

מקורות לימוד
לחג השבועות

מהדורה חדשה
שבועות תש"פ

לזכר עולם יהיה צדיק

נשמת אדמו"ר הרה"ק ר' ישראל מרדכי בר' יוחנן

מראחמיסטריווקא – ירושלים

לרגל יומא דהילולא כ"ב סיון

התודה והברכה לידידינו חבר בית מדרשנו

הרב הגאון ר' חיים שליט"א

על אשר הרים נדבת ידו לכבוד התורה ולכבוד הרגל

ימלא הקב"ה כל משאלות ליבו לטובה

בע"ה

הנעחה לכבוד החג ולכבוד התורה ולומדי' ולכבוד מורינו

המאיר לנו נתיבות הרב הגאון רבי יצחק לאווי שליט"א

רב ומורה דרך בית המדרש עיון למחשבה

לאות הוקרה על השיעורים המתוקים מלאים זיוו הנתונים על

גבי רשת בפניא דמעלי שבתא מדי שבוע בשבוע.

מנאי מוקירו

משה אליעזר ליבערמאן

פה בלומינגבורג, ניו יארק

פתח דבר

כאשר הלכנו ללמוד את אגדות התורה בעיון היטב ממקורם, ראינו וודאי חלק גדול מן אגדות התורה נמסרים מסביב למועדים, אשר בהם ישראל עוסקים בסוגיות המועדים והחגים ומקרבים ליבם אל התורה בדברי אגדה.

וראינו דרשנים ופרשנים רבים מפרשים את ענייני המועדים, כל חד וחד כדאית ליה. ואכתי ערבוביא רבה שורה, שלא מצינו הלכה ברורה ומשנה ברורה שיהיו דברי תורה מסודרים בפינו לאמר זה עיקר המועד וזה טפל וזה שורש וזה ענף וזה מקרא וזה משנה וזה סוד וזה רמז.

ואמנם עיקר השגת התורה בכל ענין השגתה על בוריה ממקורותיה הראשונים, והעיון הדק היטב בכל המפרשים ובכל הצדדים, ואין זה יכול להתקיים מבלי עסק העיון.

ולזאת ייסדנו בית מדרשנו לעיון בסוגיות האגדה והמחשבה משורשם, בדרך הלימוד העיוני ובלמוד דברי תורה משורשם ומקורם. למען לא יהו הדרשות והחידושים סותמים את שערי התורה בפני שומעיהם, כדרך כמה מגידים שמרוב מתיקות דבריהם ועניינם הרי נסתמו הדרכים בפני תלמידיהם לעיין במקורי דברי תורה על דעתא דנפשיהו, אבל תקוותנו שיהיו כל דברינו פותחים שערים אל שורש התורה, ועל גיעות גופא דאורייתא בנפשות התלמידים, ולשם זה מקפידים אנחנו להראות תמיד מקור ושורש הדברים בספרי קודש הקדומים, למען יהא עיקר הלימוד כלי לאחוז בתוך ספר תורה עצמו ולא יהא מכסה עליו.

וסידרתי כאן ממקורות טעם חג השבועות, למען יוכלו לעיין בהם בימי החג הבעל"ט.

התודה והברכה לידידי הגאון הצדיק ר' צבי שליט"א שסידר חלק גדול מן המראי מקומות, ובפרט על רמב"ן אב"ע וזוהר. והעתקתי ממנו לפי דרכי.

ונזכה לקבלת התורה באהבה וברצון.

תוכן

3	פתח דבר .....
4	תוכן .....
9	מקרא .....
9	חמשת מקורות מצוות המועדים בהדגשת חג השבועות .....
9	א - פרשת משפטים (ברית חורב) .....
9	ב - פרשת כי תשא (לוחות שניות) .....
10	ג - פרשת אמור (תורת כהנים) .....
13	ד - פרשת פנחס (מוספים) .....
17	ה - פרשת ראה (משנה תורה) .....
20	עונת הקציר במקרא .....
20	קיום הקציר במועדו .....
21	מצוות הקציר .....
22	מאורעות בתקופת הקציר .....
25	דימויי הקציר .....
29	פרשיות מתן תורה .....
29	ברית מתן תורה ועשרת הדברות .....
33	מתן לוחות הראשונות .....
33	מתן לוחות שניות .....
34	מתן תורה ועשרת הדברות במשנה תורה .....
40	שאר ענייני מתן תורה במקרא .....
40	נתינת המצוות מהר סיני .....
41	מתן תורה מסיני בדברי נביאים .....
42	התגלות הר סיני .....
44	התגלות המרכבה .....
50	חז"ל .....
50	דין פירות האילן בעצרת .....
50	תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף טז עמוד א .....

- 50..... ספרי במדבר פרשת פינחס פיסקא קנ
- 50..... תלמוד בבלי מסכת מגילה דף לא עמוד ב
- 50..... תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף קמז עמוד א
- 51..... קריאת בחודש השלישי בעצרת
- 51..... תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ל עמוד ב
- 51..... תלמוד בבלי מסכת מגילה דף לא עמוד א
- 51..... רש"י מסכת מגילה דף לא עמוד א
- 51..... דרגות השמחה בשלש רגלים
- 51..... פסיקתא דרב כהנא (מנדלבוים) נספחים ב - פרשה אחרת
- 52..... על תקופת עצרת
- דור המבול היה להם אוויר יפה כתקופת עצרת - בראשית רבה (וילנא) פרשת נח פרשה לד
- 52..... בעוד כברת ארץ בתקופת עצרת - פסיקתא רבתי (איש שלום) פיסקא ג - ביום השמיני
- 52..... מעצרת עד החג מתאים לפרוש בים - בראשית רבה פרשת בראשית פרשה ו
- 53..... כשעושים רצונו של מקום יהיו שבועות אלו צלולים - ויקרא רבה פרשת אמור פרשה כח
- 53..... שינת עצרת ערבה - שיר השירים רבה (וילנא) פרשה א
- 53..... על זמן חג השבועות ספירת העומר
- 53..... בין עצרת לשמיני עצרת - שיר השירים רבה (וילנא) פרשה ז
- 54..... פסיקתא דרב כהנא (מנדלבוים) פיסקא כח - ביום השמיני עצרת
- 54..... שמחת ומעלת עצרת שהוא יום שניתנה בו תורה
- 54..... תלמוד בבלי מסכת פסחים דף סח עמוד ב
- 55..... ויקרא רבה (מרגליות) פרשת אמור פרשה כט
- 55..... שיר השירים רבה (וילנא) פרשה ד
- 55..... מתן תורה בו' סיון או בז' סיון
- 55..... תלמוד בבלי מסכת שבת דף פו עמוד ב - פח עמוד א
- 57..... רמב"ם
- 57..... טעם המועדים בכללות

- 57..... טעם חג השבועות, ספירת העומר, והיות שבועות יום אחד בלבד.
- 58..... רמב"ן.....
- 58..... טעם מקראי קודש בכללות - פרשת אמור ויקרא כג, ב.
- טעם זמני שלש רגלים בקציר ואסיף, וסוד ראיית הפנים - (פרשת משפטים - שמות כג טז)..... 58.....
- טעם מספר השבועות והמים הוא חוק, והוא סוד עצרת (פרשת ראה - דברים טז, יב)..... 59.....
- ביאור מצות הספירה ושבועות בתחילת וסוף הקציר, וסוד הספירה, (פרשת אמור - ויקרא כג, טו)..... 59.....
- הזכרת המועדים שהם ימי הקרבנות בתורת כהנים, ואינו מזכיר מוספים שהם תלויים בארץ, ומזכיר העומר ושתי הלחם שימיהם נוהגים מיד (פרשת אמור - ויקרא כג, ב)..... 60.....
- זמן השבועות תלוי בעומר לכן הוא בפרשה אחת (פרשת אמור - ויקרא כג, י)..... 60.....
- טעם איסור חמץ למזבח והיתרו בעצרת (פרשת אמור - ויקרא כג, יז)..... 60.....
- סוד עצרת בחג השבועות (פרשת אמור - ויקרא פרק כג)..... 61.....
- סוד שבע שבתות בשמיטה ויובל וספירה (פרשת בהר - ויקרא כה, ב)..... 61.....
- סוד היובל (פרשת בהר - ויקרא כה, י)..... 62.....
- סוד היובל בארץ (פרשת בהר - ויקרא כג, כה)..... 62.....
- 63..... אבן עזרא.....
- טעם שאין לחג השבועות יום - ויקרא פרק כג פסוק יא..... 63.....
- שביעי וחמישים מספר התורה - ויקרא פרק כג..... 63.....
- סוד השמיטות - ויקרא פרק כה פסוק ב..... 63.....
- 64..... ספר החינוך.....
- טעם שביבת המועדים - מצוה רצח..... 64.....
- טעם שמחת המועדים - מצוה תפח..... 64.....
- טעם מצוות ספירת העומר וחג השבועות - מצוה שו..... 64.....
- טעם שתי הלחם של חיטה - מצוה שז..... 65.....

- מהר"ל..... 66.
- ספר תפארת ישראל פרק כז - התעלות הימים עד יום החמישים הראוי למתן תורה מצד עצמו..... 66.
- גבורות ה' פרק מ"ו - קדושת שבועות תלוי בימים..... 67.
- תפארת ישראל פרק כ"ז - בתורה לא נזכר מתן תורה שהוא עול ולא שמחה. 67.
- התורה בחודש השלישי שהוא למעלה מהזמן - ספר תפארת ישראל פרק כה 68.
- זוהר..... 69.
- פרשת יתרו..... 69.
- יציאת מצרים ספירת העומר ומתן תורה..... 69.
- פרשת תצוה..... 70.
- שבעת ימי הפסח ושבע שבתות..... 70.
- גם צפור מצאה בית ודרור קן לה..... 72.
- לחם מן השמים..... 72.
- פרשת אמור..... 75.
- ירננו עצי היער..... 75.
- שירו לה' שיר חדש..... 76.
- משל למלך וביתו..... 77.
- עצרת כנופיא..... 78.
- חמץ תאפינה..... 78.
- תיקון ליל שבועות..... 80.
- וספרתם לכם כספירת ז' נקיים..... 80.
- מעלת המונה שבועות בטהרה וחובת הלימוד בליל שבועות..... 81.
- מנהג חסידים הקדמונים..... 81.
- בעטרה שעטרה לו אמו: סדר כניסת כלה לחופש..... 82.
- רשב"י לומד עם החברייא בליל התחברות כלה בבעלה..... 83.
- השמים מספרים כבוד אל..... 84.
- רבי אלעזר ורבי אבא נכנסו ללימוד..... 87.
- שמירת הטועם טוב ה'..... 88.
- מי זאת עולה מן המדבר..... 88.

89.....	חלק הקב"ה הוא חלק העני
89.....	ויסב חזקיהו פניו אל הקיר
91.....	פרשת פנחס
91.....	שאו שערים ראשיהם
92.....	צידא דהאי צפרא קדישא
94.....	והקרבתם עולה להויה
95.....	רעיא מהימנא
95.....	מצוות ספירת העומר
95.....	מצוות חג השבועות
96.....	מצוות שתי הלחם
98.....	אריז"ל
98.....	סוד ליל ויום חג השבועות
99.....	סדר לימוד המקרא בליל שבועות
100.....	סוד הטבילה
101.....	כוונת הטבילה
102.....	ענין שתי הלחם
103.....	של"ה מסכת שבועות פרק תורה אור
106.....	זמן מתן תורתנו
106.....	שו"ת הריב"ש סימן צו
106.....	טורי אבן מסכת מגילה דף לא עמוד א
107.....	מרומי שדה מסכת מגילה דף לא עמוד א

מקרא

חמשת מקורות מצוות המועדים

בהדגשת חג השבועות

א – פרשת משפטים (ברית חורב)

שמות כ"ג:י"ד-י"ט

- (יד) שָׁלֵשׁ רִגְלִים תִּחַג לִי בַשָּׁנָה:
(טו) אֶת־חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת כָּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי־בֹ יֵצֵאת מִמִּצְרָיִם וְלֹא־יֵרְאוּ פְנֵי רִיקָם:
(טז) וְחַג הַקִּצִּיר בַּכּוֹרֵי מַעֲשֵׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה וְחַג הָאָסֵף בְּצֵאת הַשָּׁנָה בְּאֶסְפֵךְ אֶת־מַעֲשֵׂיךָ מִן־הַשָּׂדֶה:
(יז) שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרְאֶה כָּל־זְכוֹרֶךָ אֶל־פְּנֵי הָאֲדֹנָי | יְהוָה:
(יח) לֹא־תִזְבַּח עַל־חֲמֹץ דָּם־זִבְחִי וְלֹא־יֵלֵן חֶלֶב־חֲגִי עַד־בִּקְרָה:
(יט) רֵאשִׁית בְּכוֹרֵי אֲדָמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֶל־הֵיכָל לֹא־תִבְשֹׁל גְדֵי בַחֲלָב אָמוֹ: (ס)

ב – פרשת כי תשא (לוחות שניות)

שמות ל"ד:י"ח-כ"ח

- (יח) אֶת־חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי בַחֹדֶשׁ הָאָבִיב יֵצֵאת מִמִּצְרָיִם:
(יט) כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם לִי וְכָל־מִקְנֶךָ תִּזְכֹּר פֶּטֶר שׂוֹר וְשֵׂנִי:

(כ) וּפְטַר חֲמוֹז תַּפְּדָה בְּשֵׁה זָאִים-לֹא תַפְּדָה וְעֵרְפָתוֹ כָּל בְּכוֹר בְּנֵיךָ תַפְּדָה
וְלֹא-יֵרְאוּ פְּנֵי רִיקִים:

(כא) שִׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבֹּת בַּחֲרִישׁ וּבְקִצִיר תִּשְׁבֹּת:

(כב) זָחַג שְׁבַעַת תַּעֲשֶׂה לְךָ בַּפּוֹרִי קִצִיר חֲטָיִים וְחַג הָאֶסִיף תִּקְוֶפֶת
הַשָּׁנָה:

(כג) שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל-זְכוּרֶךָ אֶת-פְּנֵי הָאָדָם | יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל:

(כד) כִּי-אוֹרִישׁ גֹּזִים מִפְּנֵיךָ וְהִרְחַבְתִּי אֶת-גְּבוּלֶךָ וְלֹא-יִחַמְדוּ אִישׁ אֶת-אַרְצְךָ
בְּעֵלְתֶךָ לִרְאוֹת אֶת-פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה:

(כה) לֹא-תִשְׁחַט עַל-חַמְצֵץ דָּם-זִבְחִי וְלֹא-יִלִּין לְבָקָר זֶבַח חַג הַפֶּסַח:

ג – פרשת אמור (תורת כהנים)

ויקרא כ"ג:א'–מ"ד

(א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר:

(ב) דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם מִזֵּעֲדֵי יְהוָה אֲשֶׁר-תִּקְרְאוּ אֹתָם
מִקְרְאֵי קֹדֶשׁ אֱלֹהִים הֵם מִזֵּעֲדֵי:

(ג) שִׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֹאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שִׁבֹת שְׁבֹתוֹן מִקְרֵא-קֹדֶשׁ
כָּל-מְלֹאכָה לֹא תַעֲשׂוּ שִׁבֹת הוּא לִיהוָה בְּכָל מִזְבְּחֵיכֶם: (פ)

(ד) אֱלֹהִים מִזֵּעֲדֵי יְהוָה מִקְרְאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר-תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמִזְבְּחֵיכֶם:

(ה) בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעֶרְבִים פֶּסַח לִיהוָה:

(ו) וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג הַמִּצּוֹת לִיהוָה שְׁבַעַת יָמִים מִצּוֹת
תֹּאכְלוּ:

(ז) בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרֵא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל-מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

(ח) וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לִיהוָה שְׁבַעַת יָמִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרֵא-קֹדֶשׁ כָּל-
מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: (פ)

(ט) וידבר יהוה אל-משה לאמר:

(י) דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם כי-תבאו אל-הארץ אשר אני נתן לכם וקצרתם את-קצירה וקבאתם את-עמר ראשית קצירכם אל-הכּהן:

(יא) והניף את-העמר לפני יהוה לרצנכם ממחרת השבת יניפנו הכּהן:

(יב) ועשיתם ביום הניפכם את-העמר כבש תמים בן-שנתו לעלה ליהוה:

(יג) ומנחתו שני עשרנים סלת בלולה בשמן אשה ליהוה ריח ניחח וגסכה יין רביעת החין:

(יד) ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד-עצם היום הזה עד הביאכם את-קרבן אלהיכם חקת עולם לדרתכם בכל משבתים: (טו)

(טז) וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את-עמר התנופה שבע שבתות תמימת תהינה:

(טז) עד ממחרת השבת השביעת תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה ליהוה:

(יז) ממושבתים תביאו | לחם תנופה שתיים שני עשרנים סלת תהינה חמץ תאפינה בכורים ליהוה:

(יח) והקרבתם על-הלחם שבעת כבשים תמימם בני שנה ופר בן-בקר אחד ואילם שנים יהיו עלה ליהוה ומנחתם וגספיהם אשה ריח-ניחח ליהוה:

(יט) ועשיתם שעיר-עזים אחד לחטאת ושני כבשים בני שנה יזבח שלמים:

(כ) והניף הכּהן | אתם על לחם הכפורים תנופה לפני יהוה על-שני כבשים קדש יהיו ליהוה לכּהן:

(כא) וקראתם בעצם | היום הזה מקרא-קדש יהיה לכם כל-מלאכת עבודה לא תעשו חקת עולם בכל-מושבתים לדרתכם:

(כב) וּבְקִצְרְכֶם אֶת־קִצִּיר אֲרִיצְכֶם לֹא־תִכְלֶה פֶּאֶת שְׂדֵךְ בְּקִצְרְךָ וְלֹקֵט קִצִּירְךָ לֹא תִלְקֵט לְעַנִּי וְלִגֵּר תִּעְזֹב אֹתָם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: (ס)

(כג) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

(כד) דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד לְחֹדֶשׁ יְהִי לָכֶם שַׁבָּתוֹן זָכְרוֹן תְּרוּעָה מִקְרֵא־קֹדֶשׁ:

(כה) כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה: (ס)

(כו) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

(כז) אִךְ בְּעֵשׂוֹר לְחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יְהִי לָכֶם וְעֲנִיתֶם אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה:

(כח) וְכָל־מְלֹאכָה לֹא תַעֲשׂוּ בַעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה כִּי יוֹם כִּפּוּרִים הוּא לָכֶפֶר עֲלֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

(כט) כִּי כָל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא־תַעֲנֶה בַעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה וְנִכְרַתָּה מֵעַמּוּיָהּ:

(ל) וְכָל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תַעֲשֶׂה כָל־מְלֹאכָה בַעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה וְהִאֲבֹדְתִי אֶת־הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת מִקֶּרֶב עַמּוּיָהּ:

(לא) כָּל־מְלֹאכָה לֹא תַעֲשׂוּ חֲקֹת עוֹלָם לְדַרְתֵיכֶם בְּכָל מְשַׁבְּתֵיכֶם:

(לב) שַׁבָּת שַׁבָּתוֹן הוּא לָכֶם וְעֲנִיתֶם אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם בַּתְּשׁוּעָה לְחֹדֶשׁ בְּעֶרֶב מֵעֶרֶב עַד־עֶרֶב תִּשְׁבַּתוּ שַׁבְּתֵיכֶם: (פ)

(לג) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

(לד) דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לְחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה חַג הַסִּפּוֹת שִׁבְעַת יָמִים לַיהוָה:

(לה) בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרֵא־קֹדֶשׁ כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

(לו) שִׁבְעַת יָמִים תִּקְרִיבוּ אִשָּׁה לַיהוָה בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יְהִי לָכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה עֲצֵרַת הוּא כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

(לז) אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוָה אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ לְהִקְרִיב אִשָּׁה לַיהוָה עֹלָה וּמִנְחָה זָבַח וְנִסְכִּים דְּבַר־יוֹם בַּיּוֹמוֹ:

(לח) מִלֶּבֶד שִׁבְתֵּת יְהוָה וּמִלֶּבֶד מִתְּגוֹתֵיכֶם וּמִלֶּבֶד כָּל-גְּדֵרֵיכֶם וּמִלֶּבֶד כָּל-גְּבוּתֵיכֶם אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַיהוָה:

(לט) אַךְ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַסְפְּכֶם אֶת-תְּבוּאת הָאָרֶץ תִּתְּנוּ אֶת-חֹג-יְהוָה שִׁבְעַת יָמִים בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן שִׁבְתוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי שִׁבְתוֹן:

(מ) וְלִקְחֹתֶם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וְעֶגְרָ עֵץ-עֵבֶת וְעֶרְבֵי-נַחַל וּשְׂמֹחֹתֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים:

(מא) וְחַגְתֶּם אֹתוֹ חֹג לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים בְּשִׁנְהַ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תִתְּנוּ אֹתוֹ:

(מב) בַּסֶּכֶת תִּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים כָּל-הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁבוּ בַסֶּכֶת:

(מג) לְמַעַן יִדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי בַסֶּכֶת הוֹשִׁיבְתִי אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחֹזְעֵי אֹתָם מֵאָרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

(מד) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת-מַעֲדֵי יְהוָה אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (פ)

ד – פרשת פנחס (מוספים)

במדבר כ"ח:א'–כ"ט:ל"ט

(א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר:

(ב) צוּ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת-קִרְבְּנֵי לְחֻמֵי לְאִשֵּׁי רִיחַ גִּיחְחִי תִשְׁמְרוּ לְחֻקְרִיב לִי בְמוֹעֵדוֹ:

(ג) וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרְבוּ לַיהוָה כְּבָשִׂים בְּגִי-שִׁנָּה תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תְּמִיד:

(ד) אֶת-הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקָר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנַיִ תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים:

(ה) וְעֵשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כֶּתִית רְבִיעֵת חֹהֵן:

(ו) עֹלֹת תְּמִיד הָעֵשִׂיָה בַהָר סִינַי לְרִיחַ גִּיחְחֵי אִשָּׁה לַיהוָה:

(ז) וְנִסְכּוֹ רְבִיעֵת חֹהֵן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד בַּקֹּדֶשׁ הַסֶּךָ נִסְךְ שֶׁכֶר לַיהוָה:

(ח) וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנַיִ תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים כְּמִנְחַת הַבֶּקָר וְכִנְסָכּוֹ תַעֲשֶׂה אִשָּׁה רִיחַ גִּיחְחֵי לַיהוָה: (פ)

(ט) וּבַיּוֹם הַשִּׁבְעִתַּיִם שְׁנֵי-כִבְשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בְשֶׁמֶן וְנִסְכּוֹ:

(י) עֹלֹת שִׁבְתָּ בְּשִׁבְתּוֹ עַל-עֹלֹת הַתְּמִיד וְנִסְכָּה: (ס)

(יא) וּבְרֵאשִׁי חֲדָשֵׁיכֶם תִּקְרְבוּ עֹלָה לַיהוָה פְּרִים בְּנֵי-בָקָר שְׁנַיִם וְאֵיל אֶחָד כִּבְשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם:

(יב) וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בְשֶׁמֶן לְפָר הָאֶחָד וּשְׁנֵי עֶשְׂרִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בְשֶׁמֶן לְאֵיל הָאֶחָד:

(יג) וְעֶשְׂרֹן עֶשְׂרֹן סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בְשֶׁמֶן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד עֹלָה רִיחַ נִיחַח אִשָּׁה לַיהוָה:

(יד) וְנִסְכֵיהֶם חֲצִי הַחֵיזֵן יִהְיֶה לְפָר וּשְׁלִישִׁתַּיִם הַחֵיזֵן לְאֵיל וּרְבִיעֵת הַחֵיזֵן לְכֶבֶשׂ יִזֵּן זֹאת עֹלֹת חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ לְחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה:

(טו) וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת לַיהוָה עַל-עֹלֹת הַתְּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ: (ס)

(טז) וּבְחֲדָשׁ הָרֵאשִׁיטוֹן בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹם לְחֲדָשׁ פֶּסַח לַיהוָה:

(יז) וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לְחֲדָשׁ הַזֶּה חֶג שִׁבְעַת יָמִים מִצּוֹת יֵאָכֵל:

(יח) בַּיּוֹם הָרֵאשִׁיטוֹן מִקְרֵא-קֹדֶשׁ פֶּלֶא-מִלְאֲכַת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

(יט) וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עֹלָה לַיהוָה פְּרִים בְּנֵי-בָקָר שְׁנַיִם וְאֵיל אֶחָד וּשִׁבְעָה כִּבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם:

(כ) וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בְשֶׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים לְפָר וּשְׁנֵי עֶשְׂרִים לְאֵיל תַעֲשׂוּ:

(כא) עֶשְׂרֹן עֶשְׂרֹן תַעֲשֶׂה לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׁים:

(כב) וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם:

(כג) מִלֶּבֶד עֹלֹת הַבָּקָר אֲשֶׁר לְעֹלֹת הַתְּמִיד תַעֲשׂוּ אֶת-אֵלֶּה:

(כד) כְּאֵלֶּה תַעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים לַחֵם אִשָּׁה רִיחַ-נִיחַח לַיהוָה עַל-עֹלֹת הַתְּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ:

(כה) וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרֵא-קֹדֶשׁ יְהִי לָכֶם כָּל-מִלְאכַת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:
(ס)

(כו) וּבַיּוֹם הַכַּפֹּרִים בַּהֲקָרִיבְכֶם מִנְחַח חֲדָשָׁה לַיהוָה
בְּשִׁבְעַתֵיכֶם מִקְרֵא-קֹדֶשׁ יְהִי לָכֶם כָּל-מִלְאכַת עֲבֹדָה לֹא
תַעֲשׂוּ:

(כז) וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה לְרִיחַ גִּיחָח לַיהוָה פְּרִים בְּנֵי-בָקָר שְׁנַיִם
אֵיל אֶחָד שְׁבַעַת כִּבְשִׂים בְּנֵי שָׁנָה:

(כח) וּמִנְחַתְּם סֹלֶת בַּלֵּזֶל בַּשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִינָיִם לֶפֶר הָאֶחָד
שְׁנֵי עֶשְׂרִינָיִם לְאֵיל הָאֶחָד: (כט) עֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן לִכְבֹּשׁ הָאֶחָד
לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׂים:

(ל) שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם:
(לא) מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתְּמִיד וּמִנְחַתּוֹ תַעֲשׂוּ תְּמִימִם יְחִידֵי-לָכֶם
וְגִסְפִּיהֶם: (פ)

(א) וּבַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרֵא-קֹדֶשׁ יְהִי לָכֶם כָּל-מִלְאכַת
עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יְהִי לָכֶם:

(ב) וַעֲשִׂיתֶם עֹלָה לְרִיחַ גִּיחָח לַיהוָה פֶּר בֶּן-בָּקָר אֶחָד אֵיל אֶחָד כִּבְשִׂים
בְּנֵי-שָׁנָה שְׁבַעַת תְּמִימִם:

(ג) וּמִנְחַתְּם סֹלֶת בַּלֵּזֶל בַּשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִינָיִם לֶפֶר שְׁנֵי עֶשְׂרִינָיִם לְאֵיל:
(ד) וְעֶשְׂרוֹן אֶחָד לִכְבֹּשׁ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׂים:

(ה) וְשְׂעִיר-עִזִּים אֶחָד חֲטָאת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם:
(ו) מִלֶּבֶד עֹלֹת הַחֹדֶשׁ וּמִנְחַתָּהּ וְעֹלֹת הַתְּמִיד וּמִנְחַתָּהּ וְגִסְפִּיהֶם כַּמִּשְׁפָּט
לְרִיחַ גִּיחָח אִשָּׁה לַיהוָה: (ס)

(ז) וּבְעֶשְׂרִי לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרֵא-קֹדֶשׁ יְהִי לָכֶם וְעַנִּיתֶם אֶת-
נִפְשֵׁיכֶם כָּל-מִלְאכָה לֹא תַעֲשׂוּ:

(ח) וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה לַיהוָה רִיחַ נִיחֹחַ פֶּר בֶּן־בָּקָר אֶחָד אֵיל אֶחָד כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם:

(ט) וּמִנְחָתָם סֵלֶת בָּלוּלָה בְּשֶׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵינָיִם לֶפֶר שְׁנַיִ עֶשְׂרֵינָיִם לְאֵיל הָאֶחָד: (י) עֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן לִכְבֹּשׁ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׂים:

(יא) וְשִׁעִיר־עִזִּים אֶחָד חֲטָאת מִלֶּבֶד חֲטָאת הַכִּפָּרִים וְעֹלֹת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְגִסְכֵיהֶם: (פ)

(יב) וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כֹּל־מִלֶּאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְחַגְתֶּם חֵג לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים:

(יג) וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵי אֵילִם שְׁנָיִם כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עֶשְׂרֵי תְּמִימִם יִהְיוּ:

(יד) וּמִנְחָתָם סֵלֶת בָּלוּלָה בְּשֶׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵינָיִם לֶפֶר הָאֶחָד לְשִׁלְשָׁה עֶשְׂרֵי פָּרִים שְׁנַיִ עֶשְׂרֵינָיִם לְאֵיל הָאֶחָד לְשִׁלְשָׁה:

(טו) וְעֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן לִכְבֹּשׁ הָאֶחָד לְאַרְבַּעַת עֶשְׂרֵי כִבְשִׂים:

(טז) וְשִׁעִיר־עִזִּים אֶחָד חֲטָאת מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתְּמִיד מִנְחָתָהּ וְגִסְכָּהּ: (ס)

(יז) וּבַיּוֹם הַשְּׁנַיִ פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנָיִם עֶשְׂרֵי אֵילִם שְׁנָיִם כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עֶשְׂרֵי תְּמִימִם:

(יח) וּמִנְחָתָם וְגִסְכֵיהֶם לְפָרִים לְאֵילִם וְלִכְבְּשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט:

(יט) וְשִׁעִיר־עִזִּים אֶחָד חֲטָאת מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְגִסְכֵיהֶם: (ס)

(כ) וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פָּרִים עֶשְׂתֵי־עֶשְׂרֵי אֵילִם שְׁנָיִם כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עֶשְׂרֵי תְּמִימִם: (כא) וּמִנְחָתָם וְגִסְכֵיהֶם לְפָרִים לְאֵילִם וְלִכְבְּשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט:

(כב) וְשִׁעִיר חֲטָאת אֶחָד מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְגִסְכָּהּ: (ס)

(כג) וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי פָּרִים עֶשְׂרֵה אֵילִם שְׁנָיִם כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עֶשְׂרֵי תְּמִימִם:

(כד) מִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם לִפְרִים לְאֵילִם וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט:
(כה) וּשְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד חֲטָאת מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתְּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: (ס)

(כו) וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי פְרִים תִּשְׂעָה אֵילִם שְׁנַיִם כִּבְשִׁים בְּגִי-שָׁנָה אַרְבַּעַה
עֶשְׂרֵת תְּמִימִם:

(כז) וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם לִפְרִים לְאֵילִם וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט:
(כח) וּשְׂעִיר חֲטָאת אֶחָד מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: (ס)

(כט) וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי פְרִים שִׁמְנָה אֵילִם שְׁנַיִם כִּבְשִׁים בְּגִי-שָׁנָה אַרְבַּעַה
עֶשְׂרֵת תְּמִימִם:

(ל) וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם לִפְרִים לְאֵילִם וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט:
(לא) וּשְׂעִיר חֲטָאת אֶחָד מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתְּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּיהָ: (פ)

(לב) וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי פְרִים שִׁבְעָה אֵילִם שְׁנַיִם כִּבְשִׁים בְּגִי-שָׁנָה אַרְבַּעַה
עֶשְׂרֵת תְּמִימִם:

(לג) וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם לִפְרִים לְאֵילִם וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט:
(לד) וּשְׂעִיר חֲטָאת אֶחָד מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתְּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: (פ)

(לה) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֵרֶת תִּהְיֶה לָכֶם כֹּל-מִלְאכַת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

(לו) וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה אֵשֶׁה רִיחַ גִּיחַח לְיְהוָה פֶּר אֶחָד אֵיל אֶחָד כִּבְשִׁים בְּגִי-
שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם:

(לז) מִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם לֶפֶר לְאֵיל וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט:

(לח) וּשְׂעִיר חֲטָאת אֶחָד מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:

(לט) אֵלֶּה תַעֲשׂוּ לְיְהוָה בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבֹד מִגְדְּרֵיכֶם וְגִדְּתִיכֶם לְעֹלֹתֵיכֶם
וְלִמִּנְחֹתֵיכֶם וְלִנְסֻכֵיכֶם וְלִשְׁלֹמֵיכֶם:

ה - פרשת ראה (משנה תורה)

דברים ט"ז:א'–ט"ז

(א) שְׁמוֹר אֶת-חֹדֶשׁ הָאָבִיב וְעִשִׂיתָ פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי בְחֹדֶשׁ הָאָבִיב הוֹצִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם לַיְלָה:

(ב) וּבַחַת פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ צֵאן וּבָקֵר בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר-יִבְחַר יְהוָה לְשִׁכְנוֹ שְׁמוֹ שָׁם:

(ג) לֹא-תֹאכַל עֲלֵיו חֶמֶץ שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל-עֲלָיו מִצֹּת לֶחֶם עֲנִי כִּי בַחֲפוּזוֹ יֵצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת-יוֹם יְצִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ:

(ד) וְלֹא-יֵרָאֶה לָּךְ שְׂאֵר בְּכַל-גְּבֻלְךָ שִׁבְעַת יָמִים וְלֹא-יִלֵּין מִן-הַבֶּשֶׂר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בָּעֵרֵב בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן לַבָּקֵר:

(ה) לֹא תֹכַל לְזַבַּח אֶת-הַפֶּסַח בְּאֶחָד שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָּךְ:

(ו) כִּי אִם-אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁכְנוֹ שְׁמוֹ תִזְבַּח אֶת-הַפֶּסַח בָּעֵרֵב כִּבּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ מוֹעֵד יְצִאתְךָ מִמִּצְרַיִם:

(ז) וּבִשְׂלֵת וְאִכַּלְתָּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ וּפְגִיטַת בֶּבְקָר וְחִלְכַת לֵאֱהָלֶיךָ:

(ח) שֵׁשֶׁת יָמִים תֹּאכַל מִצֹּת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עֲצִרְתָּ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה מְלֶאכָה: (ט)

(ט) שִׁבְעָה שָׁבְעַת תִּסְפָּר-לָּךְ מֵחֵחַל חֶרְמֶשׁ בַּקָּמַח תַּחֲלֵל לְסִפֹּר שִׁבְעָה שָׁבְעוֹת:

(י) וְעִשִׂיתָ חֵג שִׁבְעוֹת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ מִסַּת גְּדִבַת יָדָךְ אֲשֶׁר תִּתֵּן בְּאֲשֶׁר יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

(יא) וְשִׁמַּחְתָּ לְפָנָי | יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶתָּה וּבְנֶךָ וּבִתְךָ וְעַבְדְּךָ וְאִמְתְּךָ וְחִלּוֹי אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ וְחֵגְר וְחֵיתוֹם וְהַאֲלַמְנָה אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁכְנוֹ שְׁמוֹ שָׁם:

(יב) וְזָכַרְתָּ כִּי-עֶבֶד הָיִיתָ בְּמִצְרַיִם וְשִׁמַּרְתָּ וְעִשִׂיתָ אֶת-הַחֻקִּים הָאֵלֶּה: (פ)

- (יג) חג הסוכות תעשה לך שבועת ימים באספך מגרנך ומיקבך:
(יד) ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך:
(טו) שבועת ימים תחג ליהוה אלהיך במקום אשר יבחר יהוה כי יברכך יהוה אלהיך בכל תבואתך ובכל מעשה ידיך והיית אך שמח:
(טז) שלוש פעמים | בשנה יראה כל-זכורך את-פני | יהוה אלהיך במקום אשר יבחר בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות ולא יראה את-פני יהוה ריקם:

עונת הקציר במקרא

קיום הקציר במועדו

בראשית ח:כב

(כב) עַד כָּל יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר וְקָרָד וְחֹם וְקִיץ וְחֹרֶף וַיּוֹם וְלַיְלָה לֹא יִשְׁבְּתוּ:

בראשית מה: ז

(ז) כִּי זֶה שְׁנֵתִים הֲרַעַב בְּקָרֵב הָאָרֶץ וְעוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר אֵין חֲרִישׁ וְקָצִיר:

ירמיהו ה: כב – כד

(כב) הַאֲוֹתֵי לֹא תִירָאוּ נְאֻם יְקֹזֵק אִם מִפְּנֵי לֹא תַחֲלִילוּ אֲשֶׁר שְׁמִתִּי חוֹל גְּבוּל לַיָּם חֶק עֲזֹלָם וְלֹא יַעֲבֹרְנָהוּ וַיִּתְגַּעְשׂוּ וְלֹא יוּכְלוּ וְהָמוּ גְלוּ וְלֹא יַעֲבֹרְנָהוּ:
(כג) וְלָעַם הַזֶּה הָיָה לֵב סוֹרֵר וּמִזֵּדָה סָרוּ וַיִּלְכּוּ:
(כד) וְלֹא אָמְרוּ בְּלִבָּבָם גִּירָא נָא אֶת יְקֹזֵק אֲלֵהֵינוּ הֲנִתֵּן גֶּשֶׁם זִרְחָה יוֹרָחָה וּמִלְקוֹשׁ בְּעֵתוֹ שְׁבַעוֹת חֲקוֹת קָצִיר יִשְׁמַר לָנוּ:¹

¹ רש"י ירמיהו פרק ה פסוק כד

שבועות חוקות קציר - שבעה שבועות שחקק לנו בהן שתי חוקות קציר חק העומר וחק שתי הלחם:

ישמר לנו - שיהא הקציר בזמנו:

עמוס ט: יג

(יג) הנה ימים באים נאם יקזק ונגש חורש בקצר ודרך ענבים במשך
הזרע והטיפו ההרים עסים וכל הגבעות תתמוגגנה:

מצוות הקציר

ויקרא יט: ט - י

(ט) ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדה לקצר ולקט קצירך
לא תלקט²:

(י) וקרמך לא תעזלל ופרט פרמך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני
יקזק אלהיכם:

דברים כד: יט - כב

רד"ק ירמיהו פרק ה פסוק כד

שבועות חקות קציר ישמור לנו - אותם שבועות מחקות קציר ישמור לנו שלא ירד
מטר בימי הקציר שלא יפסיד הקציר וזהו חק הקציר ומשפטו וגם שתהיה רוח טובה
נושבת בימי הקציר לזרות ולהבר הוא חק הקציר ומשפטו גם כן לפיכך אמר חקות
ומה שאמר שבועות ולא אמר ימי הקציר לפי שאנו סופרים שבעה שבועות עד חג
השבועות לפיכך תלה ימי הקציר בשבועות וי"ת בזמן קים שביעיא דבזמן חצדא נטר
לנא:

² פסוק זה נכפל בפרשת אמור אצל חג הקציר, ראה למעלה.

(יט) כִּי תִקְצֹר קִצְרִיךָ בְשָׂדֶךָ וְשִׁכַּחַת עֹמֵר בְּשָׂדֶה לֹא תָשׁוּב לְקַחְתּוֹ לְגֵר לִיתּוֹם וְלֹאֲלֻמְנָה יִהְיֶה לְמַעַן יִבְרַכְךָ יְקֹנֵךְ אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ:
(כ) כִּי תַחֲבֹט זֵיתָךְ לֹא תִפְאַר אַחֲרֶיךָ לְגֵר לִיתּוֹם וְלֹאֲלֻמְנָה יִהְיֶה: ס
(כא) כִּי תִבְעַר כְּרֶמֶךָ לֹא תַעֲזֹלֵל אַחֲרֶיךָ לְגֵר לִיתּוֹם וְלֹאֲלֻמְנָה יִהְיֶה:
(כב) וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל כֵּן אֲנֹכִי מִצְוֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֵת הַדָּבָר הַזֶּה: ס

מאורעות בתקופת הקציר

בראשית ל: יד

וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בְּיָמֵי קִצְרֵי חֲטָיִם וַיִּמְצָא דוֹדָאִים בְּשָׂדֶה וַיָּבֵא אֹתָם אֶל לָאָה אִמּוֹ וַתֹּאמֶר רַחֵל אֵל לָאָה תִּנֵּי נָא לִי מִדוֹדָאֵי בְּגָד:

יהושע ג: טז

(טז) וְכִבּוּא נִשְׂאֵי הָאָרְזוֹן עַד הַיַּרְדֵּן וְרַגְלֵי חֲכֵהָנִים נִשְׂאֵי הָאָרְזוֹן נִטְבְּלוּ בַקִּיצָה הַמַּיִם וַחֲיָרְדוּ מֵלֹא עַל כָּל גְּדוֹתָיו כֹּל יְמֵי קִצְרֵי:

שופטים טו: א

(א) וַיְהִי מִיָּמִים בְּיָמֵי קִצְרֵי חֲטָיִם וַיִּפְקֹד שְׁמִשׁוֹן אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגַדֵי עֲזִים וַיֹּאמֶר אָבֵאָה אֵל אִשְׁתִּי הַחֲדָרָה וְלֹא נָתַנּוּ אָבִיהָ לְבוּא:

שמואל א ז: יג

(יג) וּבֵית שְׁמִשׁ קִצְרִים קִצְרֵי חֲטָיִם בְּעַמְק וַיִּשְׂאוּ אֶת עֵינֵיהֶם וַיֵּרְאוּ אֶת הָאָרְזוֹן וַיִּשְׂמְחוּ לְרֵאוֹת:

שמואל א יב: יז

(יז) הֲלוֹא קִצִּיר חֲטִים הַיּוֹם אֶקְרָא אֶל יִקְזֶק וַיִּתֵּן קִלּוֹת וּמָטָר וַדְּעוּ וַרְאוּ כִּי רַעַתְכֶם רַבָּה אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם בְּעֵינַי יִקְזֶק לְשִׂאוֹל לָכֶם מִלְּדָד:

שמואל ב כא: ט – י

(ט) וַיִּתְּנֶם בְּיַד הַגִּבְעֹנִים וַיִּקְיַעֵם בְּהָר לִפְנֵי יִקְזֶק וַיִּפְּלוּ שִׁבְעֵתַיִם שִׁבְעֵתַם יַחַד זֶה־וְזֶה וְהִמָּזָה הַמָּתוֹ בַּיּוֹם קִצִּיר בְּרֵאשִׁינִים תַּחֲלַת בְּתַחֲלַת קִצִּיר שְׁעָרִים: (י) וַתִּקַּח רִצְפָּה בַת אִיֶּה אֶת הַשִּׁיק וַתַּטְּהוּ לָהּ אֶל הַצִּוֵּר מִתַּחֲלַת קִצִּיר עַד נִתְּדַ מַּיִם עֲלֵיהֶם מִן הַשָּׁמַיִם וְלֹא נִתְּנָה עוֹף הַשָּׁמַיִם לָנוּחַ עֲלֵיהֶם יוֹמָם וְאֶת חַיַּת הַשָּׂדֶה לְיִלְהָה:

שמואל ב כג: יג

(יג) וַיִּרְדּוּ שְׁלֹשִׁים שְׁלֹשָׁה מֵהַשְּׁלֹשִׁים רֹאשׁ וַיָּבֹאוּ אֶל קִצִּיר אֶל דָּוִד אֶל מַעֲרַת עַדְלָם וְחַיַּת פְּלִשְׁתִּים חָנְזָה בְּעַמְק רְפָאִים:

מלכים ב יד: יח – כ

(יח) וַיִּגְדֵּל הַיָּלֶד וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּצֵא אֶל אָבִיו אֶל הַקְּצָרִים: (יט) וַיֹּאמֶר אֶל אָבִיו רֹאשִׁי רֹאשִׁי וַיֹּאמֶר אֶל הַנְּעַר שְׂאֵהוּ אֶל אִמּוֹ: (כ) וַיִּשְׂאֵהוּ וַיָּבִיאהוּ אֶל אִמּוֹ וַיֹּשֶׁב עַל בְּרַכְיָה עַד הַצְּחָרִים וַיָּמָת:

רות א: כב³

(כב) וְתֵשֶׁב נְעָמִי וְרוּת הַמּוֹאָבִיָּה כְּלֵתָהּ עִמָּה הַשָּׂבָה מִשְׂדֵי מוֹאָב וְהָמָּה בָּאוּ בֵּית לָחֶם בְּתַחֲלֵת קִצִּיר שְׁעָרִים:

---

³ לבוש אורח חיים סימן תצד :

וקורין מגילת רות ומברכין עליה. מפני שאותו מעשה דבועז היה בימי קציר חטים שכלה בחג השבועות שמביאין שתי הלחם מחטין, ובפרשת מועדים בפרשת אמור כתיב [ויקרא כג, כב] ובקצרכם את קציר ארצכם וגו' לעני ולגר תעזוב אותם וגו', מיד אחר פרשת שתי הלחם שמביאים בשבועות, ואותם קיים בועז ואמר [רות ב, טז] שול תשולו וגו', ורות היתה ענייה וגיוורת, לכך(ו) קורין רות בו ביום.

דימויי הקציר

ישעיהו ט: כ

(ב) הרבית הגזי לא לו הגדלת השמחה שמחו לפניך בשמחת בקציר כאשר יגילו בחלקם שלל:

ישעיהו יז: ה - ו, יא

(ה) והיה כאשר קציר קמה וזרעו שבלים יקצור והיה כמלקט שבלים בעמק רפאים:

(ו) ונשאר בו עזלת כנקוף זית שנים שלשה גרגרים בראש אמיר ארבעה חמשה בסעפיה פריה נאם יקזק אלהי ישראל: ס

(יא) ביום נטעך תשגשגי ובבקר זרעך תפריחי נד קציר ביום נחלה וכאב אנוש: ס

ישעיהו יח: ד - ז

(ד) כי כה אמר יקזק אלי אשקוטא אשקוטא ואביטא במכוני כחם צח עלי אור כעב טל כחם קציר:

(ה) כי לפני קציר פתם פרח ובסר גמל יהיה נצה זכרת הזלזלים במזמרות ואת הנטישות הסיר התז:

(ו) יעזבו יחדו לעיט הרים ולבהמת הארץ וקץ עליו העיט וכל בהמת הארץ עליו תחרף:

(ז) בעת החיא יובל שיי ליקזק צבאות עם ממשד ומורט ומעם נזרא מן הוא והלאה גוי קו קו ומבוסה אשר בזאו נחרים ארעו אל מקום שם יקזק צבאות הר ציון:

ירמיהו ח: כ

(כ) עֵבֶר קִצִּיר פְּלֵה קִיץ וְאַנְחֵנוּ לֹא נוֹשָׁעֵנוּ:

ירמיהו ט: כא

(כא) דִּבֶּר כֹּה נָאם יְקֹזֵק וְנִפְלֵה גְבֻלַת הָאָדָם כְּדָמֶן עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה וּכְעֵמִיד
מֵאַחֲרֵי הַקִּצִּיר וְאִין מֵאַסֵּף:

ירמיהו נא: לג

(לג) כִּי כֹה אָמַר יְקֹזֵק יְצַבְאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בַּת בָּבֶל כִּגְרוֹן עַת הִדְרִיכָה
עוֹד מֵעַט וּבָאָה עַת הַקִּצִּיר לָהּ:

חושע ו: יא

(יא) גַּם יְהוּדָה שָׂת קִצִּיר לָךְ בְּשׁוּבֵי שָׁבוֹת עִמּוֹ:

חושע י: יב

(יב) זָרְעוּ לָכֶם לִצְדָקָה קִצְרוּ לְפִי חֶסֶד גִּירוּ לָכֶם גִּיר וְעַת לְדָרוֹשׁ אֶת יְקֹזֵק
עַד יְבֹא וְיִרְחַ צְדָק לָכֶם:

יואל ד: יב - יג

(יב) יַעֲזְרוּ וְיַעֲלוּ הַגּוֹיִם אֶל עִמְקֵי יְהוֹשִׁפֵט כִּי שָׁם אָשׁוּב לְשׁוּפֵט אֶת כָּל
הַגּוֹיִם מִסָּבִיב:

(יג) שִׁלְחוּ מַגֵּל כִּי בְשֵׁל קָצִיר בָּאוּ רְדוּ כִּי מְלֹאֵה גֵת הַשִּׁיקוּ הַיְקָבִים כִּי רַבָּה רְעֵתֶם:

תהלים קכו: ד - ו

- (ד) שׁוֹבָה יִקְוֶה אֶת שְׁבוּתוֹ שְׁבִיתָנוּ כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב:
(ה) הַזְרְעִים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְעְרוּ:
(ו) הַלֵּוֹד יֵלֵד וְכִכָּה נִשְׂא מִשָּׁד הַזָּרַע בֹּא יָבוֹא בְּרִנָּה נִשְׂא אֶלְמוֹתָיו:

משלי י: ח

(ח) אֲגַר בְּקִיץ בֶּן מִשְׁכִּיל גֵרֶדֶם בְּקִצִיר בֶּן מִבִּישׁ:

משלי כ: ד

(ד) מִחֹרֵף עֵצֵל לֹא יִחְרַשׁ יִשְׂאֵל וְשִׂאֵל בְּקִצִיר וְאִין:

משלי כב: ח

(ח) זֹרַע עֲזוּלָה יִקְצֹר אֶן וְשִׁבֹט עֲבֵרְתוֹ יִכְלֶה:

משלי כח: יג

(יג) כְּצִנֹּת שֶׁלֶג בְּיּוֹם קָצִיר יִצִיר נֶאֱמָן לְשִׁלְחוֹ וְגֹפֶשׁ אֲדָנָיו יִשִּׁיב⁴:

---

⁴ פרקי דרבי אליעזר פרק מא : ושאר כל הדברות דבר עם פי משה, ועליו הכתוב אומר (משלי כה יג) כְּצִנֹּת שֶׁלֶג בְּיּוֹם קָצִיר.

משלי כו: א

(א) כְּשֵׁלֵג בְּקִיץ וְכַמְטָר בְּקִצִּיר כֵּן לֹא נֶאֱוָח לְכֶסֶל כְּבוֹד:

איוב ד: ח

(ח) כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי חֲרָשֵׁי אֶזְרָעִי וְזֶרְעִי עֹמֵל יִקְצֶרְחוּ:

פרשיות מתן תורה

ברית מתן תורה ועשרת הדברות

שמות יט - כ⁵

- (א) בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְּבַר סִינַי:
- (ב) וַיִּסְעוּ מִרְפִּידִים וַיָּבֹאוּ מִדְּבַר סִינַי וַיַּחֲנוּ בַּמִּדְבָּר וַיַּחֲנוּ שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הַהָר:
- (ג) וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו יְהוָה מִן הָהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יִעֲקֹב וְתִגִּיד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
- (ד) אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרַיִם וְאֲשָׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים וְאָבָא אֶתְכֶם אֵלַי:
- (ה) וְעַתָּה אִם שָׁמוּעַ תִּשְׁמָעוּ בְּקוֹלִי וְשִׁמְרֶתֶם אֶת בְּרִיתִי וְהִיִּיתֶם לִי סֻגָּלָה מִכָּל הָעַמִּים כִּי לִי כָּל הָאָרֶץ:
- (ו) וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מְמַלְכֶת כְּהַנִּים וְגוֹי קְדוֹשׁ אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תִּדְבַּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
- (ז) וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיִּקְרָא לְזִקְנֵי הָעָם וַיִּשָּׂם לִפְנֵיהֶם אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר צִוְּהוּ יְהוָה:
- (ח) וַיַּעֲנוּ כָּל הָעָם יַחְדָּו וַיֹּאמְרוּ כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע וַיֹּשֶׁב מֹשֶׁה אֶת דְּבָרֵי הָעָם אֶל יְהוָה:
- (ט) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה הִנֵּה אֲנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעָבַב הָעֲנַן בְּעִבּוֹר יִשְׁמַע הָעָם בְּדַבְּרֵי עֲמֹד וְגַם בְּךָ יֵאֱמִינוּ לְעוֹלָם וַיַּגֵּד מֹשֶׁה אֶת דְּבָרֵי הָעָם אֶל יְהוָה:
- (י) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵךְ אֶל הָעָם וְקִדְּשְׁתֶּם הַיּוֹם וּמָחָר וּכְבַסוּ שִׂמְלֹתֶם:

⁵ קריאת חג השבועות לפי דעת אחרים כבריייתא מגילה לא, א, ומנהג הגמרא לקראו ביום הראשון של שבועות. ופירש רש"י שם הטעם " דמתן תורה בששי בסיון".

(יא) וְהָיוּ נִכְנִיּוֹם לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יָרַד יְהוָה לְעֵינֵי כָל הָעָם
עַל הַר סִינַי:

(יב) וְהִגְבַּלְתָּ אֶת הָעָם סָבִיב לְאָמֹר הַשְּׁמֵרוּ לָכֶם עֲלוֹת בְּהָר וּנְגַע בְּקַצְהוּ
כָּל הַנְּגַע בְּהָר מוֹת יוֹמֵת:

(יג) לֹא תִגַּע בּוֹ יָד כִּי סָקוּל יִסְקַל אוֹ יָרֵחַ יִירָח אִם בְּהִמָּה אִם אִישׁ לֹא
יִחִיָּה בַּמִּשְׁפָּחָה הַיֵּבֵל הַמָּוֶה יַעֲלוּ בְּהָר:

(יד) וַיֵּרַד מֹשֶׁה מִן הַהָר אֶל הָעָם וַיְקַדֵּשׁ אֶת הָעָם וַיַּכְבְּסוּ שְׂמֹלֹתָם:

(טו) וַיֹּאמֶר אֶל הָעָם הָיוּ נִכְנִיּוֹם לְשָׁלֹשֶׁת יָמִים אֶל תִּגָּשׂוּ אֶל אִשָּׁה:

(טז) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיַת הַבִּקֹּר וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים וַעֲנַן כָּבֵד עַל הַהָר
וְקוֹל שֹׁפָר חֲזָק מְאֹד וַיַּחֲרֹד כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה:

(יז) וַיִּצְא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לְקִרְאֵת הָאֱלֹהִים מִן הַמַּחֲנֶה וַיִּתְיַצְבוּ בְּתַחֲתִית
הַהָר:

(יח) וְהָרַסִי עֵשָׂן כְּלוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְהוָה בְּאֵשׁ וַיַּעַל עֵשָׂנוּ כְּעֵשָׂן
הַכַּבֵּשֶׁן וַיַּחֲרֹד כָּל הַהָר מְאֹד:

(יט) וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחֲזָק מְאֹד מֹשֶׁה יִדְבֵר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל:

(כ) וַיֵּרַד יְהוָה עַל הַר סִינַי אֶל רֹאשׁ הַהָר וַיִּקְרָא יְהוָה לְמֹשֶׁה אֶל רֹאשׁ
הַהָר וַיַּעַל מֹשֶׁה:

(כא) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה רַד הָעֵד בְּעַם פֶּן יִהְרָסוּ אֶל יְהוָה לְרֹאוֹת וְנִפְל
מִמֶּנּוּ רַב:

(כב) וְגַם הַכֹּהֲנִים הַנִּגְשִׁים אֶל יְהוָה יִתְקַדְּשׁוּ פֶן יִפְרָץ בָּהֶם יְהוָה:

(כג) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוָה לֹא יוּכַל הָעָם לַעֲלֹת אֶל הַר סִינַי כִּי אֵתָּה
הַעֲדַתָּה בָּנוּ לְאָמֹר הִגְבַּלְתָּ אֶת הַהָר וַקִּדְּשָׁתוּ:

(כד) וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה לֵךְ רַד וְעֲלִיתָ אֵתָּה וְאַהֲרֹן עִמָּךְ וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם אֶל
יְהִרְסוּ לַעֲלֹת אֶל יְהוָה פֶּן יִפְרָץ בָּם:

(כה) וַיֵּרַד מֹשֶׁה אֶל הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם: ס

(א) וַיִּדְבֵר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאָמֹר: ס

(ב – ג) אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים לֹא
יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי:

(ד) לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶסֶל וְכָל תְּמוּנָה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתַּחַת וְאֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ:

(ה) לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא פֶקֶד עֵינָי אֶבֶת עַל בָּנָיִם עַל שְׂלִשִׁים וְעַל רַבְעִים לְשָׁנָיִ:

(ו) וְעָשָׂה חֶסֶד לְאֵלִים לְאַהֲבֵי וּלְשִׁמְרֵי מִצְוֹתַי: ס

(ז) לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׂוֹא כִּי לֹא יַעֲקֹב יְהוָה אֶת אֲשֶׁר יִשָּׂא אֶת שְׁמוֹ לְשׂוֹא: פ

(ח) זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ:

(ט) שִׁשֶּׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלֹאכְתֶּךָ:

(י) וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלֹאכָה אַתָּה וּבְנֶךָ וּבִתֶּךָ עֲבָדֶךָ וְאִמְתֶּךָ וּבַהֲמֹתֶיךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֶיךָ:

(יא) כִּי שִׁשֶּׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם וַיָּנַח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ: ס

(יב) כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרְכוֹן יְמֵיךָ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ: ס

(יג) לֹא תִרְצַח ס לֹא תִנְאַף ס לֹא תִגְנֹב ס לֹא תַעֲנֶנֶה בְּרַעַף עַד שֶׁקֶר: ס

(יד) לֹא תַחֲמוֹד בֵּית רַעַף ס לֹא תַחֲמוֹד אִשְׁתֵּי רַעַף וְעַבְדּוֹ וְאִמְתּוֹ וְשׂוֹרוֹ וְחֹמְרוֹ וְכָל אֲשֶׁר לְרַעַף: פ

(טו) וְכָל הָעַם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת הַחֲלָפִידִים וְאֶת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת הַחֶרֶץ עֹשִׂין וַיִּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעֲמִדוּ מֵרַחֵק:

(טז) וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֵתָּה עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאַל יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים פֶּן נָמוּת:

(יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אֵל תִּירְאוּ כִּי לִבְעֹבֹר נִסוֹת אֶתְכֶם בָּא הָאֱלֹהִים וּבְעֹבֹר תַּחֲיֶה יְרֵאתוֹ עַל פְּנֵיכֶם לְבַלְתִּי תַחֲטְאוּ:

(יח) וַיַּעֲמֹד הָעָם מֵרַחֵק וּמֹשֶׁה נָגַשׁ אֶל הָעָרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים: פ

(יט) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה כֹּה תֹאמַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתֶּם רְאִיתֶם כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דַּבַּרְתִּי עִמָּכֶם:

(כ) לֹא תַעֲשִׂיוּן אֶתִּי אֱלֹהֵי כֶסֶף וְאֱלֹהֵי זָהָב לֹא תַעֲשִׂיוּ לָכֶם:

(כא) מִזְבַּח אֲדָמָה תַעֲשֶׂה לִּי וְזִבְחַת עֲלֵיו אֶת עֹלֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלָמֶיךָ אֶת צֹאנְךָ וְאֶת בְּקָרְךָ בְּכֹל הַמִּקְוֹם אֲשֶׁר אֶזְכֵּיר אֶת שְׁמִי אֲבוֹא אֵלֶיךָ וּבִרְכַתֶּיךָ: (כב) וְאִם מִזְבַּח אֲבָנִים תַעֲשֶׂה לִּי לֹא תִבְנֶה אֶתְהֶן גִּזִּית כִּי חֲרַבְךָ הַנִּפְתָּ עֲלֶיהָ וְתַחֲלֶלָהּ:

(כג) וְלֹא תַעֲלֶה בַמַּעֲלֹת עַל מִזְבְּחִי אֲשֶׁר לֹא תִגָּלֶה עֲרוֹתֶךָ עֲלָיו: פ

שמות כד

(א) וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֶה אֵל יְהוָה אֶתָּה וְאַהֲרֹן נָדָב וְאֲבִיהוּא וְשִׁבְעֵים מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם מִרְחֹק:

(ב) וַנִּגַּשׁ מֹשֶׁה לְבַדּוֹ אֵל יְהוָה וְהֵם לֹא יָגִשׁוּ וְהָעָם לֹא יַעֲלוּ עִמּוֹ:

(ג) וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיְסַפֵּר לָעָם אֵת כָּל דְּבָרֵי יְהוָה וְאֵת כָּל הַמִּשְׁפָּטִים וַיַּעַן כָּל הָעָם קוֹל אֶחָד וַיֹּאמְרוּ כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה:

(ד) וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֵת כָּל דְּבָרֵי יְהוָה וַיִּשְׁפֹּס בַּבֶּקֶר וַיְבַן מִזְבַּח תַּחַת הַהָר וּשְׁתֵּים עָשָׂרָה מִצְבָּח לְשָׁנִים עָשָׂר שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל:

(ה) וַיִּשְׁלַח אֶת נְעָרָי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּזְבְּחוּ זִבְחִים שְׁלָמִים לַיהוָה פָּרִים:

(ו) וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצִי הַדָּם וַיִּשֹׂם בְּאֵגָנָת וְחֲצִי הַדָּם זָרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ:

(ז) וַיִּקַּח סֹפֶר הַבְּרִית וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי הָעָם וַיֹּאמְרוּ כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע:

(ח) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַדָּם וַיִּזְרַק עַל הָעָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה דַם הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה עִמָּכֶם עַל כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

(ט) וַיַּעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נָדָב וְאֲבִיהוּא וְשִׁבְעֵים מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל:

(י) וַיֵּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַתַּחַת רַגְלָיו כַּמַּעֲשֶׂה לְבִנְת הַסַּפִּיר וּכְעֵצֶם הַשָּׁמַיִם לְטָהָר:

(יא) וְאֵל אֶצִּילִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁלַח יָדוֹ וַיַּחֲזוּ אֶת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ:

ס

(יב) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי הַחֲרָה וְהָיָה שְׁם וְאֶתְנָה לְךָ אֶת לְחַת הָאֶבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתֶם:

(יג) וַיִּקַּם מֹשֶׁה וַיְהוֹשִׁיעַ מִשְׁדַּתּוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל הַר הָאֱלֹהִים:

(יד) וְאֵל הַזְקֵנִים אָמַר שִׁבוּ לָנוּ בְּזֶה עַד אֲשֶׁר נָשׁוּב אֵלֵיכֶם וְהִנֵּה אֶחָרָן וְחֹדֶר עִמָּכֶם מִי בַעַל דְּבָרִים יַגִּישׁ אֵלֵיכֶם:

(טו) וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל הַהָר וַיְכַסּוּ אֶת הָעֵינַן אֶת הָהָר:

(טז) וַיִּשְׁכַּח כְּבוֹד יְהוָה עַל הַר סִינַי וַיִּכְסְהוּ הָעֵינַן שִׁשִּׁת יָמִים וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִתּוֹךְ הָעֵנָן:

(יז) וּמְרִאָה כְּבוֹד יְהוָה כָּאִשׁ אֲכָלֶת בְּרֹאשׁ הָהָר לְעֵינַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

(יח) וַיָּבֵא מֹשֶׁה בַּתּוֹךְ הָעֵנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר וַיְהִי מֹשֶׁה בְּחַר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה: פ

מתן לוחות הראשונות

שמות לא: יח⁶

(יח) וַיִּתֵּן אֶל מֹשֶׁה כְּכֹלֹתוֹ לְדַבֵּר אֶתוֹ בְּחַר סִינַי שְׁנַי לְחַת הָעֵדֻת לְחַת אֶבֶן כְּתָבִים בְּאֶצְבַּע אֱלֹהִים:

מתן לוחות שניות

שמות לד: א – ד

(א) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה פָּסֵל לְךָ שְׁנַי לְחַת אֲבָנִים כְּרֹאשֵׁינִים וְכָתַבְתִּי עַל הַלְּחֹת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלְּחֹת הַרְּאשֵׁינִים אֲשֶׁר שָׁבַרְתָּ:

(ב) וְהָיָה נִכּוֹן לְבַקֵּר וְעֵלְיִת בְּבַקֵּר אֶל הַר סִינַי וְנִצַּבְתָּ לִּי שָׁם עַל רֹאשׁ הָהָר:

(ג) וְאִישׁ לֹא יַעֲלֶה עִמָּךְ וְגַם אִישׁ אֶל יָרֵא כָּל הָהָר גַּם הַצֵּאֵן וְהַבְּקָר אֶל יָרְעוּ אֶל מֹזֵל הָהָר הַהוּא:

⁶ פסוק זה הוא המשך הסיפור בסוף פרשת משפטים אלא שנאמרו בינתיים כל הדיבור שדיבר ה' איתו שהם פרשיות תרומה תצוה ואולי גם משפטים.

(ד) וַיִּפְסַל שְׁנֵי לַחַת אַבְנִים פְּרָאשִׁימִים וַיִּשְׁכַּם מֹשֶׁה בְּבִקְרָ וַיַּעַל אֶל הַר סִינַי כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לַחַת אַבְנִים:

שמות לד: כז – לח

(כז) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה כְּתֹב לְךָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה פָּרַתִּי אֶתְּךָ בְּרִית וְאֵת יִשְׂרָאֵל:

(כח) וַיְהִי שֵׁם עִם יְהוָה אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה וַיִּכְתֹּב עַל הַלַּחַת אֶת דְּבָרֵי הַבְּרִית עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים:

(כט) וַיְהִי בְּרִדַּת מֹשֶׁה מֵהָר סִינַי וּשְׁנֵי לַחַת הַעֲדַת בְּיַד מֹשֶׁה בְּרִדְתּוֹ מִן הָהָר וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו בְּדַבְּרוֹ אֹתוֹ:

(ל) וַיֵּרָא אַחֲרָיו וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה וְהִנֵּה קָרַן עוֹר פָּנָיו וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּי אֱלֹהִים:

(לא) וַיִּקְרָא אֲלֵהֶם מֹשֶׁה וַיֵּשְׁבוּ אֵלָיו אַחֲרָיו וְכָל הַנְּשָׂאִים בְּעֵדָה וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם:

(לב) וְאַחֲרַי כֹּן נִגְשׂוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּצְעֻם אֶת כָּל אֲשֶׁר דָּבַר יְהוָה אֹתוֹ בְּהָר סִינַי:

(לג) וַיְכַל מֹשֶׁה מִדַּבֵּר אֲתָם וַיִּתֵּן עַל פָּנָיו מַסּוּחַ:

(לד) וּבָבֹא מֹשֶׁה לִפְנֵי יְהוָה לְדַבֵּר אִתּוֹ יָסִיר אֶת הַמַּסּוּחַ עַד יָצֵאתוֹ וַיִּצָּא וַדַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת אֲשֶׁר יִצְוָה:

(לה) וַיֵּרָאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵי מֹשֶׁה כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו מֹשֶׁה וְהָשִׁיב מֹשֶׁה אֶת הַמַּסּוּחַ עַל פָּנָיו עַד בָּאוּ לְדַבֵּר אֹתוֹ:

מתן תורה ועשרת הדברות במשנה תורה

דברים ד – ה

(א) וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שְׁמַע אֶל הַחֲקִים וְאֵל הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תַּחֲיוּ וּבְאֵתֶם וּירְשֶׁתֶם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נָתַן לָכֶם:

- (ב) לא תספו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממצונו לשמר את מצוות יהוה אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם:
- (ג) עיניכם הראות את אשר עשה יהוה בבעל פעור כי כל האיש אשר הלך אחרי בעל פעור השמידו יהוה אלהיך מקרבך:
- (ד) ואתם הדבקים ביהוה אלהיכם חיים כלכם היום:
- (ה) ראה למדתי אתכם חקים ומשפטים כאשר צוני יהוה אלהי לעשות כן בקרב הארץ אשר אתם באים שמה לרשתה:
- (ו) ושמרתם ועשיתם כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים אשר ישמעון את כל החקים האלה ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה:
- (ז) כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרבים אליו כיהוה אלהינו בכל קראנו אליו:
- (ח) ומי גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת אשר אנכי נתן לפניכם היום:
- (ט) רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך והודעתם לבניך ולבני בניך:
- (י) יום אשר עמדת לפני יהוה אלהיך בחרב באמר יהוה אלי הקהל לי את העם ואשמעם את דברי אשר ילמדון ליראה אתי כל הימים אשר הם חיים על האדמה ואת בניהם ילמדון:
- (יא) ותקרבון ותעמדון תחת ההר וההר בער באש עד לב השמים חשך ענן וערפל:
- (יב) וידבר יהוה אליכם מתוך האש קול דברים אתם שמעים ותמונה אינכם ראים זולתי קול:
- (יג) ויגד לכם את בריתו אשר צוה אתכם לעשות עשרת הדברים וכתבם על שני לוחות אבנים:
- (יד) ואתי צוה יהוה בעת ההוא ללמד אתכם חקים ומשפטים לעשותכם אתם בארץ אשר אתם עברים שמה לרשתה:
- (טו) וגשמרתם מאד לנפשותיכם כי לא ראי אתם כל תמונה ביום דבר יהוה אליכם בחרב מתוך האש:

(טז) פֶּן תִּשְׁחַתּוּן וְעִשִּׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כָּל סָמָל תְּבַנִּית זָכָר אוֹ נְקֵבָה:
 (יז) תְּבַנִּית כָּל בְּהֵמָה אֲשֶׁר בָּאָרֶץ תְּבַנִּית כָּל יְצֹרֵר כָּנָף אֲשֶׁר תִּעְוֹף
 בְּשָׁמַיִם:

(יח) תְּבַנִּית כָּל רֶמֶשׂ בְּאֲדָמָה תְּבַנִּית כָּל דָּגָה אֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ:
 (יט) וּפֶן תִּשָּׂא עֵינֶיךָ הַשְּׁמַיְמָה וְרֵאיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הַיָּרֵחַ וְאֶת הַכּוֹכָבִים
 כָּל יִצְבָּא הַשָּׁמַיִם וְנִדְחַת וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם וְעַבַדְתָּם אֲשֶׁר חָלַק יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 אֶתֶם לְכֹל הָעַמִּים תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם:

(כ) וְאֶתְכֶם לָקַח יְהוָה וַיּוֹצֵא אֶתְכֶם מִכּוּר הַבְּרָזָל מִמִּצְרַיִם לְהִיזֹת לֹא לְעַם
 נִחְלָה כַּיֵּזֶה:

(כא) וַיְהוָה הִתְאַנֵּף בִּי עַל דְּבַרְכֶם וַיִּשְׁבַּע לְבַלְתִּי עֲבָרִי אֶת הַיַּרְדֵּן וּלְבַלְתִּי
 בֹּא אֶל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ נִחְלָה:

(כב) כִּי אֲנֹכִי מֵת בָּאָרֶץ הַזֹּאת אֵינְנִי עֹבֵר אֶת הַיַּרְדֵּן וְאֶתֶם עֹבְרִים וַיִּרְשְׁתֶּם
 אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת:

(כג) הַשְּׁמֵרוּ לָכֶם פֶּן תִּשְׁכַּחוּ אֶת בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּכֶם
 וְעִשִּׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כָּל אֲשֶׁר צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

(כד) כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אִישׁ אֲכָלָה הוּא אֵל קָנָא: פ
 (כה) כִּי תִזְלִיד בְּגִים וּבְגֵי בְגִים וּגְשָׁמָתֶם בָּאָרֶץ וְהִשְׁחַתֶּם וְעִשִּׂיתֶם פֶּסֶל
 תְּמוּנַת כָּל וְעִשִּׂיתֶם הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְהַכְעִיסוֹ:

(כו) הַעִידֵתִי בְכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ כִּי אֲבַד תֵּאבְדוּן מֵהָרַע מֵעַל
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֶתֶם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן שְׂמָה לְרִשְׁתָּהּ לֹא תֵאָרִיכוּן יָמִים עָלֶיךָ
 כִּי הַשְּׂמֹד תִּשְׂמְדוּן:

(כז) וְהִפִּיץ יְהוָה אֶתְכֶם בְּעַמִּים וְנִשְׂאָרְתֶם מִתִּי מִסֶּפֶר בְּגוֹיִם אֲשֶׁר יַעֲהֵג
 יְהוָה אֶתְכֶם שְׂמָה:

(כח) וְעַבַדְתֶּם שֵׁם אֱלֹהִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ וְאֶבֶן אֲשֶׁר לֹא יֵרָאוּן וְלֹא
 יִשְׁמְעוּן וְלֹא יֵאָכְלוּן וְלֹא יִרְחוּן:

(כט) וּבְקִשְׁתֶּם מִשֵּׁם אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמִצֵּאתָ כִּי תִדְרָשְׁנוּ בְּכֹל לְבַבְךָ
 וּבְכֹל נַפְשְׁךָ:

(ל) בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבבת עד יהוה אלהיך ושמעת בקלו:

(לא) כי אל רחום יהוה אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך ולא ישכח את ברית אבתיך אשר נשבע להם:

(לב) כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך למון היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ ולמקצה השמים ועד קצה השמים הנחיה כדבר הגדול הזה או הנשמע כמהו:

(לג) השמע עם קול אלהים מדבר מתוך האש כאשר שמעת אתה ויחי:

(לד) או הנסה אלהים לבוא לקחת לז גוי מקרב גוי במסת באתת ובמזופתים ובמלחמה ובד חזקה ובזרוע נטויה ובמזראים גדלים ככל אשר עשה לכם יהוה אלהיכם במצרים לעיניך:

(לה) אתה הראת לדעת כי יהוה הוא האלהים אין עוד מלבדו:

(לו) מן השמים השמיעך את קלו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה ודבריו שמעת מתוך האש:

(לז) ותחת כי אהב את אבתיך ויבחר בזרעו אחריו ויצאך בפניו בכחו הגדל ממצרים:

(לח) להזריש גוים גדלים ועצמים מן מן מפניך להביאך לתת לך את ארצם נחלה כיום הזה:

(לט) וידעת היום והשבבת אל לבבך כי יהוה הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד:

(מ) ושמרת את חקיו ואת מצותיו אשר אנכי מצוך היום אשר ייטב לך ולבניך אחריך ולמען תאריך ימים על האדמה אשר יהוה אלהיך נתן לך כל הימים: פ⁷

⁷ דולג כאן פרשת אז יבדיל משה שאינו שייך לענין מתן תורה.

(א) וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֵת הַחֻקִּים וְאֵת הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אֲנִי דֹבֵר בְּאָזְנֵיכֶם הַיּוֹם וְלִמְדֹתֶם אֹתָם וְשִׁמְרַתֶם לַעֲשׂוֹתָם:

(ב) יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כָּרַת עִמָּנוּ בְּרִית בְּחָרֵב:

(ג) לֹא אֵת אֲבֹתֵינוּ כָּרַת יְהוָה אֵת הַבְּרִית הַזֹּאת כִּי אֲתָנוּ אֲנַחְנוּ אֱלֹה פַּח הַיּוֹם כָּלֵנוּ חַיִּים:

(ד) פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר יְהוָה עִמָּכֶם בְּהַר מֹתוֹד הָאֵשׁ:

(ה) אֲנִי עֹמֵד בֵּין יְהוָה וּבֵינֵיכֶם בְּעַת הַהוּא לְהַגִּיד לָכֶם אֵת דְּבַר יְהוָה כִּי יֵרָאֶת מִפְּנֵי הָאֵשׁ וְלֹא עֲלִיתֶם בְּהַר לֵאמֹר: ס

(ו - ז) אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי:

(ח) לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶסֶל כָּל תְּמוּנָה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתַּחַת וְאֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ:

(ט) לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא פֶקֶד עֵינָי אֲבוֹת עַל בָּנִים וְעַל שְׁלֹשִׁים וְעַל רִבְעִים לְשֹׁנָאִי:

(י) וְעָשָׂה חֶסֶד לְאֵלִים לְאֲהָבֵי וְלִשְׂמֵרֵי מִצְוֹתַי מִצְוֹתַי: ס

(יא) לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׂוּא כִּי לֹא יִנְקָה יְהוָה אֵת אֲשֶׁר יִשָּׂא אֶת שְׁמוֹ לְשׂוּא: ס

(יב) שָׁמֹר אֵת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ כַּאֲשֶׁר צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

(יג) שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעֵשִׂיתָ כָּל מְלֹאכֶתֶךָ:

(יד) וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלֹאכָה אֶתָּה וּבְנֶךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וְאִמְתֶּךָ וְשׂוֹרְדְּךָ וְחֹמֶרְךָ וְכָל בְּהֵמַתְּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ לְמַעַן יָנוּחַ עַבְדְּךָ וְאִמְתֶּךָ כַּמֹּד:

(טו) וַזְכַּרְתָּ כִּי עַבְדְּךָ הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּצְאֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרֶעַ נְטוּיָה עַל כֵּן צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֵת יוֹם הַשַּׁבָּת: ס

(טז) כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ כַּאֲשֶׁר צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְמַעַן יָרִיכוּ יְמֵיךָ וְלְמַעַן יִיטֵב לְךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ: ס

(יז) לֹא תִרְצַח ס וְלֹא תִנְאַף ס וְלֹא תִגְנֹב ס וְלֹא תַעֲנֶה בְּרַעַף עַד שְׂוֹא: ס

(יח) וְלֹא תִחַמְדוּ אִשֶּׁת רֵעֵךְ ס' וְלֹא תִתְאַוָּה בֵּית רֵעֵךְ שְׂדֵהוּ וְעַבְדּוֹ וְאִמָּתוֹ שׂוּרוֹ וְחִמְרוֹ וְכָל אֲשֶׁר לְרֵעֵךְ: ס

(יט) אֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר יְהוָה אֶל כָּל קְהַלְכֶם בְּהַר מִתְּנֹדֶה הָאֵשׁ הַעֲנַן וְהָעֲרָפֶל קֹזֵל גְּדוֹל וְלֹא יִסַּף וְיִכְתֹּבְכֶם עַל שְׁנֵי לְחֹת אֲבָנִים וַיִּתֶּנְם אֵלַי:

(כ) וַיְהִי כִשְׁמַעְכֶם אֵת הַקּוֹל מִתְּנֹדֶה הַחֹשֶׁךְ וְהַחֹרֶר בְּעַר בְּאֵשׁ וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כָּל רְאִשֵׁי שִׁבְטֵיכֶם וְזִקְנֵיכֶם:

(כא) וְתֹאמְרוּ הֵן הִרְאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵת כְּבֹדוֹ וְאֵת גְּדֻלוֹ וְאֵת קוֹל שְׁמֻעֵנוּ מִתְּנֹדֶה הָאֵשׁ הַיּוֹם הַזֶּה רָאִינוּ כִּי יְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת הָאָדָם וְחִי:

(כב) וְעַתָּה לְמַחַ נְמוּת כִּי תֹאכְלֵנוּ הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת אִם יִסְפִּים אֲנַחְנוּ לְשִׁמְעַת אֵת קוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עוֹד וּמִתְּנֹדֶה:

(כג) כִּי מִי כָל בָּשָׂר אֲשֶׁר שָׁמַע קוֹל אֱלֹהִים חַיִּים מִדְּבַר מִתְּנֹדֶה הָאֵשׁ כָּמוֹנוּ וַיְחִי:

(כד) קָרַב אַתָּה וּשְׁמַע אֵת כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵת תְּדַבֵּר אֱלֹהֵינוּ אֵת כָּל אֲשֶׁר יְדַבֵּר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵלֶיךָ וּשְׁמַעֵנוּ וְעֲשִׂינוּ:

(כה) וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֵת קוֹל דְּבָרֵיכֶם בְּדַבְּרֵיכֶם אֵלַי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי שְׁמַעְתִּי אֵת קוֹל דְּבָרֵי הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְרוּ אֵלַיךָ הֵיטִיבוּ כָּל אֲשֶׁר דִּבְרוּ:

(כו) מִי יִתֵּן וְחַיָּה לְבָבָם זֶה לָהֶם לִירְאָה אֹתִי וְלִשְׁמֹר אֵת כָּל מִצְוֹתַי כָּל הַיָּמִים לְמַעַן יִיטַב לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם לְעֹלָם:

(כז) לָךְ יֹאמַר לָהֶם שׁוּבוּ לָכֶם לְאֵהָלֵיכֶם:

(כח) וְאַתָּה פַּה עֹמֵד עֹמְדֵי וְאֹדְבָרָה אֵלֶיךָ אֵת כָּל הַמִּצְוָה וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּלְמָדִם וְעָשׂוּ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָהֶם לְרִשְׁתָּהּ:

(כט) וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹת כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲתֶכֶם לֹא תִסְרוּ יָמִין וּשְׂמָאל:

(ל) בְּכָל הַדְּרָךְ אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲתֶכֶם תֵּלְכוּ לְמַעַן תַּחֲיוּן וְטוֹב לָכֶם וְהִאֲרַכְתֶּם יָמִים בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר תִּירְשׁוּן:

שאר ענייני מתן תורה במקרא

נתינת המצוות מהר סיני

ויקרא ז: לז – לח

(לז) זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלוואים ולזבח השלמים:
(לח) אשר צוה יהוה את משה בחר סיני ביום צותו את בני ישראל
להקריב את קרבניהם ליהוה במדבר סיני:

ויקרא כה: א

(א) וידבר יהוה אל משה בחר סיני לאמר:

ויקרא כו: מז

(מז) אלה החקים והמשפטים והתורות אשר נתן יהוה בינו ובין בני ישראל
בחר סיני ביד משה:

ויקרא כז: לד

(לד) אלה המצוות אשר צוה יהוה את משה אל בני ישראל בחר סיני:

במדבר ג: א

(א) ואלה תולדות אהרן ומשה ביום דבר יהוה את משה בחר סיני:

במדבר כח: ז

(ו) עלת תמיד העשייה בחר סיני לריח ניחח אשה ליהוה:

מתן תורה מסיני בדברי נביאים

נחמיה ט: יג

(יג) ועל חר סיני ירדת ודבר עמכם משמים ותתן להם משפטים ישרים ותורות אמת חקים ומצות טובים:

מלאכי ג: כב

(כב) זכרו תורת משה עבדי אשר יציתי אתו בחרב על כל ישראל חקים ומשפטים:

התגלות הר סיני

דברים לג: ב – ח

- (ב) וַיֹּאמֶר יְהוָה מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשְׁעִיר לָמוֹ הוֹפִיעַ מֵהַר פָּאֶרֶן וְאֵתָה מִרְבֶּבֶת קִדְשׁ מִיַּמֵּינוּ אִשְׁדַּת אִשׁ דָּת לָמוֹ:
(ג) אַף חִבֵּב עַמִּים כָּל קִדְשֵׁיו בְּיָדָךְ וְהֵם תָּפוּ לְרַגְלֶךָ יִשְׂא מִדְּבַרְתֶּיךָ:
(ד) תִּזְרַח עֲזָה לָנוּ מִשָּׁח מִזֶּרֶשׁוֹחַ קַחֲלֵת יַעֲקֹב:
(ה) וַיְהִי בִישְׂרֹון מִלֶּךְ בְּהַתְּאַסֵּף רְאִשֵׁי עַם יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל:

שופטים ח: ד – ח

- (ד) יְהוָה בְּצִאתְךָ מִשְׁעִיר בְּצַעֲדֶךָ מִשְׁדָּח אֲדוּם אֶרֶץ רַעֲשָׁה גַם שָׁמַיִם נָטְפוּ גַם עֵבִים נָטְפוּ מַיִם:
(ה) הָרִים נָזְלוּ מִפְּנֵי יְהוָה זֶה סִינַי מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

חבקוק ג⁸

- (א) תִּפְלָה לְחִבְקוֹק הַנְּבִיא עַל שְׂגִינֹת:
(ב) יְהוָה שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֵךְ יִרְאֵתִי יְהוָה פְּעִלְךָ בְּקֶרֶב שָׁנִים חִיָּהוּ בְּקֶרֶב שָׁנִים תוֹדִיעַ בְּרַגְזוֹ רַחֵם תִּזְכּוֹר:
(ג) אֵלֹהִים מִתִּימֹן יָבֹא וְקִדּוֹשׁ מֵהַר פָּאֶרֶן סֶלָה כֶּסֶף שָׁמַיִם הוֹדוּ וְתִהְלָתוּ מִלְּאֵה הָאָרֶץ:
(ד) וַנִּגַּה כְּאוֹר תִּהְיֶה קַרְנֵים מִיָּדוֹ לוֹ וְשֵׁם חֲבִיּוֹן עֲזָה:
(ה) לִפְנֵינוּ יֵלֵךְ דְּבַר וַיֵּצֵא רֶשֶׁף לְרַגְלָיו:

⁸ הפטרת חג השבועות לשיטת ת"ק בברייתא מגילה לא, א. והפטרת יום השני כמנהג הגמרא שם. ופירש רש"י רש"י הטעם "שמדבר במתן תורה אלוה מתימן יבוא במתן תורה".

(ז) עָמַד וַיִּמָּד אֶרֶץ רָאָה וַיִּתֵּר גּוֹזִים וַיִּתְפַּצְּצוּ חֲרָרֵי עֵד שִׁחוּ גְבְעוֹת עוֹלָם הַלִּיכוֹת עוֹלָם לֹא:

(ח) תַּחַת אֲוֹן רֵאִיתִי אֶהְלִי כּוֹשֵׁן יִרְגְּזוּן יְרִיעוֹת אֶרֶץ מִדְיָן: ס

(ט) הַבְּנֵהָרִים חָרָה יְהוָה אִם בְּנֵהָרִים אֶפֶד אִם בַּיָּם עֲבַרְתָּד כִּי תִרְכַּב עַל סוּסֶיךָ מִרְכַּבְתֶּיךָ יְשׁוּעָה:

(י) עָרִיָה תַעֲזוֹר קִשְׁתְּךָ שִׁבְעוֹת מִטּוֹת אִמֹר סֵלָה נִהְרֹת תִּבְקַע אֶרֶץ:

(יא) רֵאוּךָ יְחִילוּ הָרִים זָרִם מִיָּם עֵבֶר נָתַן תַּהוֹם קוֹלוֹ רוֹם יְדִיהוּ נָשָׂא:

(יב) שִׁמֹּשׁ יֵרַח עָמַד זְבֻלָּה לְאוֹר חֲצִיךָ יִהְלְכוּ לְנֶגַה בְּרַק חֲנִיתְךָ:

(יג) בְּזַעַם תִּצְעַד אֶרֶץ בְּאֵף תִּדּוּשׁ גּוֹזִים:

(יד) יִצְאֶתָ לְיִשְׁעֵ עָמַד לְיִשְׁעֵ אֶת מְשִׁיחֶךָ מִחֲצֵת רֵאֵשׁ מִבֵּית רְשָׁע עֲרוֹת יִסּוֹד עַד צְוֹאר סֵלָה: פ

(טו) נִקְבַּת בְּמִטְוֵי רֵאֵשׁ פְּרוּזוּ פְּרוּזֵי יִסְעֲרוּ לְחַפְּיֶיךָ עַל־יְצַתָּם כְּמוֹ לֶאֱכֹל עֲנִי בְּמִסְתָּר:

(טז) דְּרַכְתָּ בַיָּם סוּסֶיךָ חֲמֹר מִיָּם רַבִּים:

(יז) שְׁמַעְתִּי וַתִּרְגַּז בְּטִנֵּי לְקוֹל צִלְלוֹ שִׁפְתֵי יְבוּא רָקַב בְּעַצְמֵי וַתַּחֲתֵי אֲרָגֵי אֲשֶׁר אָנֹחַ לְיוֹם צָרָה לְעֵלוֹת לְעַם יְגוֹדְנוּ:

(יח) כִּי תֵאָנֵה לֹא תִפְרַח וְאִין יְבוּל בְּגִפְנִים כַּחַשׁ מַעֲשֵׂה זֵית וַיִּשְׁדַּמּוֹת לֹא עָשָׂה אֲכָל גִּזֵר מִמְכַלָּה יֵצֵאן וְאִין בְּקָר בְּרַפְתִּים:

(יט) וְאִנִּי בִיהוָה אֶעֱלוֹזָה אֲגִילָה בְּאֱלֹהֵי יִשְׁעֵי:

(כ) יְהוָה אֲדַנֵּי חִלִּי וַיִּשֶׂם רַגְלִי כְּאֵילוֹת וְעַל בְּמוֹתַי יִדְרַכְנִי לְמַנְצַח בְּגִיעוֹתַי:

תהלים סח: ח - יט

(ח) אֱלֹהִים בְּצִאֲתְךָ לִפְנֵי עָמַד בְּצִעְדְךָ בִישִׁימוֹן סֵלָה:

(ט) אֶרֶץ רַעֲשָׂה אֵף שְׁמִיָּם נָטְפוּ מִפְּנֵי אֱלֹהִים זֶה סִינֵי מִפְּנֵי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

(י) גִּשְׁם נְדִבּוֹת תִּגְיֵף אֱלֹהִים נִחְלָתְךָ וְנִלְאָה אֶתָּה כּוֹנֵנְתָה:

(יא) חֲתִתְךָ יִשְׁבוּ בָּהּ תִּכְיֵן בְּטוֹבְתְךָ לְעַנֵּי אֱלֹהִים:

(יב) אֲדַנֵּי יִתֵּן אִמֹר הַמְבַשְׂרוֹת יֵצֵא רַב:

- (יג) מְלָכֵי צְבָאוֹת יִדְדוּן יִדְדוּן וְנָתַת בֵּית תְּחִלָּק שְׁלָל:
- (יד) אִם תִּשְׁכַּבּוּן בֵּין שְׁפָתַיִם כְּנָפֵי יוֹנָה נִחְפָּה בְּכֶסֶף וְאַבְרוֹתֶיהָ בִּירְקָרָק חֲרוֹץ:
- (טו) בְּפָרֵשׁ שְׂדֵי מְלָכִים בָּהּ תִּשְׁלַג בְּעֵלְמוֹן:
- (טז) הָר אֱלֹהִים הָר בְּשֵׁן הָר גְּבַנְגִּים הָר בְּשֵׁן:
- (יז) לְמָה תִּרְצְדוּן הָרִים גְּבַנְגִּים הָהָר חֲמוֹד אֱלֹהִים לְשִׁבְתוֹ אִף יְהוָה יִשְׁכַּן לְנֶצַח:
- (יח) רֶכֶב אֱלֹהִים רַבְתִּים אֶלְפֵי שִׁנְאָן אֲדָנִי בָּם סִינִי בַקֹּדֶשׁ:
- (יט) עֲלִיתָ לְמִרוֹם שְׁבִית שְׁבִי לְקַחַת מַתָּנוֹת בְּאָדָם וְאִף סוֹרְרִים לְשִׁכְן יְהוָה אֱלֹהִים:

התגלות המרכבה

ישעיהו פרק ז'

- (א) בְּשָׁנַת מוֹת הַמֶּלֶךְ עֲזִיחוֹ וְאֶרְאָה אֶת אֲדָנִי יוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף רֶם וְנִשְׂא וְשִׁזְלִי מְלָאִים אֶת הַהֵיכָל:
- (ב) שָׂרְפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לֹו שִׁשׁ כְּנָפִים שִׁשׁ כְּנָפִים לְאֶחָד בְּשָׂתַיִם יְכֶסֶה כְּנֵי וּבְשָׂתַיִם יְכֶסֶה רַגְלָיו וּבְשָׂתַיִם יַעֲוֹפֵף:
- (ג) וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:
- (ד) וַיִּנְעוּ אַמּוֹת הַסַּפִּים מִקּוֹל הַקּוֹרָא וְהַבֵּית יִמְלֵא עָשָׂן:
- (ה) וְאָמַר אוֹי לִי כִי נִדְמִיתִי כִי אִישׁ טָמֵא שְׁפָתַיִם אֲנִכִי וּבַתּוֹךְ עִם טָמֵא שְׁפָתַיִם אֲנִכִי יוֹשֵׁב כִּי אֶת הַמֶּלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת רָאוּ עֵינַי:
- (ו) וַיַּעַר אֵלַי אֶחָד מִן הַשָּׂרְפִים וּבִידוֹ רִצְפָּה בְּמִלְקָחִים לְקַח מִעַל הַמִּזְבֵּחַ:
- (ז) וַיִּגַע עַל פִּי וַיֹּאמֶר הִנֵּה נִגַע עַל שְׁפָתַי וְסֵר עֲוֹנָי וְחַטָּאתַי תִּכַּפֵּר:

⁹ הפטרת פרשת יתרו

(ח) וְאַשְׁמַע אֶת קוֹל אֲדֹנָי אֹמֵר אֶת מִי אֲשַׁלַּח וּמִי יֵלֵךְ לָנוּ וְאָמַר הֲנִנִּי שְׁלַחְנִי:

(ט) וַיֹּאמֶר לֵךְ וְאִמְרַת לְעָם הַזֶּה שְׁמָעוּ שְׁמוּעָה וְאַל תִּבְיֵנוּ וְרֵאוּ וְרֵאוּ וְאַל תִּדְעוּ:

(י) הַשְּׁמוֹן לֵב הָעָם הַזֶּה וְאַזְנֵי הַכֶּבֶד וְעֵינָיו הִשַׁע פֶּן יֵרְאֶה בְּעֵינָיו וּבְאַזְנוֹי יִשְׁמָע וְלִבּוֹ יִבֵּן וְשׁוֹב וְרָפָא לוֹ:

(יא) וְאָמַר עַד מָתִי אֲדֹנָי וַיֹּאמֶר עַד אֲשֶׁר אִם שָׂאוּ עָרִים מֵאִין יוֹשֵׁב וּבְתֵימִים מֵאִין אָדָם וְהֵאֲדָמָה תִּשְׁאַחַ שְׁמֹמָה:

(יב) וְרַחֵק יִהְיֶה אֶת הָאָדָם וְרַבָּה הָעֲזוּבָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ:

(יג) וְעוֹד בַּח עֲשֻׂרִיָּה וְשׁוֹבָה וְהִיָּתָה לְבָעַר כְּאֵלֶּה וְכֵאלֶּזֶן אֲשֶׁר בְּשִׁלְכַת מִצְבַּת בָּם זָרַע קֹדֶשׁ מִצְבַּתָּה: פ

יחזקאל 10^א

(א) וַיְהִי בְשִׁלְשִׁים שָׁנָה בְּרַבִּיעֵי בַחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ וְאֲנִי בַתּוֹךְ הַגּוֹלָה עַל גַּחַר כְּבַר נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאֶרְאָה מֵרְאוֹת אֱלֹהִים:

(ב) בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ הַיּוֹם הַשְּׁנָה הַחֲמִישִׁית לְגָלוֹת הַמְּלֶךְ יוֹיָכִין:

(ג) הִיָּה הִיָּה דְבַר יְהוָה אֵל יְחֻזְקָאֵל בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים עַל גַּחַר כְּבַר וְתָחִי עָלָיו שֵׁם יְד יְהוָה:

(ד) וַאֲרָא וְהִנֵּה רוּחַ סַעְרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן עֲנַן גְּדוֹל וְאִשׁ מִתְלַקַּחַת וְנִגַּח לוֹ סָבִיב וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל מִתּוֹךְ הָאִשׁ:

(ה) וּמִתּוֹכָהּ דְמוֹת אַרְבַּע חַיּוֹת וְזֶה מֵרְאִיהֶן דְמוֹת אָדָם לְהִנָּה:

(ו) וְאַרְבַּעָה פָּנִים לְאַחַת וְאַרְבַּע כַּנְּפִים לְאַחַת לָהֶם:

(ז) וְרַגְלֵיהֶם רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל וְכַף רַגְלֵיהֶם כַּכַּף רַגְלֵי עֶגְלָה וְנִצְעִצִים כְּעֵין נַחֲשֵׁת קָלָל:

¹⁰ הפטרת חג השבועות לפי שיטת אחרים בברייתא מגילה לא, א ומנהג הגמרא לקראו ביום ראשון. ופירש רש"י שם הטעם " על שם שנגלה בסיני ברבוא רבבות אלפי שנאן".

(ח) וידו וידי אדם מתחת כנפיהם על ארבעת רבעיהם ופניהם וכנפיהם
לארבעתם:

(ט) חברת אשה אל אחותה כנפיהם לא יסבו בלכתן איש אל עבר פניו
ילכו:

(י) ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור
מהשמאול לארבעתן ופני נשר לארבעתן:

(יא) ופניהם וכנפיהם פרדות מלמעלה לאיש שתים חברות איש ושתים
מכסות את גויתיהנה:

(יב) ואיש אל עבר פניו ילכו אל אשר יהיה שמחה הרוח ללכת ילכו לא
יסבו בלכתן:

(יג) ודמות החיות מראיהם כגחלי איש בערות כמראה הלפדים היא
מתהלכת בין החיות ונגה לאש ומן האש יוצא ברק:

(יד) והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק:

(טו) וארא החיות והנה אופן אחד בארץ אצל החיות לארבעת פניו:

(טז) מראה האופנים ומעשייהם כעין תרשיש ודמות אחד לארבעתן
ומראיהם ומעשייהם כאשר יהיה האופן בתוך האופן:

(יז) על ארבעת רבעיהן בלכתם ילכו לא יסבו בלכתן:

(יח) וגביהן וגבה להם ויראה להם וגבתם מלאת עינים סביב לארבעתן:

(יט) ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו
האופנים:

(כ) על אשר יהיה שם הרוח ללכת ילכו שמחה הרוח ללכת והאופנים
ינשאו לעמתם כי רוח החיה באופנים:

(כא) בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו ובהנשאם מעל הארץ ינשאו האופנים
לעמתם כי רוח החיה באופנים:

(כב) ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנזרא נטוי על ראשיהם
מלמעלה:

(כג) ותחת הרקיע כנפיהם ישרות אשה אל אחותה לאיש שתים מכסות
להנה ולאיש שתים מכסות להנה את גויתיהם:

(כד) וְאַשְׁמַע אֶת קוֹל כְּנַפְיָהֶם כְּקוֹל מַיִם רַבִּים כְּקוֹל שִׁדֵי בְּלִכְתָּם קוֹל הַמְּלָחָה כְּקוֹל מַחְנֵה בְּעַמּוּדֵם תִּרְפִּינָה כְּנַפְיָהֶן:

(כה) וַיְהִי קוֹל מַעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ בְּעַמּוּדֵם תִּרְפִּינָה כְּנַפְיָהֶן:

(כו) וּמַעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ כְּמִרְאֵה אֲבֹן סַפִּיר דְמוֹת כֶּסֶף וְעַל דְמוֹת הַכֶּסֶף דְמוֹת כְּמִרְאֵה אָדָם עָלָיו מְלֻמְעָלָה:

(כז) וְאֵרָא כְּעֵין חֲשִׁמְל כְּמִרְאֵה אִשׁ בַּיִת לָהּ סָבִיב מִמִּרְאֵה מִתְנָיו וְלֻמְעָלָה וּמִמִּרְאֵה מִתְנָיו וְלֻמְטָה רֵאִיתִי כְּמִרְאֵה אִשׁ וְנִגְהָ לִּי סָבִיב:

(כח) כְּמִרְאֵה הַקִּשְׁת׃ אֲשֶׁר יְהִיָּה בְּעֵנֵי בַיּוֹם הַגִּשְׁמִים כֵּן מִרְאֵה הַנִּגְהָ סָבִיב הוּא מִרְאֵה דְמוֹת כְּבוֹד יְהוָה וְאֵרָאָה וְאֶפֶל עַל פְּנֵי וְאַשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר: ס

יחזקאל ג: יב - יג

(יב) וַתֵּשְׂאֵנִי רוּחַ וְאַשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רֶעֶשׂ גְדוֹל בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ:

(יג) וְקוֹל כְּנַפֵי הַחַיּוֹת מְשִׁיקוֹת אִשָּׁה אֶל אַחֻזְתָּהּ וְקוֹל הָאוֹפָנִים לְעַמְתָּם וְקוֹל רֶעֶשׂ גְדוֹל:

יחזקאל ח: ב - ד

(ב) וְאֵרָאָה וְהִנֵּה דְמוֹת כְּמִרְאֵה אִשׁ מִמִּרְאֵה מִתְנָיו וְלֻמְטָה אִשׁ וּמִמִּתְנָיו וְלֻמְעָלָה כְּמִרְאֵה זֹהַר כְּעֵין הַחֲשִׁמְלָה:

(ג) וַיִּשְׁלַח תְּבִנִית יָד וַיִּקְחֵנִי בְּעֵיצֵת רֵאשִׁי וַתֵּשֶׂא אֶתִי רוּחַ בֵּין הָאָרְץ וּבֵין הַשָּׁמַיִם וַתָּבֵא אֶתִי יְרוּשָׁלַיִם בְּמִרְאֹת אֱלֹהִים אֶל פֶּתַח שַׁעַר הַפְּנִימִית הַפּוֹנֶה צְפוֹנָה אֲשֶׁר שָׁם מוֹשֵׁב סָמֹל הַקְּנָאָה הַמְּקֻנָּה:

(ד) וְהִנֵּה שָׁם כְּבוֹד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כְּמִרְאֵה אֲשֶׁר רֵאִיתִי בְּבִקְעָה:

יחזקאל י

(א) וְאֵרָאָה וְהִנֵּה אֶל הַרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁ הַכְּרָבִים כְּאֲבֹן סַפִּיר כְּמִרְאֵה דְמוֹת כֶּסֶף נִרְאָה עֲלֵיהֶם:

(ב) וַיֹּאמֶר אֵל הָאֵישׁ לְבַשׁ הַבְּדִים וַיֹּאמֶר בֹּא אֶל בְּיָנוֹת לְגִלְגָל אֶל תַּחַת לְכְרוֹב וּמִלֵּא חֲפִיָּךְ גַּחְלִי אִשׁ מִבְּיַעֲוֹת לְכָרְבִים וְזָרַק עַל הָעִיר וַיָּבֵא לְעֵינַי:
 (ג) וְהַכְּרָבִים עִמָּדִים מִיָּמִין לְבַיִת בָּבֵאוּ הָאִישׁ וְהֶעֱנַן מִלֵּא אֶת הַחֲצִיר הַפְּנִימִית:

(ד) וַיֵּרָם כְּבוֹד יְהוָה מֵעַל הַכְּרוֹב עַל מִפְתַּן הַבַּיִת וַיִּמְלֵא הַבַּיִת אֶת הֶעֱנַן וְהַחֲצִיר מִלֵּאָה אֶת נֶגַה כְּבוֹד יְהוָה:

(ה) וְקוֹל כְּנָפֵי הַכְּרוֹבִים נִשְׁמַע עַד הַחֲצִיר הַחִיצוֹנָה כְּקוֹל אֵל שְׂדֵי בְּדָבָר:
 (ו) וַיְהִי בַּיַּעֲוֹת אֶת הָאִישׁ לְבַשׁ הַבְּדִים לֵאמֹר קַח אִשׁ מִבְּיַעֲוֹת לְגִלְגָל מִבְּיַעֲוֹת לְכְרוֹבִים וַיָּבֵא וַיַּעֲמֵד אֶצֶל הָאוֹפֶן:

(ז) וַיִּשְׁלַח הַכְּרוֹב אֶת יָדוֹ מִבְּיַעֲוֹת לְכְרוֹבִים אֶל הָאִישׁ אֲשֶׁר בְּיַעֲוֹת הַכְּרָבִים וַיִּשָּׂא וַיִּתֵּן אֶל חֲפִנֵי לְבַשׁ הַבְּדִים וַיִּקַּח וַיֵּצֵא:

(ח) וַיֵּרָא לְכָרְבִים תְּבִנִית יָד אָדָם תַּחַת כְּנָפֵיהֶם:

(ט) וַאֲרָאָה וְהִנֵּה אַרְבַּעַה אוֹפְנִים אֶצֶל הַכְּרוֹבִים אוֹפֶן אֶחָד אֶצֶל הַכְּרוֹב אֶחָד וְאוֹפֶן אֶחָד אֶצֶל הַכְּרוֹב אֶחָד וּמִרְאָה הָאוֹפְנִים כְּעֵין אֶבֶן תְּרִשִׁישׁ:

(י) וּמִרְאֵיהֶם דְּמוֹת אֶחָד לְאַרְבַּעַתָּם כְּאֲשֶׁר יְהִי־הָאוֹפֶן בְּתוֹךְ הָאוֹפֶן:

(יא) בְּלִכְתָּם אֶל אַרְבַּעַת רַבְעֵיהֶם יִלְכוּ לֹא יִסְבוּ בְּלִכְתָּם כִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר יִפְגֹּה הָרֹאשׁ אַחֲרָיו יִלְכוּ לֹא יִסְבוּ בְּלִכְתָּם:

(יב) וְכָל בָּשָׂרָם וְגִבָּהֶם וַיְדִיחֶם וְכִנְפֵיהֶם וְהָאוֹפְנִים מִלֵּאִים עֵינִים סָבִיב לְאַרְבַּעַתָּם אוֹפְנֵיהֶם:

(יג) לְאוֹפְנִים לָהֶם קוֹרָא הַגִּלְגָל בְּאֲזֵנָי:

(יד) וְאַרְבַּעַה פְּנִים לְאֶחָד פְּנֵי הָאֶחָד פְּנֵי הַכְּרוֹב וּפְנֵי הַשְּׁנַי פְּנֵי אָדָם וְהַשְּׁלִישִׁי פְּנֵי אֲרִיָּה וְהָרְבִיעִי פְּנֵי נָשֶׂר:

(טו) וַיִּרְמֹז הַכְּרוֹבִים הִיא הַחִיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּנֶהָר כְּבָר:

(טז) וּבְלִכְתָּ הַכְּרוֹבִים יִלְכוּ הָאוֹפְנִים אֶצְלָם וּבִשְׂאֵת הַכְּרוֹבִים אֶת כְּנָפֵיהֶם לְרוּם מֵעַל הָאָרֶץ לֹא יִסְבוּ הָאוֹפְנִים גַּם הֵם מִאֶצְלָם:

(יז) בְּעִמָּדָם יַעֲמָדוּ וּבְרוּמָם יִרְמֹזוּ אוֹתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּהֶם:

(יח) וַיֵּצֵא כְּבוֹד יְהוָה מֵעַל מִפְתַּן הַבַּיִת וַיַּעֲמֵד עַל הַכְּרוֹבִים:

(יט) וַיֵּשְׂאוּ הַכְּרוּבִים אֶת כַּנְפֵיהֶם וַיְרֻמוּ מִן הָאָרֶץ לְעֵינַי בְּיָצְאתְם וְהָאוֹפָנִים לְעַמְתָּם וַיַּעֲמֵד פֶּתַח שַׁעַר בַּיִת יְהוָה הַקְּדָמוֹנִי וַכְּבוֹד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עָלֵיהֶם מִלְמַעְלָה:

(כ) הִיא הַחִיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֶהֱר כְּבָר וְאָדַע כִּי כְרוּבִים הֵמָּה:

(כא) אַרְבַּעָה אַרְבַּעָה פָּנִים לְאֶחָד וְאַרְבַּע כַּנְּפִים לְאֶחָד וְדָמוֹת יְדֵי אָדָם תַּחַת כַּנְּפֵיהֶם:

(כב) וְדָמוֹת פְּנֵיהֶם הֵמָּה הַפָּנִים אֲשֶׁר רָאִיתִי עַל גְּהֵר כְּבָר מִרְאִיהֶם וְאוֹתָם אִישׁ אֶל עֵבֶר פָּנָיו יִלְכוּ:

חז"ל

דין פירות האילן בעצרת

תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף טז עמוד א

משנה: בארבעה פרקים העולם נידון: בפסח על התבואה, בעצרת על פירות האילן, בראש השנה - כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון, שנאמר היצר יחד לכם המבין אל כל מעשיהם, ובחג נידונין על המים.

גמרא: תניא, אמר רבי יהודה משום רבי עקיבא: מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח - מפני שהפסח זמן תבואה הוא; אמר הקדוש ברוך הוא: הביאו לפני עומר בפסח, כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות. ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת - מפני שעצרת זמן פירות האילן הוא; אמר הקדוש ברוך הוא: הביאו לפני שתי הלחם בעצרת, כדי שיתברכו לכם פירות האילן. ומפני מה אמרה תורה נסכו מים בחג - אמר הקדוש ברוך הוא: נסכו לפני מים בחג, כדי שיתברכו לכם גשמי שנה, ואמרו לפני בראש השנה מלכיות זכרונות ושופרות. מלכיות - כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות - כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה, ובמה - בשופר

ספרי במדבר פרשת פינחס פסקא קנ

מנין לנסוך המים בחג היה ר' עקיבא אומר נאמר הביאו עומר בפסח שתתברך לכם תבואה שבשדות ונאמר הביאו ביכורים בעצרת כדי שיתברכו לכם פירות האילן אף נסוך המים בחג כדי שיתברכו לכם גשמי שנה.

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף לא עמוד ב

רבי שמעון בן אלעזר אומר: עזרא תיקן להן לישראל שיהו קורין קללות שבתורת כהנים קודם עצרת, ושבמשנה תורה קודם ראש השנה. מאי טעמא? אמר אביי ואיתימא ריש לקיש: כדי שתכלה השנה וקללותיה. בשלמא שבמשנה תורה איכא כדי שתכלה שנה וקללותיה, אלא שבתורת כהנים, אטו עצרת ראש השנה היא? - אין, עצרת נמי ראש השנה היא, דתנן: ובעצרת על פירות האילן.

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף קמו עמוד א

ת"ר, שלשה דברים צוה אחיתופל את בניו: אל תהיו במחלוקת, ואל תמרדו במלכות בית דוד, ויום טוב של עצרת ברור - זרעו חטים. מר זוטרא אמר: כלול איתמר. אמרי נהרדעי משמיה דר' יעקב: לא ברור - ברור ממש, ולא כלול - כלול ממש, אלא אפילו כלול ורוח צפונית מנשבתו - זה הוא ברור. אמר ליה רבי אבא לרב אשי: אנן אדרב יצחק בר אבדימי מתנינן לה, דאמר רב יצחק בר אבדימי: מוצאי יום טוב האחרון של חג הכל צופין לעשן המערכה, נטה כלפי צפון - עניים שמחים ובעלי בתים עצבין.

מפני שגשמי שנה מרובין ופירות מרקיבין; נטה כלפי דרום - עניים עצבים ובעלי בתים שמחין, מפני שגשמי שנה מועטין ופירות משתמרין; נטה כלפי מזרח - הכל שמחין; כלפי מערב - הכל עצבין. ורמינהי: מזרחית - לעולם יפה, מערבית - לעולם קשה, רוח צפוגית - יפה לחטים בשעה שהביאו שלישי, וקשה לזיתים בשעה שיניצו, ורוח דרומית - קשה לחטין בשעה שהביאו שלישי, ויפה לזיתים בשעה שיניצו; ואמר רב יוסף, ואיתימא מר זוטרא, ואיתימא רב נחמן בר יצחק, וסימנך: שלחן בצפון ומנורה בדרום, האי מרבי דידיה והאי מרבי דידיה! לא קשיא: הא לן והא להו.

תניא, אבא שאול אומר: יום טוב של עצרת ברור - סימן יפה לכל השנה כולה.

קריאת בחודש השלישי בעצרת

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ל עמוד ב

משנה: בפסח קורין בפרשת מועדות של תורת כהנים, בעצרת שבעה שבעת

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף לא עמוד א

בעצרת שבעה שבועות ומפטירין בחבקוק, אחרים אומרים: בחדש השלישי, ומפטירין במרכבה. והאידינא דאיכא תרי יומי - עבדינן כתרוייהו, ואיפכא.

רש"י מסכת מגילה דף לא עמוד א

ומפטירין בחבקוק - שמדבר במתן תורה אלוה מתימן יבוא במתן תורה.

במרכבה - דיחזקאל, על שם שנגלה בסיני ברבוא רבבות אלפי שנאן.

והאידינא דאיכא תרי יומי עבדינן כתרוייהו ואיפכא - דקאמרי אחרים דאינהו בתראי לתנא קמא, בחדש השלישי ומפטיר במרכבה - ביום הראשון קרינן להו, ודקאמר תנא קמא בעצרת שבעה שבועות ומפטירין בחבקוק - קרינן ביום השני ואיפכא, דמתן תורה בששי בסיון.

דרגות השמחה בשלש רגלים

פסיקתא דרב כהנא (מנדלבוים) נספחים ב - פרשה אחרת

ושמחת בחגיך (דברים טז: יד). את מוצא שלש שמחות כת' בחג, ואילו ושמחת בחגיך (שם שם /דברים ט"ז/), והיית אך שמח (שם שם /דברים ט"ז/ טו), ושמחת לפני

י"י אלהיכם שבעת ימים (ויקרא כג: מ). אבל בפסח אין את מוצא שכת' בו אפילו שמחה אחת, ולמה?

אלא את מוצא שבפסח התבואה נידונית ואין אדם יודע אם עושה היא השנה אם אינה עושה, לפיכך אין כת' שם שמחה. ד"א למה אין כת' שם שמחה, בשביל שמתו בו המצריים. וכן את מוצא כל שבעת ימי החג אנו קורין בהן את ההלל, אבל בפסח אין אנו קורין בהן את ההלל אלא ביום טוב הראשון ולילו, למה, כדאמר שמואל בנפול אויביך אל תשמח (משלי כד: יז).

וכן את מוצא שאין כת' בעצרת אלא שמחה אחת, דכת' ועשית חג שבועות לי"י אלהיך ושמחת אתה וביתך (דברים טז: י - יא). ולמה כת' שם שמחה אחת, מפני שהתבואה נכנסת בפנים. ומאי טעמא אין כת' שם שתי שמחות, שכן את מוצא שאעפ"י שנכנסה התבואה בפנים אבל פירות האילן נידונין, לפיכך אין כת' שם שמחה שנייה.

אבל בראש השנה אין כת' שם אפי' שמחה אחת. מאי טעמא, שהנפשות נידונות ומבקש אדם נפשו יותר מממונו.

אבל בחג לפי שנטלו הנפשות דימוס שלהם ביום הכיפורים, כמו שכת' כי ביום הזה יכפר עליכם (ויקרא טז: ל), ועוד שהתבואה ופירות האילן בפנים, לפיכך כת' שם שלש שמחות, שנא' ושמחת בחגיך (דברים טז: יד), ושמחתם לפני י"י אלהיכם (ויקרא כג: מ), והיית אך שמח (דברים טז: טו).

על תקופת עצרת

דור המבול היה להם אוויר יפה כתקופת עצרת – בראשית רבה

(וילנא) פרשת נח פרשה לד

הא כיצד היה להם אוויר יפה כמן הפסח ועד העצרת.

בעוד כברת ארץ בתקופת עצרת – פסיקתא רבתי (איש שלום)

פיסקא ג – ביום השמיני

אמר לו לאו בעוד כברת ארץ לבוא אפרתה (שם /בראשית מ"ח/) בין פסח לעצרת היה בזמן שהארץ מנופה והולכת ובאה ככברה שיכולים (הלוי') [להלוך].

מקורות לימוד לחג השבועות | חז"ל | מערכת עד החג מתאים לפרוש בים – בראשית
רבה פרשת בראשית פרשה ו

מעצרת עד החג מתאים לפרוש בים – בראשית רבה פרשת בראשית

פרשה ו

ר' יצחק בר מריון אמר אף הפרשת הים הגדול כה אמר י"י הנותן בים דרך (ישעיה מג טז), מעצרת עד החג, ובמים עזים נתיבה (ישעיהו מ"ג) מן החג עד חנוכה, ר' כהן אחוי דר' חייא בר אבא הוה מפרש בימה אמר ליה לאחוי צלי עלי, אמר ליה מה נצלי עלך, הן דאת קטר לולבך קטור רגלך, אין עלת לכנישתא ושמעת מצליין דמטרא לא תסתמך על צלותי.

כשעושים רצונו של מקום יהיו שבועות אלו צלולים – ויקרא רבה

פרשת אמור פרשה כח

(שם ירמיהו ה') שבועות חקות קציר ישמור לנו ישמור לנו מרוחות רעות ומטללין רעים ואימתי באלו שבע שבועות שבין פסח לעצרת תני רבי חייא שבע שבתות תמימות תהיינה אימתי הן תמימות בזמן שישראל עושין רצונו של מקום.

שינת עצרת ערבה – שיר השירים רבה (וילנא) פרשה א

וכתיב (שמות י"ט) כי ביום השלישי ירד ה' לעיני כל העם, ישנו להם ישראל כל אותו הלילה לפי ששינה של עצרת עריבה והלילה קצרה, אמר ר' יודן אפילו פורטענא לא עקץ בס, בא הקדוש ברוך הוא ומצאן ישנים התחיל מעמיד עליהם בקלאנין הה"ד ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ויהי קולות וברקים.

על זמן חג השבועות ספירת העומר

בין עצרת לשמיני עצרת – שיר השירים רבה (וילנא) פרשה ז

א"ר יהושע בן לוי ראויה היתה העצרת של חג שתהא רחוקה חמשים יום כנגד העצרת של פסח, אלא עצרת של חג על ידי שהן יוצאים מן הקיץ לחורף לית ביומיהו דייוולון וייתון, משל למה"ד למלך שהיו לו בנות הרבה, מהן נשואות במקום קרוב, ומהן נשואות למקום רחוק, יום אחד באו כלם לשאול שלום המלך אביהם, אמר המלך אלו שנשואות במקום קרוב אית בעונתה למיזל ולמיתי, ואלין שנשואות במקום רחוק לית בעונתה ליזיל ולמיתי, אלא עד דאינון כלהון אצלי הכא נעבד כלן חד יום טב ונחדי עמן, כך עצרת של פסח עד דאינון נפקין מהחורף לקיץ אמר הקדוש ברוך הוא אית ביומא למיזל ולמיתי, אבל עצרת של חג על ידי שהן יוצאין מהקיץ לחורף, ואבק

מקורות לימוד לחג השבועות | חז"ל | פסיקתא דרב כהנא (מנדלבוים) פסקא כח –
ביום השמיני עזרת

דרכים קשה, וידות דרכים קשות, לפיכך אינה רחוקה חמשים יום, אמר הקדוש ברוך
הוא לית ביומיא למיזל ולמיתי, אלא עד דאינון הכא נעבד כלן חד יום טב ונחדי.

פסיקתא דרב כהנא (מנדלבוים) פסקא כח – ביום השמיני עזרת

ד"א ביום השמיני עזרת (במדבר כט: לה). להלן את או' עזרת לי"י אלהיך (דברים
טז: ח), וכן עזרת תהיה לכם (במדבר שם /כ"ט/). א"ר חנינ' בר אדא בפסח אני נועל
מפניכם את הרוחות ואת הגשמים בשביל שתזוקקו למלאכת השדה, אבל עכשיו בחג
אתם נועלים עצמיכם מלפני, ואני פותח לכם את האוצרות שבהם הרוחות ואוצרות
שבהם הגשמים, הוי עזרת תהיה לכם (במדבר שם /כ"ט/). ד"א להלן את או' עזרת
וכאן עזרת, א"ר לוי בשם ר' חמא בר חנינה למה הדבר דומה, לשני פרגמטיוטין
שניכנסו למדינה, נענה אחד מהן וא' לחבירו אם פותחין אנו שנינו באחת הרי אנו
עושין אפרגיה במדינ', אלא את פתח שבתך ואני פותח שבתך.

שמחת ומעלת עזרת שהוא יום שניתנה בו תורה

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף סח עמוד ב

דתניא, רבי אליעזר אומר: אין לו לאדם ביום טוב אלא או אוכל ושותה או יושב
ושונה. רבי יהושע אומר: חלקו, חציו לאכילה ושתיה וחציו לבית המדרש. ואמר
רבי יוחנן: ושניהם מקרא אחד דרשו, כתוב אחד אומר עזרת לה' אלהיך, וכתוב אחד
אומר עזרת תהיה לכם.

רבי אליעזר סבר: או כולו לה' או כולו לכם. ורבי יהושע סבר: חלקו, חציו לה' וחציו
לכם. (עב"ם סימן)

אמר רבי אלעזר: הכל מודים בעזרת דבעינן נמי לכם. מאי טעמא - יום שניתנה בו
תורה הוא.

אמר רבה: הכל מודים בשבת דבעינן נמי לכם. מאי טעמא - וקראת לשבת ענג.

אמר רב יוסף: הכל מודים בפורים דבעינן נמי לכם - מאי טעמא ימי משתה ושמחה
כתיב ביה.

מר בריה דרבינא כולה שתא הוה יתיב בתעניתא, לבר מעצרתא ופוריא ומעלי יומא
דכיפורי. עזרת - יום שניתנה בו תורה, פוריא - ימי משתה ושמחה כתיב, מעלי יומא
דכיפורי - דתני חייא בר רב מדפתי: ועניתם את נפשתיכם בתשעה לחדש וכי בתשעה
(הם) מתענין? והלא בעשירי מתענין! אלא לומר לך: כל האוכל ושותה בתשעה בו -
מעלה עליו הכתוב כאילו מתענה תשיעי ועשירי.

מקורות לימוד לחג השבועות | חז"ל | ויקרא רבה (מרגליות) פרשת אמור פרשה כט

רב יוסף ביומא דעצרתא אמר: עבדי לי עגלא תלחא. אמר: אי לא האי יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא?

רב ששת כל תלתין יומין מהדר ליה תלמודיה, ותלי וקאי בעיברא דדשא ואמר: חדאי נפשאי, חדאי נפשאי, לך קראי לך תנאי. איני? והאמר רבי אלעזר: אילמלא תורה לא נתקיימו שמים וארץ, שנאמר אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי! - מעיקרא כי עביד איניש - אדעתא דנפשיה קא עביד.

ויקרא רבה (מרגליות) פרשת אמור פרשה כט

ר' הונא ור' משרשיא בשם ר' אידי מפני מה בכל הימים כתיב חטאת ובעצרת אין כתיב חטאת, אמר להם הקדוש ברוך הוא הואיל וקבלתם את תורת מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם לפני.

שיר השירים רבה (וילנא) פרשה ד

ר' אחא ור' משרשיא בשם ר' אידי אומר בכל המוספין כתיב (במדבר כ"ח) ושעיר עזים אחד לחטאת, ושעיר חטאת, אבל בעצרת אין כתיב חטאת ללמדך שלא היה בידם לא חטא ולא עון, שכולם מתאימות.

מתן תורה בו' סיון או בז' סיון

תלמוד בבלי מסכת שבת דף פו עמוד ב - פח עמוד א

תנו רבנן: בששי בחדש ניתנו עשרת הדברות לישראל. רבי יוסי אומר: בשבעה בו. אמר רבא: דכולי עלמא - בראש חדש אתו למדבר סיני, כתיב הכא ביום הזה באו מדבר סיני, וכתיב התם החדש הזה לכם ראש חדשים, מה להלן - ראש חדש, אף כאן - ראש חדש. ודכולי עלמא - בשבת ניתנה תורה לישראל, כתיב הכא זכור את יום השבת לקדשו, וכתיב התם ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה, מה להלן - בעצומו של יום, אף כאן - בעצומו של יום. כי פליגי - בקביעא דירחא; רבי יוסי סבר: בחד בשבא איקבע ירחא, ובחד בשבא לא אמר להו ולא מידי - משום חולשא דאורחא. בתרי בשבא אמר להו ואתם תהיו לי ממלכת כהנים, בתלתא אמר להו מצות הגבלה, בארבעה עבוד פרישה. ורבנן סברי: בתרי בשבא איקבע ירחא, בתרי בשבא לא אמר להו ולא מידי - משום חולשא דאורחא, בתלתא אמר להו ואתם תהיו לי בארבעה אמר להו מצות הגבלה, בחמישה עבוד פרישה. מיתבי: וקדשתם היום ומחר, קשיא לרבי יוסי! - אמר לך רבי יוסי: יום אחד הוסיף משה מדעתו, דתניא: שלשה דברים עשה משה מדעתו והסכים הקדוש ברוך הוא עמו: הוסיף יום אחד מדעתו, ופירש מן האשה, ושבר את הלוחות.

[וראה שם כל הסוגיא]

[אזכרות עצרת במשנה :

עצרת תחילת זמן ביכורים – חלה פ"ד, ביכורים פ"א,

עצרת כתקופה לגבי זריעה בערב שביעית – שביעית פ"א ופ"ב, לגבי יין ישן – בבא
בתרא פ"ו

תרומת הלשכה בפרוס עצרת – שקלים פ"ג, גרן למעשר בהמה בפרוס עצרת –
בכורות פ"ט

שוויון המשמרות בחילוק הלחם – סוכה פ"ה

דין על פירות האילן – ראש השנה פ"א

קריאת התורה בעצרת – מגילה פ"ג

לגבי אבלות כרגלים או כשבת – מו"ק פ"ג

יום טבוח – חגיגה פ"ב

משפט רשעים בגיהנום – עדיות פ"ב

כבשי עצרת – מנחות פ"ג, פ"ה, פ"ז

הודעת אותו ואת בנו – חולין פ"ה

החליל – ערכין פ"ב]

רמב"ם

טעם המועדים בכללות

ספר מורה הנבוכים חלק ג פרק מג (תרגום שוורץ)

המצוות הכלולות בקבוצה השמינית הן המצוות שמנינו בספר זמנים. 1. טעמיהן של כולן - למעט מעטות - מבוארים בכתוב. [...]

ימים טובים⁸ (נועדו) כולם לשמחות ולהתכנסויות מענגות ההכרחיות לאדם לרוב. הם גם מועילים להתיידדויות אשר מבקשים שתקיינה בין האנשים בהתאגדויות המדיניות.⁹

ויש טעמים לפירוט אותם ימים.

טעם חג השבועות, ספירת העומר, והיות שבועות יום אחד בלבד

ספר מורה הנבוכים חלק ג פרק מג (תרגום שוורץ)

שבועות¹⁴ הוא יום מתן תורה.¹⁵ כדי לכבד ולרומם יום זה סופרים את הימים מן החג הראשון¹⁶ עד אליו, כמו שהמצפה לאדם האהוב עליו ביותר סופר את הימים בשעות. זה הוא הטעם לספירת העומר¹⁷ מיום הינתקותם ממצרים עד יום מתן תורה, אשר היה הכוונה והתכלית ליציאתם: ואבא אתכם אלי (שמות י"ט), 4). אותו מעמד כביר¹⁸ לא היה אלא יום אחד. כן אִזְכְּרוּ בְּכָל שָׁנָה יוֹם אֶחָד. אבל אילו אכילת מצה¹⁹ היתה יום אחד לא היינו מרגישים בה ועניינה לא היה מתברר, שהרבה פעמים אוכל אדם מין אחד של מאכלים יומיים ושלושה. רק כשמתמידים ואוכלים אותה במשך פרק זמן שלם,¹¹ נעשה הדבר ברור ומפורסם.²⁰

רמב"ן

טעם מקראי קודש בכללות – פרשת אמור ויקרא כג, ב

וטעם מקראי קדש שיהיו ביום הזה כולם קרואים ונאספים לקדש אותו כי מצוה היא על ישראל להקבץ בבית האלהים ביום מועד לקדש היום בפרהסיא בתפלה והלל לאל בכסות נקיה ולעשות אותו יום משתה כמו שנאמר בקבלה (נחמיה ח י) לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאיין נכון לו כי קדוש היום לאדונינו ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם.

והנה "מקרא קדש" מלשון קרואי העדה (במדבר א טז) אחרי כן יאכלו הקרואים (שמואל א ט יג) וכן על כל מכון הר ציון ועל מקראיה (ישעיהו ד ה) המקומות שנקראים שם שיתקבצו בהם קרואי העדה.

ואונקלוס עשאו מלשון אשר יקרא אתכם באחרית הימים (בראשית מט א) לשון מאורע בכל יום שיארעו תעשו אותם קדש.

ורבותינו ז"ל אמרו (ספרי פנחס קמז) ארעם במאכל ובמשתה ובכסות נקיה כלומר שלא יהא חוקם אצלך כחק שאר הימים אבל תעשה להם מקרא של קדש לשנותם במאכל ובמלבוש מחול לקדש וגם זה דעת אונקלוס.

טעם זמני שלש רגלים בקציר ואסיף, וסוד ראיית הפנים – פרשת

משפטים – שמות כג טז

וחג הקציר בכורי מעשיך לא ידעתי למה יזכירם הכתוב בשם הידיעה, כי לא צוה בהם ולא הזכירם עד עתה, וראוי הוא שיאמר ועשית חג קציר בכורי מעשיך, כאשר אמר במשנה תורה (דברים טז י) ועשית חג שבועות לה' אלהיך. ואולי בעבור שאמר (בפסוק יד) שלש רגלים תחוג לי בשנה, ופירש את חג המצות תשמור בחדש האביב (פסוק טו), שתשמור לעשות חג בתחלת האביב, חזר ואמר והאחר תשמור שיהיה חג הקציר בכורי מעשיך, והשלישי תשמור שיהיה חג האסיף בצאת השנה:

והנה כלם באספו כל מעשיו מן השדה לתת בהם הודאה לאלהים, שהוא שומר חקות שמים ומוציא לחם מן הארץ להשביע נפש שוקקה ונפש רעבה מלא טוב וזה טעם אל פני האדון ה', שהוא האדון המפרנס עבדיו, ובנטלם פרס מלפניו יבאו אליו לראות מה יצום. והנה אל פני כמו לפני:

ועל דרך האמת יהיה מן פנים, וכבר רמזתי לך פירוש הפנים בעשרת הדברות (לעיל כ ג), ולכן אמר האדון ה', כמו שאמר בפעם השנית האדון ה' אלהי ישראל (להלן לד

מקורות לימוד לחג השבועות | רמז"ן | טעם מספר השבועות והמים הוא חוק, והוא
סוד עלנת (פרשת ראה – דברים טז, יב)

(כג), וכן הנה ארון הברית אדון כל הארץ (יהושע יג יא), מלפני אדון חולי ארץ (תהלים
צז ה) :

טעם מספר השבועות והמים הוא חוק, והוא סוד עצרת (פרשת ראה –

דברים טז, יב)

וזכרת כי עבד היית במצרים אמר ר"א שהוא דבק עם ועבדך ואמתך והנכון שהוא
כפשוטו שתשמור החקים האלה אשר צוך האדון הפודך מבית עבדים וכן נזכיר
בקדוש היום הזה זכר ליציאת מצרים

ואמר החקים האלה בחג השבועות בעבור שלא נתפרש בתורה טעם מספר שבועה
השבועות ומספר החמשים יום והוא לבדו העצרת וכבר הזכרתי סודם (ויקרא כג טו) :

ביאור מצות הספירה ושבועות בתחילת וסוף הקציר, וסוד הספירה,)

פרשת אמור – ויקרא כג, טו)

וטעם וספרתם לכם - כמו ולקחתם לכם (להלן פסוק מ), שתהא ספירה ולקחה לכל
אחד ואחד, שימנה בפיו ויזכיר חשבוננו כאשר קבלו רבותינו, ואין כן "וספר לו" (לעיל
טו יג) "וספרה לה" (שם פסוק כח) דזבין, שהרי אם רצו עומדים בטומאתם, אלא שלא
ישכחוהו, וכן "וספרת לך" (להלן כה ח) דיובל, שתזהר במספר שלא תשכח. ובת"כ
(בהר פרשה ב א), וספרת לך, בב"ד. ולא ידעתי אם לומר שיהיו ב"ד הגדול חייבין
לספור שנים ושבועות בראש כל שנה ולברך עליהן כמו שנעשה בספירת העומר, או
לומר שיהיו ב"ד במנין ויקדשו שנת החמשים :

והנה מספר הימים מיום התנופה עד יום מקרא קדש כמספר השנים משנות השמיטה
עד היובל, והטעם בהם אחד, על כן "תספרו חמשים יום" שיספור שבע שבתות תשע
וארבעים יום ויקדש יום החמשים הנספר בידו, כמו שאמר ביובל. וזה טעם
"תמימות", שתהיינה מכוונות לא פחות ולא יותר, כטעם תמימים יהיו (במדבר כח
ט), שהיתר כמו החסר איננו תמים :

והנה טעם הפרשה, שיתחיל לספור בתחילת קציר שעורים ויביא ראשית קצירו כרמל
מנחה לשם ויקריב עליו קרבן, וישלים מספרו בתחילת קציר חטים כעלות גדיש בעתו,
ויביא ממנו סולת חטים מנחה לשם ויביא קרבן עליו. ולכך הזכיר הקרבנות האלה
בפרשה, כי הם בגלל המנחות שהם העיקר בחג הזה, ולא הזכיר המוספין בהן, כאשר
לא הזכירם בשאר המועדים. וטעם מנחה חדשה - שלא יובא בית ה' מנחה עד שיביאו
זאת, כמו שפירשו רבותינו (מנחות פג ב) :

מקורות לימוד לחג השבועות | רמז"ן | הזכרת המועדים שהם ימי הקרבנות בתורת כהנים, ואינו מזכיר מוספים שהם תלויים בארץ, ומזכיר העומר ושתי הלחם שימיהם נוהגים מיד (פרשת אמור – ויקרא כג, ב)

הזכרת המועדים שהם ימי הקרבנות בתורת כהנים, ואינו מזכיר מוספים שהם תלויים בארץ, ומזכיר העומר ושתי הלחם שימיהם

נוהגים מיד (פרשת אמור – ויקרא כג, ב)

דבר אל בני ישראל אין לכהנים עסק בענין המועדות יותר מאשר לישראל בהם על כן לא הזכיר בפרשה הזאת אהרן ובניו רק "בני ישראל" שיכלול את כולם כאחד כי לא יפרש קרבנות המוספים בפרשה הזאת אבל הזכיר המועדים כאן בתורת כהנים בעבור שהם ימי הקרבנות וירמוז אליהם כמו שאמר "והקרבתם אשה לה" ואמר בסוף הפרשה (פסוק לז) אלה מועדי ה' אשר תקראו אותם מקראי קדש להקריב אשה לה' עולה ומנחה זבח ונסכים אבל לא האריך לבאר המוספים שלא רצה שינהגו להם במדבר ואחרי שמנה באי הארץ בחומש הפקודים וצוה לאלה תחלק הארץ (במדבר כו נג) ביאר המוספים כולם בפרשת פינחס שיעשו אותם בארץ מיד ולדורות ועל כן אמר ביום הכפורים (לעיל טז לד) ויעש כאשר צוה ה' את משה שעשה כן במדבר.

והזכיר בפרשה הזו כבש העומר וכבשי עצרת כי בידוע שלא ינהגו אלא בארץ שהן באים בגלל הלחם שאמר בו (פסוק י) כי תבאו אל הארץ וקצרתם את קצירה וגו' אבל הימים עצמם נוהגים מיד.

זמן השבועות תלוי בעומר לכן הוא בפרשה אחת (פרשת אמור –

ויקרא כג, י)

דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם כי תבאו אל הארץ בעבור שיחדש בכאן בכל אחד מן המועדים מצוה חדשה מלבד השבתון והמקרא קודש תתיחד בכל מועד פרשה בפני עצמה שיזהיר בה "דבר אל בני ישראל" ומפני שחג השבועות זמנו תלוי בעומר אמר הכל בפרשה אחת ובעבור שיום הזכרון ויום הכפורים בחדש אחד ושניהם מענין אחד בדין העונות וכפרתם לשבים לא אמר ביום הכפורים "דבר אל בני ישראל" כי יספיק לו בדבור הראשון ועשה מהן שתי פרשיות שהם ענינים שונים.

וטעם וקצרתם את קצירה שלא תקצרו בארץ קציר עד שתקצרו העומר ותביאו אותו ראשית קצירכם אל הכהן וכן מהחל חרמש בקמה תחל לספור (דברים טז ט) מהחל לך חרמש בשום קמה כי אסור להניף חרמש על הקמה עד יום שתחל לספור.

טעם איסור חמץ למזבח והיתרו בעצרת (פרשת אמור – ויקרא כג, יז)

חמץ תאפינה צוה הכתוב שתהיינה חמץ לפי שהם תודה לשם כי חקות קציר שמר לנו וקרבן תודה יבוא על לחם חמץ

מקורות לימוד לחג השבועות | רמז"ן | סוד עלגרת בחג השבועות (פרשת אמור – ויקרא פרק כג)

ואולי אסור החמץ מפני שירמוז אל מדת דין כי נקרא "חמץ" כאשר יקרא היין אשר יקחה חומץ יין וחומץ שכר (במדבר ו ג) והלשון נגזר מלשון מעול וחומץ (תהלים עא ד) כי נגזל מהם טעמם ולא יאכלו וכן כי יתחמץ לבבי (שם עג כא) יכעוס ויאבד טעמו ממנו ובעבור שהקרבנות לרצון לשם הנכבד לא יובאו מן הדברים אשר להם היד החזקה לשנות הטבעים וכן לא יבאו מן הדברים המתוקים לגמרי כגון הדבש רק מן הדברים המזוגים כאשר אמרו בבריאת העולם (ב"ר יב טו) שיתף מדת רחמים במדת הדין ובראו

והנה בחג השבועות שהוא יום מתן תורה יביא הקרבן בדין תודה כי הוא יום העצרת והמשכיל יבין וזה סוד מה שאמרו רבותינו (ויק"ר ט ג) כל הקרבנות בטלין וקרבן תודה אינו בטל לעולם וכו' כי בו מצה וחמץ כענין בעולם הבא.

סוד עצרת בחג השבועות (פרשת אמור – ויקרא פרק כג)

עצרת היא - עצרתי אתכם לפני, כשר שזימן את בניו לסעודה לכך וכך ימים, כיון שהגיע זמנו ליפטר אמר בבקשה מכם עכבו עמי עוד יום אחד שקשה עלי פרידתכם, לשון רש"י, ודברי אגדה הם בויקרא רבה.

ועל דרך האמת, כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ (שמות כ יא), ויום השביעי הוא שבת ואין לו בן זוג, וכנסת ישראל היא בת זוגו שנאמר ואת הארץ, והנה היא שמינית. "עצרת היא", כי שם נעצר הכל. וצוה בחג המצות שבעה ימים בקדושה לפנייהם ולאחריהם כי כולם קדושים ובתוכם ה', ומנה ממנו תשעה וארבעים יום שבעה שבועות כימי עולם, וקדש יום שמיני כשמיני של חג, והימים הספורים בינתיים כחולו של מועד בין הראשון והשמיני בחג, והוא יום מתן תורה שהראם בו את אשו הגדולה ודבריו שמעו מתוך האש.

ולכך יקראו רבותינו ז"ל בכל מקום חג השבועות עצרת, כי הוא כיום שמיני של חג שקראו הכתוב כן. וזהו מאמרם (חגיגה יז א) שמיני רגל בפני עצמו הוא לענין פז"ר קש"ב. ותשלומין דראשון הוא, כי הוא אצילות הראשונים ואינו כאחדות שלהם. ולכך יזכיר בפרשת כל הבכור (דברים טז טז) בשלש רגלים, חג המצות וחג השבועות וחג הסוכות שבעת ימים, ולא יזכיר השמיני, כי שם אמר יראה כל זכורך וגו', והנה זה מבואר:

סוד שבע שבתות בשמיטה ויובל וספירה (פרשת בהר – ויקרא כה, ב)

והנה בכאן עוררו אותנו בסוד גדול מסודות התורה, כבר רמז לנו ר"א שכתב, וטעם שבת לה' כיום השבת, וסוד ימות עולם רמוז במקום הזה. וכוף אזנך לשמוע מה שאני רשאי להשמיעך ממנו בלשון אשר אשמיעך, ואם תזכה תתבונן. כבר כתבתי בסדר בראשית (בראשית ב ג) כי ששת ימי בראשית הם ימות עולם, ויום השביעי שבת לה'

אלהיך כי בו יהיה שבת לשם הגדול, כמו ששנינו (תמיד פ"ז מ"ד) בשביעי מה היו אומרים מזמור שיר ליום השבת לעתיד לבא שכולה שבת ומנוחה לחיי העולמים:

והנה הימים רמזו לאשר ברא במעשה בראשית, והשנים ירמזו לאשר יהיה בבריאת כל ימי עולם. ועל כן החמיר הכתוב בשמיטה יותר מכל חייבי לאוין, וחייב הגלות עליה כמו שהחמיר בעריות (לעיל יח כח), שנאמר אז תרצה הארץ את שבתותיה (להלן כו לד). והחזיר הענין פעמים רבות, כל ימי השמה תשבות (שם שם לה), ונאמר והארץ תעזב מהם ותרץ את שבתותיה (שם שם מג), וכן שנינו (אבות פ"ה מ"ט) גלות באה על עינוי הדין ועל עוות הדין ועל שמיטת הארץ, מפני שכל הכופר בה אינו מודה במעשה בראשית ובעולם הבא. וכן החמיר הנביא וגזר גלות על שלוח עבדים בשנה השביעית, שנאמר (ירמיה לד יג יד) אנכי כרתי ברית את אבותיכם וגו' מקץ שבע שנים וגו', כי גם בעבד שביעית כיוכל כו'. והיובל יודע עוד מבראשית עד ויכולו, כי ישובו ביובל הכל איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו, כי הוא מוסד המאמין יחריש, וזהו שנאמר ושבתה הארץ שבת, וקראתם דרוור בארץ (פסוק י), כי היא ארץ החיים הנרמזת בפסוק הראשון (בראשית א א), שבה נאמר והארץ אזכור (להלן כו מב), וכבר זכרתי זה פעמים:

ושמא לזה רמזו רבותינו (ר"ה כא ב) באמרם, חמשים שערי בינה נבראו בעולם וכולם נמסרו למשה חוץ מאחד, כי כל שמיטה שער בית אחד, והנה הודיעוהו כל ההויה מתחילה ועד סוף חוץ מן היובל קדש:

סוד היוכל (פרשת בהר – ויקרא כה, י)

ועל דרך האמת, "דרור" מלשון דור הולך ודור בא (קהלת א ד), וכן "יובל" שישוּב אל היוכל אשר שם שרשיו, והיא תהיה לכם.

סוד היוכל בארץ (פרשת בהר – ויקרא כג, כה)

וטעם "כי לי הארץ" על דרך האמת, כמו ויקחו לי תרומה (שמות כה ב), וזהו שרמזו כאן דיו לעבד שיהא כרבו, כי יהיה היוכל נוהג בעולם, והמשכיל יבין:

מקורות לימוד לחג השבועות | אבן עזרא | טעם שאין לחג השבועות יום – ויקרא
פרק כג פסוק יא

אבן עזרא

טעם שאין לחג השבועות יום – ויקרא פרק כג פסוק יא

(יא) .. והנה ארמוז לך סוד אחד, שכל המועדים תלויים ביום ידוע מהחדש, ולא נאמר בחג השבועות (מספר) (ס"א יום מועד), בעבור הספירה שהיא מצוה. וחז"ל העתיקו, כי בחג שבועות היה מתן תורה, ועליו נאמר כי חג ה' לנו (שמות י, ט).

שביעי וחמישים מספר התורה – ויקרא פרק כג

(יד) ולחם מחדש. והעד, כי הפסח יאכלו על מצות ומרורים. לולי הקבלה היה נראה, כי ספירת הימים כשנות היובל. והמכחישים אמרו, כי טעם תמימות - שלא תעלה במספר השבת הראשונה שיחל ממחרתה:

(טז) תספרו חמשים יום כי כן מספר התורה, וכן וביום השמיני בכל מקום:

סוד השמיטות – ויקרא פרק כה פסוק ב

וטעם שבת לה' כיום השבת. וסוד ימי עולם רמוז במקום הזה:

ספר החינוך

טעם שביתת המועדים – מצוה רצ"ח

משרשי המצוה, כדי שיזכרו ישראל הנסים הגדולים שעשה השם להם ולאבותיהם, וידברו בהם ויודיעו לבניהם ולבני בניהם, כי מתוך השביתה מעסקי העולם יהיו פנויים לעסוק בזה, שאילו היו מותרין במלאכה ואפילו במלאכה קלה היה כל אחד ואחד פונה לעסוק, וכבוד הרגל ישכח מפי עוללים גם מפי הגדולים.

ועוד יש תועלות רבות בשביתה, שמתקבצין כל העם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לשמוע דברי ספר וראשי העם ידריכום וילמדום דעת, וכעין מה שאמרו זכרונם לברכה [מגילה ל"ב ע"א] משה תיקן להם לישראל שיהיו דורשין בהלכות הפסח בפסח ההלכות עצרת בעצרת.

טעם שמחת המועדים – מצוה תפ"ח

משרשי המצוה, לפי שהאדם נכון על ענין שצריך טבעו לשמוח לפרקים כמו שהוא צריך אל המזון על כל פנים ואל המנוחה ואל השינה, ורצה האל לזכותנו אנחנו עמו וצאן מרעיתו וציונו לעשות השמחה לשמו למען נזכה לפניו בכל מעשינו. והנה קבע לנו זמנים בשנה למועדים לזכור בהם הנסים והטובות אשר גמלנו, ואז בעתים ההם ציונו לכלכל החומר בדבר השמחה הצריכה אליו. וימצא לנו תרופה גדולה בהיות שובע השמחות לשמו ולזכרו, כי המחשבה הזאת תהיה לנו גדר לבל נצא מדרך היושר יותר מדאי. ואשר עמו התבוננות מבלי החפץ בקטרוג ימצא טעם בדברי.

טעם מצוות ספירת העומר וחג השבועות – מצוה ש"ו

משרשי המצוה על צד הפשט, לפי שכל עיקרן של ישראל אינו אלא התורה, ומפני התורה נבראו שמים וארץ וישראל, וכמו שכתוב [ירמיהו ל"ג, כ"ה] אם לא בריתי יומם ולילה וגו'. והיא העיקר והסיבה שנגאלו ויצאו ממצרים כדי שיקבלו התורה בסיני ויקיימוה, וכמו שאמר השם למשה [שמות ג', י"ב] וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה, ופירוש הפסוק כלומר, הוציאך אותם ממצרים יהיה לך אות שתעבדון את האלהים על ההר הזה, כלומר שתקבלו התורה שהיא העיקר הגדול שבשביל זה הם נגאלים והיא תכלית הטובה שלהם. וענין גדול הוא להם, יותר מן החירות מעבדות, ולכן יעשה השם למשה אות צאתם מעבדות לקבלת התורה, כי הטפל עושים אות לעולם אל העיקר.

ומפני כן, כי היא כל עיקרן של ישראל ובעבורה נגאלו ועלו לכל הגדולה שעלו אליה, נצטוינו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו, כעבד ישאף צל, וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המנין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא. וזהו שאנו מונין לעומר, כלומר כך וכך ימים עברו מן המנין, ואין אנו

מונין כך וכך ימים יש לנו לזמן, כי כל זה מראה בנו הרצון החזק להגיע אל הזמן, ועל כן לא נרצה להזכיר בתחילת חשבוננו ריבוי הימים שיש לנו להגיע לקרבן שתי הלחם של עצרת.

ואל יקשה עליך לומר, אם כן, אחר שעברו רוב הימים של שבעה שבועות אלו, למה לא נזכיר מיעוט הימים הנשארים, לפי שאין לשנות מטבע החשבון באמצעו. ואם תשאל, אם כן למה אנו מתחילין אותו ממחרת השבת ולא מיום ראשון, התשובה כי היום הראשון נתייחד כולו להזכרת הנס הגדול והוא יציאת מצרים, שהוא אות ומופת בחידוש העולם ובהשגחת השם על בני האדם, ואין לנו לערב בשמחתו ולהזכיר עמו שום ענין אחר, ועל כן נתקן החשבון מיום שני מיד.

ואין לומר היום כך וכך ימים ליום שני של פסח, שלא יהיה חשבון ראוי לומר ליום שני, ועל כן הותקן למנות המנין ממה שנעשה בו, והוא קרבן העומר, שהוא קרבן נכבד שבו זכר שאנו מאמינים כי השם ברוך הוא בהשגחתו על בני אדם רוצה להחיותם ומחדש להם בכל שנה ושנה זרע תבואות לחיות בו.

טעם שתי הלחם של חיטה – מצוה קז

משרשי המצוה, כתבתי במצות העומר, י' שבסדר זה, מה שמספיק גם לשתי הלחם על צד הפשט. ועוד אומר לי לבי בענין, כי מפני זה היתה המצוה בחטים להיות המנחה בככרות של לחם, ובמנחת שעורים בקמח, לפי שהחטים למאכל אדם ועל כן ראוי להכינם בענין שהאדם נהנה וניזון מהם. וכל זה מן השורש אשר נטענו בתחילה בענין הקרבן על צד הפשט, כי מתוך המעשה תתעורר מחשבת האדם אל הדברים, ועל כן כפי חשיבות הקרבן והכנתו הטובה, לב אדם מתעורר עליו יותר.

מהר"ל

ספר תפארת ישראל פרק כז – התעלות הימים עד יום החמישים

הראוי למתן תורה מצד עצמו

כבר התבאר לך כי היו הימים מתעלים מדרגה אחר מדרגה, עד יום חמשים, שהוא ראוי אל התורה. אמנם דבר זה שיום החמשים ראוי אל התורה, הוא מצד השם יתברך, אשר הוא הנותן. אבל קבלת התורה, שהוא מקבל אותה המקבל, הוא אחר כך, וצריך יום בפני עצמו אל קבלת התורה. ולכך לא היה יום קבלת התורה ביום חמשים, רק ביום חמשים ואחד. משל למלך שנתרצה לתת מתנה לאוהביו. הרצוי הזה הוא זמן בפני עצמו, והגעת המתנה אל האוהב הוא זמן בפני עצמו. ולפיכך, אף שיום חמשים הוא יום שראוי אל התורה, מכל מקום צריך עוד יום אחד אל הגעת התורה אל המקבל, שהוא דבר בפני עצמו.

ואל תאמר כי דבר זה דוקא למאן דאמר בשבעה נתנה תורה, ולא למאן דאמר שנתנה תורה בו' בו. כי אף למאן דאמר שנתנה תורה בו' בסיון, היה קבלת התורה ביום נ"א. דקאמר התם (שבת פז ב) ופסח שיצאו ישראל ממצרים היה ביום ה'. צא וחשוב, תמצא ביום השבת, שבו נתנה התורה לדברי הכל (שבת פו ב), הוא ביום נ"א. לפיכך קאמר שם (שבת פז ב) דאייר דההוא שתא עברוהו. והרי בין לרבי יוסי ובין לרבנן היה נתינת התורה ביום נ"א. וזה כמו שאמרנו, כי קבלת התורה בפני עצמה. ועוד, כי היה צריך נ' יום קודם מעשה נתינת התורה לעולם. ואם נתן התורה ביום נ', נתנה התורה קודם שעברו נ' יום. וצריך להוסיף יום אחד.

ובין לרבנן ובין לרבי יוסי קבלת התורה ביום השבת (שבת פו ב). וזה מפני כי הקבלה יותר ראויה ביום השבת. וזה מפני שהוא יום שבאה בו הברכה מעליונים לתחתונים, דכתיב (בראשית ב, ג) "ויברך אלהים את יום השביעי וגו'". הרי יום השביעי מוכן שתבא הברכה מעליונים לתחתונים. ומפני זה הוא מוכן שתבא התורה מן עליונים לתחתונים גם כן, שאין לך יותר מן התורה, שכולה ברכה. ואין לך יום שראוי שתבא לעולם רק יום השבת, שהוא יום מיוחד להגעת הברכה אל התחתונים. ועוד, כי יום השבת הוא קדוש ונבדל מן הגשמי, במה שאין בו מלאכה, וכמו שהתבאר למעלה. ולפיכך ראוי שתנתן בו התורה, שהיא שכל גמור, מופשט מן הגשמי. ומכל שכן כי יום השבת הוא השלמת העולם, ונתינת התורה לעולם הוא הוא השלמת העולם.

ואנו אומרים בחג העצרת (תפילות החג) 'זמן מתן תורתנו'. ובודאי לרבנן הוי שפיר, משום דלדידהו הוי יום ו' בסיון זמן מתן תורה. אבל לרבי יוסי, דבו' בסיון נתנו עשרת הדברות לישראל, ואם כן לא היה זה 'זמן מתן תורה'. אבל ביאור זה כמו שכתבתי, כי בודאי מצד השם יתברך הנותן, 'זמן מתן תורה' ביום חמשים. רק שלא הגיע התורה אל המקבל רק ביום נ"א. ומכל מקום 'זמן מתן תורה' הוא ביום החמשים. וכן קדושת

מקורות לימוד לחג השבועות | מהר"ל | גבורות ה' פרק מ"ו – קדושת שבועות תלוי בימים

חג העצרת שנתקדש, לא נתקדש רק יום חמשים. וזה מפני שיום מתן תורה בעצמו הוא יום חמשים, והקדושה ליום מצד השם יתברך, אשר הוא מקדש היום. ולפיכך יום טוב הוא ביום חמשים, רק קבלת המקבל ביום חמשים ואחד. ומזה תבין על דעת רבי יוסי מה שאמר (שמות יט, יא) "והיו נכונים ליום השלישי", דאין משמע זה רק ששי בסיון, מפני כי מצד הנותן ראוי ליום השלישי. ומשה שהוא המקבל, צריך יום יותר. לכך הוסיף יום אחד כפי אשר ראוי, כמו שהתבאר. ורמז לו הכתוב מה שראוי אל המקבל במלת "היום ומחר" (שמות יט, י), כמו שהתבאר למעלה. ומעתה התבאר לך שדברי חכמים הם דברים בנויים על יסוד החכמה, כאשר תבין אמתת דברים אלו.

גבורות ה' פרק מ"ו – קדושת שבועות תלוי בימים

אמנם שבועות אשר אינו בזמן שוה היה זה קשיא אילו היה לזמן שבועות יום קבוע בחדש, אבל אין לחג השבועות יום קבוע רק תלה הכתוב אותו בפסח, כאלו חג הזה קדושתו תלה בעילוי ובמספר הימים, ולא שהוא יוצא לקצה הזמן שאם כן היה קשיא שראוי לכל זמן קדוש שלא יהיה רק בזמן השוה, אבל חג השבועות קדושתו שהימים מתעלים עד חמשים, כי בפסח קנו ישראל מעלתם בעצמם היא המעלה אלקית שנקראת מצה, וחג השבועות קנו המעלה הנבדלת השכלית בחדש זיו, שהוא מוכן לקבל אור התורה, לכך היה ביום החמשים כדי שיהיה מספר ז' שבועות, ויום החמשים הוא עוד שבת לשבתות, וזהו קדש קדשים, כי שבעה ימים בהם שבת, וכאשר ימנה שבעה פעמים שבעה ואחר כך יום החמשים, הנה יום החמשים הוא שבת לשבתות, והוא קודש קדשים, מאחר שהוא שבת לשבתות ואז קנו ישראל מעלת התורה, מעלת השכל שקנו ביום זה. נמצא כי חג השבועות אינו נמנה להיות בחדש השלישי, שאז היה יוצא החג הזה חוץ לשווי הזמן, אבל הוא נמנה למספר ימי העלוי, שהיום של חג השבועות בא אחר עלוי הימים ביום החמשים, ואין העלוי במה שהוא עלוי יוצא מן שווי הזמן כלל, אדרבה, הימים האלו עד יום החמשים התעלות ואין כאן יציאה המתיחסת אל הגשם שיש לו יציאת הרוחק לצד אחד. לצד חג השבועות הוא יותר במעלה ובעלוי שקדושת יום זה שקנו ישראל מעלת השכל.

תפארת ישראל פרק כ"ו – בתורה לא נזכר מתן תורה שהוא עול ולא

שמחה

אמנם מה ששואלים בני אדם, כי אם חג השבועות הוא בשביל שנתן לנו התורה, למה כתב (במדבר כח, כו) "וביום הבכורים בהקריבכם מנחה", ולא כתב 'ביום מתן תורה', מאחר שעיקר היום טוב הוא בשביל התורה, כמו שאנו אומרים 'זמן מתן תורתנו'. אין זה שאלה כלל, כי השם יתברך נתן למועדים זמן אשר הם שמחת ישראל אשר זכו אל הטוב. כמו שאמר בחג המצות, שבו יצאו ישראל מבית עבדים (שמות כג, טו). וסוכות (ר' ויקרא כג, מו) "כי בסוכות הושבתי אתכם". וביום הכפורים (ויקרא טז, ל) "כי ביום הזה יכפר עליכם". ובחג השבועות, התורה שנתנה בו - נתנה מהשם יתברך,

והיא לעול על ישראל. והרי אומות העולם מכחישי ה' לא היו רוצים לקבל התורה (ע"ז ב ב). ואף כי אנו אומרים 'זמן מתן תורתנו', היינו משום שקבלנו התורה בעצמנו, ואמרנו (שמות כד, ז) "נעשה ונשמע". אבל מכל מקום השם יתברך, הנותן התורה, היה כופה ההר עליהם שיקבלו התורה בעל כרחם (שבת פח א), מפני שהיא עול עליהם. ואיך יכתוב בתורה 'זמן מתן תורה', שנתן השם יתברך בגזרתו על האדם.

ומזה הטעם לא נכתב גם כן בראש השנה הטעם שהוא יום הדין (ר"ה טז א). מפני כי הדין מצד עצמו אינו מקובל ואינו נוח לאדם. ולכך לא תלה המועד בזה, רק נכתב (ויקרא כג, כד) "זכרון תרועה". והזכירה שנזכר על ידי תרועה לפני הקדוש ברוך הוא לטובה, וכן הוא הזכירה בכל מקום.

ותלה שלש מועדים; הפסח בחדש האביב (שמות כג, טו), ושבועות חג הקציר (שם פסוק טז), וסוכות חג האסיף (שם). ועוד יתבאר ענין אלו שלשה זמנים אל המועדים השלשה. והתבאר לך מה שלא קבע זמן חג השבועות שבו נתנה תורה לישראל.

התורה בחודש השלישי שהוא למעלה מהזמן – ספר תפארת ישראל

פרק כה

אך מה שנתנה "בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים" (שמות יט, א), ולא קודם, צריך לתת טעם לזה. אמנם הסבה מבוארת גם כן למעלה (פי"א ד"ה ואמר בירח). כי מפני שהתורה שכלית, ואינה תחת הזמן, ראוי לה השלישי. כי כבר אמרנו כי העתה שאינו זמן, הוא שייך דוקא לתורה. ומפני כי העתה הוא שלישי, כי העתה מחבר הזמן, והוא שלישי, ולכך בחודש השלישי נתנה התורה. כי השלישי בשביל שהוא שלישי הוא כמו העתה, שאינו זמן נחשב, לכך הוא שייך לתורה, כדכתיב "ועת לכל חפץ".

זוהר

פרשת יתרו

יציאת מצרים ספירת העומר ומתן תורה

זוהר ברכך ב (שמות) פרשת יתרו דף פג עמוד ב - פד עמוד א

אמר ר' יהודה מיומא דנפקו ישראל ממצרים עד יומא דאתיהבת אורייתא חמשיין יומין הוון, מ"ט אמר ר' יהודה משום אינון שני דיובלא דכתיב (ויקרא כה) וקדשתם את שנת החמשים שנה, תאנא אר"ש ההוא יובלא אפיק לון לישראל ממצרים, ואי תימא דיובלא ממש, אלא (מו ב, פה ב) מסטרא דיובלא הוה ומסטרא דיובלא אתער דינא על מצראי ובגיני כך חמשיין אלין דיובלא הוון,

תאנא לקבל דא חמשיין זמנין אתמר ואדכר באורייתא נמוסין דמצרים ושבחי אינון כלהו, אשר הוצאתיך, (דברים ד) ויוציאך, (שמות יג) כי ביד חזקה הוציאך, וכלהו זמני חמשיין אינון ולא יתיר משום דכלא ביובלא אתערט ומסטרא דיובלא אתא כלא, ובגיני כך אורייתא דאתי מגבורה אתערטת בימינא דכתיב (דברים לג) מימינו אש דת למו, ותניא חמשא קלין הוון, וכלהו אתחזיאו בהו ואתכלילו בהו ואתערטו בדא, אמר ר' שמעון בההוא זמנא דקבילו ישראל אורייתא יובלא דא אערט בעטרוי לקודשא בריך הוא כמלכא דאתערט בגו חיליה דכתיב (שיר ג) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו, מאן אמו דא יובלא, ויובלא אתערט בחודה ברחימו בשלימו דכתיב (תהלים קיג) אם הבנים שמחה, מאן אם הבנים, אר"ש דא יובלא, א"ר יהודה ע"ד כתיב (משלי כג) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך מאן אביך ואמך, א"ר יהודה כמה דאוקמוזא בספרא דצניעותא דכתיב (ויקרא יח) ערות אביך וערות אמך לא תגלה וזי למאן דגלי ערייתהון.

פרשת תצוה

שבעת ימי הפסח ושבע שבתות

זוהר פרשת תצוה דף קפב עמוד ב

אור יקר תצוה סימן ב

את חג המצות תשמר, האי איהו אתר דאקרי שמור ובגין כך כתיב תשמר.

שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתוך. שבעת ימים, לאו אלין אינון שבעת יומין דסכות, דאינון עלאין ואלין תתאין. ועל דא בהני הלל גמור ובהני לאו הלל גמור. ועל דאינון לתתא כתיב שבעת ימים תאכל מצות, מצת כתיב חסר בלא וי דעד לא שראן אינון יומין עלאין רזא דוי.

ואי תימא כיון דהאי חג המצות אתקדש אמאי נחתא דהא תנינן מעלין בקדש ולא מורדיין, אמאי נחתא לתתא באינון יומין תתאין.

תא חזי כתיב (ויקרא טז, ו) וכפר בעדו ובעד ביתו וגו', מאן דכפר אצטריך עליה בקדמיתא ולבתר על ביתיה. כגוונא דא האי דרגא שארילאתקדשא ולנפקא בקדושא לכפרא עליה, וכיון דאיהו אתקדש בעי לכפרא על ביתיהולאתקדשא לון ועל דא נחית לתתא לקדשא ביתיה.

ובמה מקדש לון, בישראל לתתא, וכיון דאלין מתקדשאן בעינן לסלקא לעילא דהא כד ביתא דמטרוניתא אתקדשת כדון סלקת לעילא לאתקשרא באינון יומין עלאין לעילא.

ועל דא אנן עבדין חושבנא בקיומא על קיימין בגין דאינון יומין יומין עלאין אינון, וכן בכל זמנא דעאל בר נש לאינון יומין עלאין בין בעלותא בין בשבחא אצטריך לקיימא על רגלוי ירכין וגופא

כחדא דתמן ירכין וגופא לקיימא בדכורא בחיליה ולא כנוקבא דארהה למיתב.

ועוד בגין שבחא דעלמא עלאה.

ובגין דאיהו רזא דדכורא נשין פטורות מחושבנא דא ולא מחייבן למימני בר דכורין לאתקשרא כל חד כדקא יאות. כגזונא דא (שמות כג: יז) יראה כל זמורך, דכורין ולא נשין בגין דרזא דברית בדכורא איהו ולא בנוקבא ובגין דקיימא רזא לעילא נשין לא מתחייבן.

ורזא אוליפנא הכא דבכל שבעת יומין מאלין עלאין נטלא קדושתא יומא חד דאלין תתאי והאי תתאה אקרי שבוע דאתקדש בשבע יומין עלאין, וכן בכל שבעה ושבעה מאינון חמשין יומין עד ולא עד.

וכד אשתכחו ארבעין ותשע יומין עלאין אשתכחו לתתא שבע יומין דאתקדשו בהו וכל חד אקרי שבוע דעאל באינון שבע.

ועל דא כתיב (ויקרא כג: טו) שבע שבתות תמימות תהיינה, בגין דאינון נוקבין נקט קרא לישנא דנוקבי.

וכד אתקדשו בהו וביתא מתתקנא לאתחברא אתתא בבעלה כדין אקרי חג שבועות, מאינון נוקבי דשארזו עלייהו אינון יומין עלאין ואתקדשו בהו.

ובגין כך כתיב בשבועותיכם, אינון דלכון ולא כתיב בשבועות בגין דהכי נמי מתקדשן ישראל לתתא עמהון.

ועל דא כד מטון לתשע וארבעין יומין ההוא יומא עלאה דעלייהו אקרי יומא חמשין דשליט על מ"ט יומין רזא דכללא דאורייתא במ"ט אנפין, וכדין ההוא יומא עלאה יומא דחמשין באתערותא דלתתא אפיק אורייתא כללא דמ"ט אנפין.

גם צפור מצאה בית ודרור קן לה

ר' אלעזר פתח ואמר (תהלים פד: ד') **גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה וגו'.** גם צפור מצאה בית, אלין צפרי שמיא דמנהון שווי מדורהון לבר ומנהון שווי מדורהון בביתא כגון דרור דאיהו עופא דשוי דיוריה בביתא דכל בר נש ולא דחיל.

אמאי, בגין דכלא קראן ליה דרור. מאי דרור, חירו כד"א (ויקרא כה: י) **וקראתם דרור, חירו.**

ודא איהו צפור דרור, דהא מיומא דעביד קנא בביתא ואפיק בגין מדוריה בביתא חמשיין יומין בהו ולבתר מתפרשן אלין מאלין ודא איהו עופא דאקרי דרור חירו.

תא חזי מה כתיב **וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור בארץ,** דהא מהכא נפקא חירו לכלא, ובגין דנפקא מניה חירו אורייתא דנפקא מניה חירו.

ועל דא כתיב (שמות לב: טז) **חרות על הלחת,** דא אורייתא דאקרי חירו דהא מה דאפיק יומא דא עלאה אקרי חירו ואיהו חירו דכלא.

האי יומא חירו עלאה בגין דאית חירו תתאה, ה' עלאה ה' תתאה, חירו עלאה חירו תתאה, שמיטה ויובל כחדא אינון.

לחם מן השמים

תרי נהמי אכלו ישראל, חד כד נפקו ממצרים וחד במדברא, חד בפסח וחד בשבועות.

דכתיב **הנני ממטיר לכם לחם מן השמים,** ועל דא קרבנא ביומא דא נהמא איהו ועל נהמא אתקריב כל שאר קרבנין, דנהמא איהו עקר דכתיב **והקרבתם על הלחם שבעת כבשים תמימים וגו',** וכתיב

ממושבותיכם תביאו לחם תנופה וגו', דדא איהו נהמא דאחכימו ביה ישראל חכמתא עלאה דאורייתא ועאלו בארחהא.

השתא אית לאסתכלא, בפסח נפקו ישראל מנהמא דאקרי חמץ דכתיב (שמות יג: ז) ולא יראה לך חמץ, וכתיב כי כל אוכל חמץ. מאי טעמא, בגין יקרא דההוא נהמא דאקרי מצה.

השתא דזכו ישראל לנהמא עלאה יתיר לא יאות הוא לאתבטל חמץ ולא אתחזי כלל?

ותו דקרנא דא חמץ הוה דכתיב סלת תהיינה חמץ תאפינה.

ותו דהשתא ביומא דא אתבטל יצר הרע ואורייתא דאקרי חירו אשתכת.

למלכא דהוה ליה בר יחידאי וחלש. יומא חד הוה תאיב למיכל, אמרו ייכול בריה דמלכא מיכלא דאסוותא דא ועד דייכול ליה לא ישתכח מיכלא ומזונא אחרא בביתא. עבד הכי, כיון דאכל ההוא אסוותא אמרו מכאן ולהלא ייכול כל מה דאיהו תאיב ולא יכיל לנזקא ליה.

כך כד נפקו ישראל ממצרים לא הוו ידעי עקרא ורזא דמהימנותא, אמר קב"ה יטעמון ישראל אסוותא ועד דייכלון אסוותא דא לא אתחזי להון מיכלא אחרא. כיון דאכלו ההוא מצה דאיהו אסוותא למיעל ולמנדע לרזא דמהימנותא אמר קב"ה מכאן ולהלא אתחזי לון חמץ וייכלון ליה דהא לא יכול לנזקא לון, וכ"ש דביומא דשבועות אזדמן נהמא עלאה דאיהו אסוותא דכלא.

ועל דא מקרבין חמץ לאתוקדא על מדבחא ומקרבין תרי נהמין אחרנין כחדא וחמץ אתוקדא בינייהו בנורא דמדבחא ולא יכיל לשלטאה ולנזקא לון לישראל.

ובגיני כך ישראל קדישין אתדבקו ביה בקב"ה באסוותא דאורייתא ביומא דא, ואלמלא הוו נטרי ישראל תרי סטרי דנהמי אלין לא

הוּו עאלין בדינא לעלמין ביומא דראש השנה דאיהו יומא דדינא וכל יומא דדינא לאו איהו אלא לאינן דלא נטלו ההוא מיכלא דאסוותא ושבוּו לאסוותא בגין מיכלא אחרא דאיהו חמץ, דהא ביומא דא דר"ה ההוא חמץ איהו סלקא וקטריג עליה דבר נש ואלשין עליה ואיהו קיימא יומא דא מקטרגא על עלמא וקב"ה יתיב בדינא על כלא ודאין עלמא.

ובגיני כך קב"ה כד יהב אורייתא לישראל אטעים לון מההוא נהמא עלאה דההוא אתר ומגו ההוא נהמא הוּו ידעין ומסתכלאן ברזי דאורייתא למהך בארח מישר והא אוקמוה מלה אינן חברייא ברזין אלין דקאמרן.

פרשת אמור

ירננו עצי היער

זוהר פרשת אמור חלק דף עו עמוד א

אור יקר אמור סימן ז

וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה ליי' בשבועותיכם וגו'.

ר' שמעון פתח ירננו עצי היער מלפני יי' כי בא לשפוט את הארץ. זכאיןחולקיהון דאינון דמשתדלי באורייתא דידעין ארחוי דקב"ה ואתאחדן בשמיה כל יומא. ווי לאינון דלא משתדלי באורייתא דהא לית לון חולקא בשמא קדישא ולא אתאחדן ביה לא בהאי עלמא ולא בעלמא דאתי. מאן דזכי בהאי עלמא זכי בעלמא אתי דהכי תנינן דובב שפתי ישנים, אע"ג דאינון בההוא עלמא שפוותיהו מרחשן תמן אורייתא.

תא חזי עד השתא אתקריבו ישראל תבואת הארץ, תבואת הארץ ודאי, ואתעסקו ביה ואתקשרו בההוא קשורא, ואע"ג דדינא אשתכח דינא דעלמא אתנהגא ביה. ואתקריב שעורים בגין דאיהו קדמא מכל שאר תבואה ומן קדמא מתקרבא ולא מההוא דמתאחר דהא אחידו קדמא דישאל אתאחדו ביה בקב"ה הכא הוא.

אמר קב"ה אנא יהבית מן במדברא מההוא אתר דאקרי שמים דכתיב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ואתון מקרבין קמאי שעורים עד כאן.

ורוא דמלה זאת תורת הקנאת חסר, אזהרותא לנשי עלמא דלא יסטון תחות בעליהון, ואי לאו קמוח שעורים זמינא לקרבא.

זכאה חולקיהון דישאל דהא כנסת ישראל לא שקרת במלכא קדישא לעלמין.

כנסת ישראל תוהת אשר תשטה אשה תחת אישה. בגין כך דינא דהאי אתתא מאתרהא קא אתייא. ומאן הוא אתרהא, ההיא דכתיב בה אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה, אשת חיל עטרת בעלה.

וההוא קמח שעורים דאתית ההיא אתתא מנחת קנאת אתקרי חסר, כנסת ישראל הכי אתקרי.

ועל דא בפינחס כתיב תחת אשר קנא לאלהיו, דקנאת הכא אתאחד, דמאן דמשקר בהאי ברית קנאה אתערת עליה ועל דא קנאין פגעין ביה.

תא חזי, קמח שעורים האי עומר דכיון דהוה מטא לריחין דגרוסות מפקי מניה עשרון מנופה בי"ג נפה.

ודא שבע שבתות תמימות.

לבתר דסלקין שבע שבתות אלין אתא מלכא קדישא לאזדווגא בה בכנסת ישראל ואורייתא אתיהיבת וכדין אתעטר מלכא ביחודא שלים ואשתכח אחד לעילא ותתא.

וכד אתער מלכא קדישא ומטא זמניה דאורייתא כל אינון אילנין דמבכרי אביהו סלקין שירתא סלקין שבחא. ומאי אמרי, בשעתא דמלקטי לון פתחי ואמרי יי' בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה, יי' בהשמים חסדך וגו', וכתיב וכל עצי השדה ימחאו כף.

שירו לה' שיר חדש

ועוד פתחי ואמרי (תהלים צה,א) מזמור שירו ליי' שיר חדש כי נפלאות עשה וגו'. שיר חדש אקרי, בגין כך בהקריבכם מנחה חדשה.

התם מנחת קנאות, הכא מנחה חדשה, חדשה דחדושא דכלא הכא, קשורא דכלא דעילא ותתא, קשורא דמהימנותא, ועל דא יעקב שלימא אתעטר בעטרוי ואורייתא אתיהיבת.

וכד מטון בכורים לגבי כהנא הוה בעי בר נש למימר ולפרשא מלין על ההוא אילנא דארעא דאשתלים כגוונא דלעילא בתריסר תחומין בשבעין ענפין ובעא לאובדא ליה לבן ארמאה ויתפגים עלמא בגיניה, וקב"ה שזיב ליה ואתעטר בבנוי כמא דאוקימנא בגין ההוא אילנא דכל קשרא דמהימנותא ביה תלייא.

ועל דא מנחה חדשה אתקרי, מ"ט, בגין דחדתותי דעלאי ותתאי הוא וחדתותי דסיהרא ובכל זמנא חדתותי הוא דסיהרא.

משל למלך וביתו

למלכא דהוו ליה בנין וברתא חדא. אתקין סעודתא לכלהו בנין ולא אשתכחת ההיא ברתא על פתורא. כד אתאת אמרה למלכא מארי לכל אחי זמינת ויהבת לכל חד מאנין ידיען ולי לא יהבת חולקא בינייהו. אמר לה חייך ברתי מנך ישתכחת על חד תרין, הא כלא ינתנון לך מחולקיהון. אשתכח לבתר בידהא חולקא על חד תרין מכלא.

כך כנסת ישראל מכלא נטלא חולקין ועל דא אקרי כלה, ככלה דכלא זמינין לה מאנין וחולקין ותכשיטין, כך היא כנסת ישראל חדתותי דילה בכלא וכלא יהבין לה חולקין ומאנין.

תא חזי בשעתא דמלכא קדישא אשתכח בעטרוי חדוותא דכנסת ישראל הוא, וכד אורייתא אתיהיבת אתעטרת כנסת ישראל בעטרין עלאין, ובגין דכל קשרא דמהימנותא אתקשר בהאי אילנא אקרי יום אחד כמא דכתיב (זכריה יד, ז) וזהו יום אחד הוא יודע ליי, יום אחד ודאי בכנסת ישראל, יום אחד בקשורא דלעילא.

קשורא דלעילא רישא וגלגלתא ומוחי, קשורא אחרא תרי דרועי דאחידן מחילא דרישא.

ואוקמוה רב המנונא סבא בתרי קשורי אבהתא. תרין קיימין דלתתא דאתמשכון בקיומא בתרי דרגין לאתכנשא זרעא לאפקא

בדרגא אחרא בפום אמה. אילנא דא הוא גופא אמצעייתא דאחיד לכל הני וכלא מתקשרן ביה והוא בהו ועל דא כלא חד, וכד אזדווגת ביה מטרוניתא כדין הוא אחד והא אוקימנא מלי.

עצרת כנופיא

תא חזי כתיב ביום השמיני עצרת. מהו עצרת, בההוא אתר דכלא מתקשרן כחדא אקרי עצרת, עצרת, כנופיא.

ואי תימא הכא דאקרי עצרת מאי טעמא. אלא בכל אינון יומי סעודתי דענפי אילנא הוו ועל דא שבעין פדין אינון. לבתר חדוותא דגופא דאילנא ממש וחדוותא דאורייתא ובגין כך הוא יומא חד עצרת חדוותא דאורייתא חדוותא דאילנא דהוא גופא.

ועל דא לית חולקא בהאי יומא אלא קב"ה וישראל, בגין כך עצרת תהיה לכם, לכם ולא לאחרא דהא בשעתא דמלכא אשתכח כלא אשתכח ביה.

ועל דא תנינן בעצרת על פירות האילן והא אוקמוהו. בגין כך יום אחד אקרי, יום אחד הוא כמא דאמרן.

חמץ תאפינה

ועל דא תנינן מאי דכתיב ממושבתיכם תביאו לחם תנופה וגו' סלת תהיינה חמץ תאפינה, מאי שנא הכא חמץ בכנסת ישראל.

אלא בגין דכלא אחידן ביה וכן באילנא דהא באילנא אחידן ענפין, באילנא אחידא דינא דינין סגיאין בכל סטרין, כלא אשתכח ביה, ובגין דהאי אילנא מכפר על יצר הרע דהוא בני מותביה דב"נ.

אמר רבי אלעזר, מהאי אילנא אתזנו כל שאר אילנין לתתא והוא אשתרשא על חד נהרא עמיקא דנגיד ונפיק ולא פסקין מימיו לעלמין. עליה כתיב (ירמיה יז, ח) והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו וגו'.

ועל דא אורייתא כתיב (משלי ג, יח) עץ חיים היא למחזיקים בה
ותומכיה מאושר. מאי ותומכיה מאושר, הא אוקמוה. אבל ותומכיה
מאושר כמה דאת אמר (בראשית ל, יג) באשרי בני אשרוני בנות.

תיקון ליל שבועות

זוהר אמור חלק ג צז, א - צח, ב

אור יקר אמור סימן ח

וספרתם לכם כספירת ז' נקיים

רבי אבא ורבי חייא הוו אזלי באורחא.

אמר רבי חייא כתיב וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאתכם את עמר התנופה, מאי קא מיירי.

אמר ליה הא אוקמוה חברייא. אבל תא חזי ישראל כד הוו במצרים הוו ברשותא אחרא, והוו אחידן במסאבותא כאתתא דא כד היא יתבא ביומי מסאבותא. בתר דאתגזרו עאלו בחולקא קדישא דאקרי ברית, כיון דאתאחדו ביה פסק מסאבו מנייהו כאתתא כד פסקו דמי מסאבו מינה.

בתר דאתפסקו מינה מאי כתיב, (ויקרא טו: כח) וספרה לה שבעת ימים וגו', כך הכא כיון דעאלו בחולקא קדישא פסקא מסאבו מנייהו, אמר קב"ה מכאן ולהלא חושבנא לדכיותא.

וספרתם לכם, לכם דייקא כד"א וספרה לה, לעצמה, אוף הכא לכם, לעצמכם. ולמה, בגין לאתדכאה במיין עלאין קדישין, לבתר למיתי לאתחברא ביה במלכא ולקבלא אורייתיה.

כתיב וספרה לה שבעת ימים, אוף הכא שבע שבתות. אמאי שבע שבתות, בגין למזכי לאתדכאה במיין דההוא נהר דנגיד ונפיק ואקרי מים חיים וההוא נהר שבע שבתות נפקי מניה ועל דא שבע שבתות ודאי בגין למזכי ביה.

כמא דאתתא דכיו דילה בלילה לאשתמשא בבעלה כך כתיב וברדת הטל על המחנה לילה, על המחנה כתיב ולא כתיב וברדת הטל לילה.

ואימתי נחת האי טלא, כד קריבו ישראל לטורא דסיני, כדין נחת
ההוא טלא בשלימו ואידכו ופסקה זוהמתן מנייהו ואתחברו ביה
במלכא וקבילו אורייתא וכנסת ישראל הא אוקימנא.

ובההוא זמנא ודאי כל הנחלים הולכים אל הים, לאתדכאה
ולאסתחאה וכלא אתקדשו ואתחברו ביה במלכא קדישא.

מעלת המונה שבועות בטהרה וחובת הלימוד בליל שבועות

תא חזי כל בר נש דלא מני חושבנא דא אינון שבע שבתות תמימות
למזכי לדכיותא דא לא אקרי טהור ולאן בכללא דטהור הוא ולאן
הוא כדאי למהוי ליה חולקא באורייתא.

ומאן דמטי טהור להאי יומא וחושבנא לא אתאביד מניה כד מאטי
להאי ליליא לבעי ליה למלעי באורייתא ולאסתחברא בה ולנטרא
דכיו עלאה דמטי עליה בההוא ליליא ואתדכי.

ואוליפנא דאורייתא דבעי ליה בהאי ליליא אורייתא דבעל פה,
בגין דיתדכון כחדא ממבועא דנחלא עמיקא.

ולבתר בהאי יומא ליתי תורה שבכתב ויתחבר בה וישתכחון כחדא
בזוגא חד לעילא.

כדין מכריזי עליה ואמרי (ישעיה נט, כא) ואני זאת בריתי אותם
אמר יי' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא ימוש מפיו
ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר יי' מעתה ועד עולם.

מנהג חסידים הקדמונים

ועל דא חסידי קדמאי לא הוו ניימי בהאי ליליא והוו לעאן
באורייתא ואמרי נייתי לאחסנא ירותא קדישא לן ולבנן בתרין
עלמין.

וזהוהא ליליא כנסת ישראל אתעטרת עלייהו ואתיא לאזדווגא ביה במלכא ותרדווייהו מתעטרי על רישייהו דאינון דזכאן להאי.

ר' שמעון הכי אמר בשעתא דמתכנשי חבריאי בהאי ליליא לגביה, ניתי לתקנא תכשיטי כלה בגין דתשתכח למחר בתכשיטה ובתקונהא לגבי מלכא כדקא יאות.

זכאה חולקא דחבריא כד יתבע מלכא למטרוניתא מאן תקין תכשיטה ואנהיר עטרהא ושוי תקונהא, ולית לך בעלמא מאן דידיע לתקנא תכשיטי כלה אלא חבריאי, זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

בעטרה שעטרה לו אמו: סדר כניסת כלה לחופש

תא חזי חבריאי מתקני בהאי ליליא תכשיטהא דכלה ומעטרי לה בעטרהא לגבי מלכא.

ומאן מתקין ליה למלכא בהאי ליליא לאשתכחא בה בכלה לאזדווגא בה במטרוניתא, נהרא קדישא עמיקא דכל נהרין, אימא עלאה הה"ד (שיר השירים ג, יא) עאינה וראינה בנות עיון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו.

לבתר דאתקנת ליה למלכא ואעטרת ליה אתיית לדכאה לה למטרוניתא ולאינון דמשתכחי גבה.

למלכא דהוה ליה בר יחידאי, אתא לזוגא ליה במטרוניתא עלאה. מה עבדת אמיה, כל ההוא ליליא עאלת לבי גניזהא, אפיקת עטרא עלאה בשבעין אבני יקר סחרנהא ואעטרת ליה, אפיקת לבושין דמלכו ואלבשת ליה ואתקינת ליה בתקוני מלכין.

לבתר עאלת לבי כלה, חמאת עולימתהא דקא מתקני עטרהא לבושהא תכשיטהא לתקנא לה, אמרה לון הא אתקינת בי טבילה אתר דמיין נבעין וכל ריחין ובוסמין סוחרני אינון מיין לדכאה

לכלתי, לייתי כלתי מטרוניתא דברי ועולמתהא ויתדכון בההוא
אתר דאתקינת בההוא בי טבילה דמיין נבעין דעמי.

לבתר תקינו לה בתכשיטהא אלבישו לה לבושהא אעטרו לה
בעטרהא.

למחר כד ייתי ברי לאזדווגא במטרוניתא יתקין היכלא לכלהו
וישתכח מדוריה בכו כחדא.

כך מלכא קדישא ומטרוניתא וחברייא כהאי גוונא ואימא עלאה
דמתקנת כלא. אשתכח דמלכא עלאה ומטרוניתא וחברייא
מדוריהון כחדא ולא מתפרשין לעלמין.

הדא הוא דכתיב (תהלים טו, א - ב) יי' מי יגור באהלך וגו', הולך
תמים ופועל צדק. מאן הוא, אלא אלין אינון דמתקני למטרוניתא
בתשכיטהא בלבושהא בעטרהא וכל חד פועל צדק אקרי.

אמר רבי חייא אלמלא לא זכינא בעלמא אלא למשמע מלין אלין
דיי. זכאה חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא וידעין אורחוי
דמלכא קדישא ורעותא דלהון באורייתא, עליהו (תהלים צא) כי
בי חשק ואפלטתו וגו' אחלצהו ואכבדהו.

רשב"י לומד עם החברייא כליל התחברות כלה בבעלה

הקדמת הזוהר חלק א דף ח עמוד א

אור יקר הקדמת הזוהר שער ב סימן ב

רבי שמעון הוה יתיב ולעי באורייתא בליליא דכלה אתחברת
בבעלה.

דתנינן, כל אינון חברייה דבני היכלא דכלה אצטריכו בההיא ליליא דכלה אזדמנת למהוי ליומא אחרא גו חופה בבעלה, למהוי עמה כל ההוא ליליא ולמחדי עמה בתקונהא דאיהי אתתקנת, למלעי באורייתא מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים ובמדרשות דקראי וברזי דחכמתא, בגין דאלין אינון תיקונין דילה ותכשיטהא.

ואיהי ועולמתהא עאלת וקיימת על רישיהון ואתתקנת בהו וחדת בהו כל ההוא ליליא, וליומא אחרא לא עאלת לחופה אלא בהדיהו, ואלין אקרון בני חופתא.

וכיון דעאלת לחופתא קב"ה שאיל עלייהו ומברך לון ומעטר לון בעטרהא דכלה. זכאה חולקהון.

והוה רבי שמעון וכלהו חברייה בהדיה ומרנגין ברנה דאורייתא ומחדשין מלין דאורייתא כל חד וחד מנייהו, והוה חדי רבי שמעון וכל שאר חברייהא.

אמר לון רבי שמעון בני זכאה חולקכון, בגין דלמחר לא תעול כלה לחופה אלא בהדיכו, בגין דכלהו דמתקנין תקונהא בהאי ליליא וחדאן בה כלהו יהון רשימין וכתיבין בספרא דדכרניא וקב"ה מברך לון בשבעין ברכאן ועטרין דעלמא עלאה.

השמים מספרים כבוד אל

פתח רבי שמעון ואמר (תהלים יט, ב) השמים מספרים כבוד אל וגו'. קרא דא הא אוקימנא ליה, אבל בזמנא דא דכלה אתערת למיעל לחופה ביומא דמחר, אתתקנת ואתנהירת בקישוטהא בהדי חברייהא דחדאן עמה כל ההיא ליליא, ואיהי חדאת עמהון.

וביומא דמחר כמה אוכלוסין, כמה חיילין ומשריין מתכנשין בהדה, ואיהי וכלהו מחכאן לכל חד וחד דתקיננו לה בהאי ליליא. כיון דמתחברן כחדא ואיהי חמאת לבעלה, מה כתיב, השמים מספרים כבוד אל.

השמים, דא חתן דעאל לחופה. **מספרים**, מנהרין כזוהרא דספיר דנהיר וזהיר מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא. **כבוד אל**, דא כבוד כלה דאקרי אל, דכתיב (תהלים ז, יב) **אל זועם בכל יום**.

בכל יומי שתא אקרי אל, והשתא דהא עאלת לחופה אקרי כבוד ואקרי אל, יקר על יקר, נהירו על נהירו, ושלטנו על שלטנו. כדין בההוא שעתא דשמים עאל לחופה ואתי ונהיר לה, כל אינון חברייא דאתקינו לה כלהו אתפרשי בשמהן תמן, הדא הוא דכתיב ומעשה ידיו מגיד הרקיע.

מעשה ידיו, אלין אינון מארי קיימא דברית בהדי כלה, ואינון מארי קיימא דברית אקרונ מעשה ידיו, כמה דאת אמר ומעשה ידיו **בוננהו**, דא ברית קיימא דחתים בבשרא דבר נש¹¹.

ובגין כך בעי לאסתמרא בר נש דלא יימא מלה כדוד, בגין דלא יכיל למימר לדומה (קהלת ה, ה) **כי שגגה היא**, כמה דהוה לדוד ונצח ליה קב"ה בדינא. למה יקצוף האלהים על קולך, על ההוא קול דאיהו אמר. **וחבל את מעשה ידיך**, דא בשר קדש ברית קדישא דפגים ואתמשך בגיהנם על ידא דדומה.

ובגין כך ומעשה ידיו מגיד הרקיע. אלין אינון חברייא דאתחברו בכלה דא ומארי קיימא דילה. מגיד ורשים כל חד וחד. מאן הרקיע, דא איהו הרקיע דביה חמה ולבנה וככביא ומזלי ודא איהו ספר זכרון. איהו מגיד ורשים להו וכתוב להו למהוי בני היכלא ולמעבד רעותהון תדיר.

---

¹¹ כאן הביא זוהר דרוש אורך מרב המנונא על פסוק אל תתן את פיך לחטיא את בשרך בשמירת הברית ונכנס מענין לענין חטא דוד המלך ולא העתקתי לפי שאינו מענין לחג אע"פ שהוא מקושר ודאי שהרי מת בחג השבועות וכן לפי חישוב זוהר התחילה המלחמה בשבעה בסיון. ודילגתי לסיום הדרוש שחזור לפסוק השמים מספרים.

יום ליום יביע אומר. יומא קדישא מאינזון יומין עלאין דמלכא, משבחין לזון לחברייא ואמריין ההיא מלה דאמר כל חד לחבריה. יומא ליומא יביע ההוא אומר ומשבח ליה.

ולילה ללילה. כל דרגא דשליט בליליא משבח דא לדא ההוא דעת דכל חד מחברייא, וברחימו סגי אתעבידו לזון חברין ורחימין.

אין אומר ואין דברים, בשאר מילין דעלמא דלא אשתמעו קמי מלכא קדישא ולא בעי למשמע לזון.

אבל הני מילי, **בכל הארץ יצא קום**, עבדי משיחא אינזון מלין ומדדי עילא ומדדי תתא. מאלין אתעבידו רקיעין ומאלין ארץ בההוא תושבחתא.

ואי תימא דאינזון מלין באתר חד, משטטי בעלמא, **בקצה תבל מליהם**. וכיון דאתעבידו רקיעין מנהזון מאן שריא בהזון.

הדר ואמר **לשמש שם אהל בהם**. ההוא שמשא קדישא שוי מדורה ומשכניה בהו ואתעטר בהו.

כיון דשרי באינזון רקיעין ואתעטר בהו כדין **זהו כחתן יוצא מחופתו**, חדי ורהיט באינזון רקיעין, נפיק מנייהו ועאל ורהיט גו מגדלא חדא אחרא באתר אחרא.

מקצה השמים מוצאו, ודאי מעלמא עלאה נפיק ואתא דאיהו קצה השמים לעילא.

ותקופתו. מאן תקופתו, דא קצה השמים לתתא דאיהי תקופת השנה דאסחרא לכל סייפין ואתקשרת מן השמים עד רקיעא דא.

ואין נסתר מחמתו דההיא תקופה דא ותקופה דשמשא דאסחר בכל סטרא.

ואין נסתר, לית דאתכסי מניה מכל דרגין עלאין, דהוו כלהו מסחרן
ואתיין לגביה, וכל חד וחד לית מאן דאתכסי מיניה מחמתו בשעתא
דאתחמם ותאיב לגבייהו בתיאובתא שלים.

כל שבחא דא וכל עלויא דא בגין אורייתא הוא דכתיב תורת יי'
תמימה.

שית זמנין כתיב הכא יי' ושית קראי מן השמים מספרים עד תורת
יי' תמימה. ועל רזא דא כתיב בראשית, הא שית אתוון. ברא
אלהים את השמים ואת הארץ, הא שית תבין אחרנין לקבל שית
זמנין יי'. שית קראי בגין שית אתוון דהכא, שית שמיהן בגין שית
תבין דהכא.

רבי אלעזר ורבי אבא נכנסו ללימוד

הקדמה לספר הזוהר חלק א ת, א

אור יקר הקדמת הזוהר שער ב סימן ג

עד דהוו יתבי עאלו ר' אלעזר בריה ור' אבא.

אמר לון ודאי אנפי שכינתא אתיין ועל דא פניאל קרינא לכו, דהא
חמיתון אנפי שכינתא אפין באפין.

והשתא דקא ידעתון וגלי לכו קרא דיבניהו בן יהוידע, ודאי מלה
דעתיקא קדישא איהו וקרא דאבתריה, וההוא דסתים מכלא אמרו
והאי קרא איהו באתר אחרא כגוונא דא.

פתח ואמר והוא הכה את איש המצרי איש מדה המש באמה....¹²

---

¹² כאן דרש רבי שמעון את כל הפרשה והוא המשך הדרוש בספר הזוהר למעלה בדף ו' העוסק בענין בניהו
בן יהוידע

שמירת הטועם טוב ה'

תיבו יקירין, תיבו ונחדש תקון דכלה בהאי ליליא, דכל מאן דאשתתף בהדה בהאי ליליא יהא נסיר עילא ותתא כל ההיא שתא ויפיק שתא בשלם. עלייהו כתיב חונה מלאך יי' סביב ליראיו ויחלצם, טעמו וראו כי טוב יי'.

פתח ר' שמעון ואמר בראשית ברא אלהים.....

אמר ליה רבי אלעזר...

אמר ליה אלעזר ברי...

מי זאת עולה מן המדבר

א"ר שמעון לחברייא, בני הלולא דא, כל חד מנכון יקשט קשוטא חד לכלה.

אמר לר' אלעזר בריה, אלעזר הב נבזבזא חד לכלה, דהא למחר אסתכל כד יעול לחופה באינן שירין ושבחין דיהבו לה בני היכלא לקיימא קמיה.

פתח רבי אלעזר ואמר מי זאת עולה מן המדבר וגו'. מי זאת, כללא דתרין קדושין דתרין עלמין בחבורא חדא וקשורא חדא. עולה ממש, למהוי קדש קדשין, דהא קדש קדשין מי ואתחברא בזאת בגין למהוי עולה דאיהי קדש קדשין. מן המדבר, דהא במדבר ירתא למהוי כלה ולמיעל לחופה.

תו מן המדבר איהי עולה, כד"א ומדברך נאווה. בההוא מדבר, בלחישו דשפון, איהי עולה.

ותנינן מאי דכתיב האלהים האדירים האלה, אלה הם האלהים המכים את מצרים בכל מכה במדבר. וכי כל דעבר לון קב"ה במדבר הוה, והא בישובא הוה. אלא במדבר, בדבורא, כד"א ומדברך נאווה, וכתיב ממדבר הרים.

אוף הכי עולה מן המדבר, מן המדבר ודאי. בההיא מלה דפומא איהי סלקא ועאלת בין גרפי דאמא, ולבתר בדבורא נחתא ושריא על רישיהו דעמא קדישא....

חלק הקב"ה הוא חלק העני

פתח ר' שמעון ואמר כל מאן דחדי באנון מועדיא ולא יהב חולקיה לקב"ה, ההוא רע עין שטן שונא אותו וקא מקטרג ליה וסליק ליה מעלמא, וכמה עקו על עקו מסבב ליה.

חולקיה דקב"ה למחדי למסכני כפום מה דיכיל למעבד, בגין דקב"ה ביומייא אלין אתי למחמי לאינון מאנין תבירין דיליה. ועאל עליהו וחמי דלא אית להון למחדי ובכי עליהו, סליק לעילא לחרבא עלמא.

אתאן כמה בני מתיבתא קמיה ואמרי רבון עלמא רחום וחנון אתקריאת, יתגלגלון רחמך על בנך.

אמר לון וכי בני עלמא לא ידעין דלא עבדית ליה אלא על חסד, דכתיב אמרתי עולם חסד יבנה, ועלמא על דא קיימא.

אמרי קמיה מלאכי עלאי רבון עלמא הא פלניא דאכיל ורוי ויכיל למעבד טיבו עם מסכני ולא יהיב לון מידי. אתי ההוא מקטרגא ותבע רשו ורדף אבתריה דההוא בר נש.....

ויסב חזקיהו פניו אל הקיר

פתח ר' שמעון ואמר מאי דכתיב ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל יי'.

תא חזי כמה הוא תקיפא חילא דאורייתא וכמה הוא עלאה על כלא. דכל מאן דאשתדל באורייתא לא דחיל מעילאי ומתתאי ולא דחיל ממרעין בישין דעלמא, בגין דאיהו אחיד באילנא דחיי ויליף

מינייה בכל יומא. דהא אורייתא תוליה לבר נש למיזל בארח קשוט, תוליה ליה עיטא היך יתוב קמי מאריה לבטלא ההיא גזרה, דאפילו אתגזר עליה דלא יתבטל האי גזרה מיד אתבטל ואסתלק מניה ולא שריא עליה דבר נש בהאי עלמא.

ובגין כך בעי ליה לבר נש לאשתדלא באורייתא יממא ולילי ולא יתעדי מינה, הה"ד והגית בו יומם ולילה.

ואי אתעדי מינה דאורייתא או אתפרש מינה כאלו אתפרש מאילנא דחיי.

ת"ח עיטא לבר נש, כד איהו סליק בליליא על ערסיה בעי לקבלא עליה מלכותא דלעילא בלבא שלים ולאקדמא לממסר קמיה פקדונא דנפשיה, ומיד אשתזיב מכל מרעין בישין ומכל רוחין בישין ולא שלטין עליה.

ובצפרא כד קם מערסיה בעי לברכא למאריה ולמיעל לביתה ולמסגד קמי היכליה בדחילו סגיא, ובתר כן יצלי עלותיה ויסב עיטא מאינון אבהן קדישין דכתיב ואני ברוב חסדך אבא ביתך אשתחזה אל היכל קדשך ביראתך.

הכי אוקמוה, לא לבעי ליה לבר נש לאעלא לבי כנישתא אלא אי אמליך בקדמיתא באברהם יצחק ויעקב, בגין דאינון תקינו עלותא לקמי קב"ה, הה"ד ואני ברוב חסדך אבא ביתך, דא אברהם. אשתחזה אל היכל קדשך, דא יצחק. ביראתך, דא יעקב. ובעי לאכללא לון ברישא ובתר כן ייעול לבי כנישתא ויצלי עלותיה. כדן כתיב ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר נך אתפאר.

פרשת פנחס

שאו שערים ראשיהם

זוהר פנחס דף רנג עמוד א

אור יקר פרשת פנחס סוף סימן יט – תחילת סימן בא

וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה ליי' בשבועותיכם מקרא קדש יהיה לכם.

רבי אבא אמר יום הבכורים, מאן יום, דא נהר היוצא מעדן דאיהו יומא מאיננו בכורין עלאין, ודא איהו דאורייתא תליא ביה ואיהו אפיק כל רזין דאורייתא ובגין דאיהו אילנא דחיי פרי אילנין אצטריכו לאייתאה.

רבי שמעון פתח קרא ואמר שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד. האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל שאו שערים ראשיכם, אלין אינון תרעין עלאין תרעין דסכלתנו עלאה ואינון חמשין תרעין. ראשיכם, אינון ראשין מאן אינון, אלא כל חד וחד אית ליה רישא לאתפשטא ולמיעל דא בדא ולא תכללא דא בדא.

אשכחנא בספרא דחנוך שאו שערים, אלין אינון תרעין דלתתא מאבהן ואינון תלת בתראי. ראשיכם, אלין אינון ראשי אלפי ישראל ואינון אבהן עלאי דאינון ראשין דאינון תרעין, ובגין דאלין אינון אופנים דסחרן ונטלין לון על כתפייהו אמי שאו שערים. שאו למאן, ראשיכם דאינון רישין עלייכו ושלטנין עלייכו.

והנשאו פתחי עולם, אלין אינון אמהן וארבע אינון לתתא.

ויבא מלך הכבוד, דא מלכא עלאה דכלא דאיהו מלך מההוא כבוד דנהיר לטיהרא, ומאן איהו, יי' עבאות.

ויבא, לאן אתר, למיעל אורייתא בארונא בחבורא חדא כדקא יאות. וכיון דהאי עאל לאתריה כדין אורייתא עאל בארונא ואתחבר חבורא חדא ואורייתא עלאה באורייתא דבעל פה מתחבראן לאפרשא מילין סתימין.

אימתי, בשבועותיכם, למניינא דאתון מונין דבכל שעתא דישראל עבדין חושבנין לירחין וזמנין קב"ה אתקין תיבה גו אינון רקיעין ואעבר כרוזא הא בני לתתא קדשו ירחקדשו זמנא, אתקדשו כלכו לעילא. ועביד לכל חילי דשמיא דמתקדשין כחדא בעמא קדישא וכלהו נטרין כחדא נטורא חדא, ועל דא בשבועותיכם דאתון מונים באינון שבע שבתות.

וכדין משיך קב"ה משיכו דשבע דרגין לתתא בההוא דרגא דאתאחד בהו באינון שבע. ואי תימא והא שיתא אינון ולא יתיר, אלא כדין אימא יתבא על אפרוחים ואשתכחת רביעא עלייהו ואנן פרחין לה ונטלי אינון שית בנין בהאי דרגא דלתתא לקיימא קרא דכתיב (דברים כב: ז) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך.

צידא דהאי צפרא קדישא

רב המנונא סבא אמר בהאי יומא לא נטלי ישראל אלא חמש בנין ואינון חמשה חומשי תורה.

ואי תימא שית אינון, אלא שבע אינון בחד צפרא דאשתכח בין גדפאה דאימא.

וישראל ידעי למיצד צידא רב ויקירא. מה עבדי, מפקי תחות גדפאה דאימא ההוא צפרא בלחישו דפומא מלחשי לגבה לחישו בתר לחישו וההוא צפרא רחים לאינון לחישין ולאינון קלין דקא מלחשי לגבה, ואע"ג דאיהי תחות גרפי אימה זקיף רישא ואסתכלת לגבי ההוא לחישו דקלא ופרחת לגבייהו ונפקת מתחות גדפאה דאימה.

כיון דישראל נטלי לה אתקיפו בה ולחשין לה וקשרין לה בקשורא דלא תפרח ותזיל. מיד נטלי ישראל בההוא קשרא ואיהי פרכת ולא יכולת למיזל לה.

בעוד דההוא קשירא בידייהו אינון מלחשי בקליהון ואיהי מצפצפא בהדייהו ופרחא לעילא ונחתא.

כל אינון בנין דתחות גדפי אמהון כיון דשמעי צפצפא דאחתהון ההוא צפרא ולחישו דההוא קלא מיד נפקי מתחות גרפא דאמהון ופרחי לגבי ההוא צפרא, וישראל נטלי לון ואחדי בהו, ואלמלא ההוא צפרא דקא אחדי בקדמיתא אינון לא פרחי לגבייהו לעלמין ולא יכלין לאחדא בהו.

היך עדין צידא דהאי צפרא קדישא, מתקנין לגבה מיכלא יקרא בחדווא וכל ענוגין ועאלין לבי כנישתא ולבי מדרשא ומצפצפין לגבה מלחשין לגבה בקל לחישותא כדקא יאות ואיהי דמתמרא תחות גרפא דאימה זקפת רישא וחמאת פתורין מתתקנין וצפצופין לגבה כדקא יאות, נפקת ופרחת לגבייהו כמא דאתמר ובה אחדין כל אינון בנין. ומשלחי לאימא דרביעא עלייהו ואזלת בגין דהא מן דקיעא שביעאה ולעילא באתכסי מינך אל תחקור ואל תדרוש, שדר ליה דלא תיכול לאדבקא ועל דא כתיב (דברים כב: ז) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארבת ימים.

מקרא קדש, דא קריאה וצפצופא דעבדין לההוא צפרא קדישא בקדמיתא, וכיון דאחדין בה שאר יומין אקרון מקראי קדש.

האי צפרא אקרי קדש דכתיב (שמות לא:יד) כי קדש היא לכם, ובגין דאיהי קדש איהי קרא לכולהו ואתיין לגבה, ובגין כך אקרון מקראי קדש.

איהי קרא וישראל מצפצפי בהדה וקראן אוף הכי, ועל דא אינון אתיין לגבייהו ואחדי בהו, ובגין כך כתיב (ויקרא כג: ד) אלה מועדי

י"י מקראי קדש אשר תקראו אותם, בעפצופא דילכון ובההוא צפרא קדישא קדש דקרא לון.

והקרבתם עולה להויה

והקרבתם עולה ליי. ת"ח בפסח כתיב והקרבתם אשה עולה ליי, והכא לא כתיב אשה דהא ביומא דא אשה לא כתיב ביה אלא והקרבתם עולה, מ"ט.

יומא דא יומא דעאלת כלה לחופה איהו והא נפקת מכל סטרי בישא ונטרת יומי דכיו כדקא חזי.

ורזא דא מלכא טעם בתולה טעים, ובגין כך לא כתיב ביה אשה דהא אחרא לא קריב למשכנא והא אתרחק מתמן, ועל דא אישים לאו הכא ולא אצטריכו להכא, וישראל מרחקן אינון מסטרא בישא ומנו יומין דדכיו יומין ושבועין ואתכללו ועאלו ביומין דדכיו.

אמר רבי אבא, עדיין צריכין אנו לפתחא דא למפתח.

אמר ר' שמעון, ארימית ידי בעלו למאן דברא עלמא, ורזא דא אשכחן בספרי קדמאי.

אישים אינון באמצעייתא ואתיין בסטרא דא ובסטרא דא, אתדבקן באילנא דדעת טוב ורע, אדבקן ברע ואדבקן בטוב, ובגין כך בשאר יומין כליל לאישים וכתיב בהו אשה עולה, אבל בהאי יומא דאילנא דחיי קיימא ולא אחרא לית אגן צריכין לאישים ולא אצטריך למהוי תמן.

יומא דאילנא דחיי איהו ולא דדעת טוב ורע ובגין כך והקרבתם עולה ליי, ולא אשה עולה, ועולה לשום עולה כמא דאתמר, והא אתערנא מלי דפרים בני בקר וכל ההוא קרבן.

רעיאל מהימנא

מצוות ספירת העומר

פרשת אמור דף צז עמוד א

וספרתם לכם ממחרת השבת וגו', פקודא דא לספור ספירת העומר הא אוקימנא, ורזא דא ישראל אף על גב דאתדכו למעבד פסחא ונפקו ממסאבו לא הוו שלמין ודכיין כדקא חזי, ועל דא לאו הלל גמור ביומי דפסח דעד כען לא אשתלימו כדקא יאות, כאתתא דנפקא ממסאבו, וכיון דנפקא מתמן ולהלאה וספרה לה, אוף הכא ישראל כד נפקו ממצרים נפקו ממסאבו ועבדו פסח למיכל בפתורא דאבוהון מתמן ולהלאה יעבדון חשבנא למקרב אתתא לבעלה לאתחברא בהדיה ואינון נ' יומין דדכיו לאעלא לרזא דעלמא דאתי ולקבלא אורייתא ולמקרב אתתא לבעלה ובגין דאלין יומין יומין דעלמא דדכורא לא אתמסר חושבנא דא אלא לגברי בלחודייהו, ועל דא חושבנא דא בעמידה איהו ומלין דעלמא תתאה בישיבה ולא בעמידה ורזא דא צלותא דעמידה וצלותא מיושב ואלין חמשין מ"ט אינון כלל אנפי אורייתא דהא ביומא דנ' איהו רזא דאורייתא ממש, ואלין אינון חמשין יומין דביה שמטה ויובלא, ואי תימא חמשין מ"ט אינון, חד טמירא איהו ועלמא אסתמיך עליה, ובההוא יומא דחמשין אתגליא טמירא ואתכסיא (נ"א ואשתכח) ביה, כמלכא דאתי לבי שושביניה ואשתכח תמן אוף הכא יומא דחמשין והא אוקימנא רזא דא.

מצוות חג השבועות

פרשת אמור דף צז עמוד ב

פקודא בתר דא למעבד חג שבועות דכתיב ועשית חג שבועות ליי אלהיך, שבועות על דעאלו ישראל לרזא דחמשין יומין דדינין שבעה שבועות ובקרבנא דעמר אתבטל יצר הרע דערקת מאשת חיל, וכד תמן לא אתקריב מתדבקין ישראל בקודשא בריך הוא

ואתבטל מעילא ומתתא ובגין כך אקרי בגוונא דא עצרת דאית ביה בטול יצר הרע ועל דא לא כתיב ביה חטאת כשאר זמנין דכתיב בהו חטאת (ליי) וכדין כל נהורין אתכנשו לאשת חיל ובגין כך עצרת שבועות ולא כתיב כמה אינון אלא בכל אתר דאתמר סתם שמא גרים דאינון מן שבע, וכתיב ז' שבועות תספר לך אמאי כתיב שבועות בלחודוי אלא הכי אצטריך שבועות סתם לאכללא עילא ותתא דהא בכל אתר דאלין מתערי אלין אוף הכי מתערי עמהון, עד לא הוה שלמה לא הוה אתגליין כיון דאתא שלמה עבד מנייהו פרט דכתיב (מלכים א ח) שבעת ימים ושבעת ימים דא איהו פרט, בזמנא אחרא בכלל שבועות סתם, ולא אצטריך לב"נ אחרא למעבד מנהון פרט בר שלמה בגין דאינון שבעת יומין דלתתא לא נהירו בשלימו עד דאתא שלמה וכדין קיימא סיהרא באשלמותא באינון שבעת יומין, והכא חג שבועות סתם בגין דאתכללו תתאי בעלאי ולא אנהירו כיומא דשלמה:

מצוות שתי הלחם

פרשת אמור דף צח עמוד א

פקודא בתר דא לקרבא שתי הלחם, הא אוקימנא שתי הלחם תרתי שכינתי עילא ותתא ואתחברן כחדא לגביהון תרין נהמי בשבת מזונא דחד תרין דעילא ותתא ועל דא כתיב (שמות טז) שני העמר לאחד, לאחד ודאי לאתייחדא באתר חד, להווא דאקרי אחד, ומאן איהו, הקול קול יעקב דאיהו ירית עילא ותתא, תרין נהמי כחדא ובגין דשבת איהו רזא דעילא ותתא וכלא איהו שבת (אתקריבו) תרין נהמי, ע"כ:

פקודא בתר דא להסדיר לחם ולבונה להקריב עומר דכתיב ועשיתם ביום הניפכם את העומר כבש תמים לעולה וכן בשבועות להקריב שתי הלחם והכי בכל יומין טבין להקריב קרבן דמוספין אלא ודאי בכל יומא דמועדדיי צריך לקרבא קרבנא דיליה צריך לקרבא עליה

תוספת דאית ליה כגון תוספת כתובתא ומתנתא דאוסקיף חתן לכלה ושבת מלכתא דאיהי כלה בשבתות ובכל יומין טבין צריכה תוספת דאינון מוספין דקרבנין ומתנתא דאינון מתנות כהונה, ובשבועות דאיהו מתן תורה דאתייהבו תרין לוחין דאורייתא מסטרא דאילנא דחיי צריך לקרבא לגבייהו שתי הלחם דאינון ה"ה (דתרין יומין דשבועות אינון י"ו צריך לקרבא לגבייהו שתי הלחם מאינון ה"ה) דהא איהו נהמא דאורייתא דאתמר ביה (משלי ט) לכו לחמו בלחמי ה"ה מן המוציא לחם מן הארץ, והאי איהו מאכל אדם דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, (במדבר יט) זאת התורה אדם, (ויקרא א) אדם כי יקריב מכם קרבן ליי, עומר שעורין מאכל בעירן דאינון חיות הקדש דמנהון צריך לקרבא הדא הוא דכתיב (שם) מן הבהמה אלים מנגחים במתניתין באלין פשטין, מן הבקר פרים מנגחים במתניתין בתוקפא יתיר ומן הצאן שאר עמא, קרבנא דלהון צלותין ועלייהו אתמר (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעייתי אדם אתם, דמארי קבלה ומארי מדות אינון מסטר דאילנא דחייא, שאר עמא מסטרא דאילנא דטוב ורע אסור והתר ובגין דא מן הבהמה דלהון עמר לחם שעורים (רות ג) וימד שש שעורים וישת עליה אורייתא דבעל פה דשית סדרי משנה, אבל אלין דאילנא דחיי דאינון אדם דאורייתא דלהון נהמא דקודשא בריך הוא הדא הוא דכתיב (משלי ט) לכו לחמו בלחמי והיינו שתי הלחם, חדו כלהו תנאין ואמוראין ואמרו מאן קאים קמי סיני, ע"כ:

אריז"ל

סוד ליל ויום חג השבועות

צריך שתזכור כל הדרושים שנתבארו לעיל בענין הפסח ובענין ספי' העומר ובוזה תבין מה שנבאר עתה בדרך קצרה.

הנה נת"ל כי בו' השבועות מתפשטים המוחין בו"א בו' בחי' שבו שהם חו"ב וחו"ג שבדעת והחסד והגבו' והתפארת וגם המל' נכללת עם הת"ת יען כי היא דבוק' יחד עמו אחר באחר ועתה בחג השבועות נתפשטו גם בנצח והוד שבו והם סוד שתי לוחות האבנים שניתנו ביום שבועות כנז' בזהר דתרין לוחין אינון נצח והוד וכיון שנתפשטו עד שם אז מזדווג היסוד דז"א עם המלכות בבחינת זווג דגדלות גמור.

גם יש ענין אחר זולת זה והוא כי הנה בו' שבועות של ספי' העומר הגדיל ז"א גדלות גמור אפי' בגדלות הב' שהוא בחי' חו"ב עילאין שהם למעלה מיש"ס ותבו' הנקרא גדלות א. ונמצא כי כבר ז"א הגדיל עד שיעור קומת כל או"א ואין בו אלא בחי' גדלות מן חו"ב שבו ולמטה שהם מקום המוחין שלו אבל בחי' הכתר שבו עדיין חסר ממנו כי הוא נעש' מן א"א עצמו כנודע כי או"א הם בחי' חו"ב דא"א ולכן צריך שיעל' עתה ז"א בחג השבועות עד למע' עד א"א כי זהו תכלית גדלות ז"א כי אז גדל ז"א ולוקח כל קומת א"א ונעשה כמוהו וכבר ביארנו זו למעלה בדרוש הא' דחג הפסח בענין משנת פרקי אבות הוא היה אומר בן ה' שנים למקרא כו' כי כמה מדרגות יש בענין גדלות ז"א ותכליתם הוא בעלותו עד א"א כי אז עולה עד מקום הדיקנא קדישא דילי' וכמו שדיקנא דא"א היא לבנה דיקנא חוורא כדכתיב ושער רישא כעמר נקא כן דיקנא דז"א בעלותו עד שם נהפכת גם היא ללבן וגם הוא נקרא זקן כי הגיע לימי הזקנה כבן ע' שנה או פ' שנה שמלבין זקנו.

ובזה תבין מ"ש רז"ל כי בים סוף נדמה הקב"ה לישראל כדמות בחור וזקנו שחורה כאיש מלחמה יעיר קנאה להלחם עם המצרים ולהטביעם בים סוף ובמתן תורה בחג השבועות נדמה להם כזקן שזקנו לבנה כשלג. והענין הוא כי ביום ז' של פסח היה בזמן קטנותו כנ"ל ולכן דיקנא דיליה שחורה כי כך הוא דיקנא דז"א שחורה כעורב כנז' באדרא רבא ובמתן תורה בחג השבועות

עלה עד דיקנא דא"א ונהפכה זקנו ללבן ולכן נדמה להם אז כוקן לובש לבנים כמש"ה לבושי' כתלג חיוור הנדרש בביאורנו על הדיקנא דילי' הנקרא בשם מלבוש. ואמנם זה הכתר הניתן לו"א עתה הנה הוא מתחיל ליקנס בו בתחלת ליל שבועות ואינו נגמר ליקנס עד אשמורת הבוקר ואח"כ בתפלת שחרית ומוסף של יום שבועות אז מזדווג עם נוק' רחל כבשאר השבתות וי"ט שאז הוא זמן זוגם אלא שעתה עלה עד א"א מבאשמורת הבוקר משא"כ בשבתות וי"ט וזהו ענין מעלת חג השבועות ולכן הזווג התחתון נאסר בליל שבועות כי גם למעל' לא יש זווג עד היום כנו' ולא עוד אלא שצריך האדם שלא לישן בלילה הזאת כלל ולהיות כל הלילה נעורים ועוסקים בתורה כנו' באורך בהק' ספר הזוהר בפ' בראשית ובפ' אמור.

ודע כי כל מי שלא ישן בלילה הזאת כלל אפ' רגע אחד ויהיה עוסק בתורה כל הלילה מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא וכמ"ש הרשב"י בהקדמ' בראשית וז"ל דיפוק ההוא שתא בשלם כו' ע"ש ולא עוד אלא שהוראת חיי האדם בשנה ההיא תלויה בענין זה כי אם לא ישן כלל ודאי שלא ימות בשנה ההיא ודי בזה. ולכן פשט המנהג הזה בישראל לעסוק בתורה כל ליל חג השבועות ואמנם הענין הוא זה כי ע"י היותם עוסקים בתורה כל הלילה הם ממשיכים את הכתר הנו' בז"א שהוא בחי' דיקנא דא"א שז"א עולה עד שם כנו'.

סדר לימוד המקרא בליל שבועות

וזהו הסדר של המקרא שתעסוק בו בלילה הזה כדי להמשיך הכתר הנו' תתחיל מפר' בראשית ותקרא פ' בראשית עד אלה תולדות השמים והארץ בהבראם כו' ואח"כ תדלג ותקרא ג' פסוקים האחרונים של בראשית ומשם ואילך תקרא ג' פסוקים הראשונים וג' האחרונים מכל פרשה ופרש' משאר הפרשיות ואם נודמנה פרשה קטנה של ד' או של ה' פסוקים הן בהתחלת איזה פרשה הן בסופה תקראנה כולה וכשתגיע לפ' יתרו אז תקרא ג' פסוקים הראשונים ותדלג ותקרא מן בחדש השלישי לצאת בני ישראל עד סוף פרשת יתרו. וכשתגיע לפ' משפטים תקרא שלשה פסוקים הראשונים ותדלג ותקרא מן ואל משה אמר עלה אל ה' כו' עד תשלום הפרשה. וכשתגיע לפ' ואתחנן

תקרא שלש' פסוקים הראשונים ותדלג ותקרא עשרת הדברות השניות שהם מן ויקרא משה אל כל ישראל עד סיום פרשת שמע ישראל שהוא עד ובשערך ומשם תדלג ותקרא שלשה פסוקים האחרונים וכשתגיע לפרשת ראה תקרא ג' פסוקים הראשונים ותדלג ותקרא מן שבעה שבועות תספר לך עד סוף הפ'. וכשתסיים לקרוא כל הפרשיות על הסדר תקרא כל נביא ונביא וכל כתוב וכתוב מן הכתובים ע"ד הנז' ג' פסוקים ראשונים וג' אחרונים שבכל א' וא' מהם עד שתסיים כל הכ"ד ספרים. והפסוקים של מגילת איכה תקראם בלחש מפני שהוא י"ט ומגלת רות תקראנה כולה. ובהגיעך אל יחזקאל תקרא הפטרת יום א' של שבועות כולה שהיא מן ויהי בשלשים שנה כו' עד תשלומה ותדלג אל פ' ותשאני רוח כו' ומשם תדלג אל שלשה פסוקים האחרונים שבו ובהגיעך אל חבקוק תקרא שלשה פסוקים הראשונים שבו ותדלג אל פ' וה' בהיכל קדשו כו' תפלה לחבקוק כו' עד סוף חבקוק כי זאת היא הפטרת יום ב' דשבועות וזהו הסדר המוכרח בענין המקרא ואח"כ שאר הלילה בסודות התורה ובס' הזוהר כפי השגת שכלך:

סוד הטבילה

ובהגיע אשמורת הבוקר מעט קודם עלות השחר בעת שמשחירין פני הרקיע במזרח אשר אז נק' אילת השחר כנודע. אז צריך שתטבול במקוה ותכוין אל המקוה העליון שהוא כתר עליון דז"א הנמשך לו בלילה הזה והוא נקרא שער החמשים כמ"ש ועליו נאמר וזרקתי עליכם מים טהורים כו' ועי"כ אנו מקבלים תוספת קדושה מבחי' הכתר הזה. וטעם הדבר הוא לפי שאנחנו בלילה הזה עושים ב' דברים הא' הוא להמשיך את כתר העליון דז"א ע"י עסק התורה כנז' ואחר כך באשמורת הבוקר אנו נעשים שושביני' דמטרוניתא רחל נוק' דז"א ומוליכין את הכלה הכלולה לבית הטבילה וטובלת במקוה העליון הנז' שהוא הכתר הנז' וגם אנחנו שושבינין דילה טובלים עמה. אבל אל תטעה לומר כי אז היא עולה עד הכתר דז"א אבל היא מקבלת במקומה למטה טהרה וטביל' מלמעלה מכתר דז"א בסוד וזרקתי עליכם מים טהורים כנז' ואחר כך ע"י תפלת שחרית ומוסף דיום שבועות ממש אז היא עולה כמוהו ואז הם מזדווגים יחד כנ"ל. ובחי' טבילת הכלה ושושבינין דילה נזכרים בס"ה בפ' אמור:

ונלע"ד ששמעתי ממוז"ל תוספת ביאור בענין הזה והוא כי כבר נתבאר אצלנו כי הכתר דז"א והכתר דנוק' תמיד נעשים ברגע אחד והענין הוא כי החסד המתפשט בת"ת דז"א להיותו במקום מגולה כנוד' לכן ניתוסף הארתו ונגדל כפלים ונחלק לב': חציו עולה למעלה בכתר דז"א וחציו יוצא ממקום החזה דרך אחורי הת"ת וניתן אל רחל נוקבא דז"א לצורך כתר שבה. והנה בעלות חצי החסד הנז' עד מקום הכתר דז"א או יורד הכתר דז"א מלמעלה (שהוא בחי' דיקנא דא"א) כנז' ויורד עד ראש ז"א ונעש' בו בחי' כתר על ראשו ונמצא כי עליית חצי החסד הנז' גורם ירידת הכתר בראשו של ז"א ולכן הכתר של ז"א נקרא שער החמשים של בינה כנז' בס' התיקונים. והענין הוא כי נודע שאין כתר דז"א נעשה אלא מחצי הת"ת האחרון של אי' עצמה והוא עצמו נעשה כמו שהוא בבחי' הכלי והעצמות שבתוכו בחי' כתר על ראש ז"א. והנה יש באי' נ' שערים שהם סוד ה' חסדים שבה וכשנגמרים אלו הה' חסדים שלה להתפשט (בכח"ב) דז"א או יורד חצי הת"ת של אי' להיות כתר בראשו ונמצא כי ענין הכתר אינו אלא ע"י החסדים של אי' שהוא החסד שבת"ת דז"א כנז' ולכן נקרא שער החמשים ולכן בא הכתר דז"א באחרונה מכל שאר בחינות דז"א. והנה באותו חציו של החסד דת"ת דז"א הנחלק ועלה למעלה בכתר דז"א וגורם לכתר ההוא שירד ברישא דז"א הנה מאותו החצי החסד שהוא בחינת מים כנודע משם נמשכים בנקב' וטובל' בהם כנז' בסוד זורקתי עליכם מים טהורים כו':

כוונת הטבילה

ואמנם בענין כונת טבילה זו שבאשמורת הבוקר שמעתי ושכחתי ושאלתי את פי הה"ר יצחק ז"ל אם היה זוכר וא"ל כי לא היה זוכר היטב. אבל הנלע"ד שזה הוא מה ששמע ממוז"ל והוא שיכוין להמשיך בחי' הכתר שבה ג"כ כנז' וזהו יהיה ע"י הטבילה הזו ותכוין בכ' אותיות י"ה הראשו' שבהויה דע"ב ודס"ג שהם יו"ד ה"י יו"ד ה"י והם בגימ' ע' ותחבר ג"כ עמהם שני מילויי הויות דע"ב ס"ג שהם מ"ו ל"ז כנודע והם בגימ' פ"ג ויהי' הכל בגימ' קנ"ג הסר משם ב' כוללים של ב' השמות הנז' וישארו בגימ' קנ"א כמנין מקו"ה ותכוין שהיא טובל' עתה במקוה הזה לקבל הכתר שבה כנז' וזהו הנר' לע"ד ששמע בזה ואינו זוכר היטב:

ענין שתי הלחם

ענין ב' הלחם שהיו מקריבים ביום חג השבועות יובן במש"ל בענין השעורים שהיו מקריבים בלילה הא' בספי' העומר ושם ביארנו כי אז לא נתנו בנקבה רק הה' גבו' מנצפ"ך שהם אותיות כפולות ואם תכלם ב"פ יהיה מספרם תק"ס ועשר' אותיות שבהם הם תק"ע ועם ה' אותיות השרשיות הרי הם תקע"ה כמנין שער"ה. אבל עתה ביום חג השבועות יום החמישים לספי' העומר אז מזדווגים זו"ן ונותן בה טפת מ"ד שהם ה' חסדים וכנגדם היו מקריבים שתי הלחם מן החטים כי חטה היא בגי' כ"ב והם סוד כ"ב אותיות דאלפא ביתא שהם כלולים בטיפת הה' חסדים שמהם נוצר הולד כנודע כי ה' אותיו' מנצפ"ך היתירות על כ"ב אותיות האלפא ביתא שהם בחי' הה"ג וכבר נכנסו בליל א' של העומר בסוד מנחת שעורים לטעם הנז':

של"ה מסכת שבועות פרק תורה אור

קט. סוד חג השבועות. חג הכולל השבעה שבועות שהם מ"ט יום, וחג הוא יום החמישים רומז לשער החמישים משערי 'בינה', הכולל המ"ט שערים שמהם מ"ט פנים, כמו שנתבאר לעיל (מסכת פסחים, אות קח) בסוד הספירה, והיא ה' ראשונה משם ידו", המוציאה ומגלה סוד אות י' מהשם, שהיא סוד התורה קדומה, וחמש פעמים י' עולה נ', ובמקום הזה נאמר מ"ט פנים לתורה' (במדבר רבה פ"ב ס"ב), כי השער החמישים הוא סגור מעין כל חי, ונעלם אפילו ממשה רבינו ע"ה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ראש השנה כא ב). וזהו סוד 'מט"ה משה', כי השיג מ"ט שערים בבינה שהיא ה' ראשונה, ובהצטרף מ"ט לה' נעשה 'מט"ה'. ועליו נאמר (תהלים ה, ו) 'ותחסרהו מעט מאלהים', כלומר, איזה אות הוא המעט שבאותיות 'אלהים', זו 'אל"ף', כן היה חסר שער אחד, כי זה השער הוא נוגע ומשתווה בסוד החכמה הנעלמת שהיא תורה הקדומה, בסוד 'ואאלפ"ך חכמה' (איוב לג, לג) היא ה'אל"ף' הזו.

קי. אמנם נשאר 'עיי"ן' בתיבת 'מעט', כי אל תקרי 'מעט' אלא 'מ"ט' (ראה תקוני זהר, בהקדמה דף ז' ע"ב), והם מ"ט פנים הנזכר לעיל. וה'עיי"ן' זו רומזת לשבעים פנים חירות, שאמרו רבותינו ז"ל (במדבר רבה פי"ג סט"ו - ט"ז; זהר ח"א דף מ"ז ע"ב, ועוד), שבעים פנים לתורה, המתגלות בסוד גילוי התורה בסוד אצילות המתגלה שהוא הבנין. כי התורה הקדומה שהיא סוד חכמה המתגלית קצת בבינה, הוא סוד אותיות י"ה מהשם, לעומתם באצילות הבנין הוא סוד ו"ה מהשם, סוד תפארת ומלכות, הכוללת כל הבנין, והתפארת סוד תורה שבכתב בסוד [נובלת] חכמה שלמעלה תורה (בראשית רבה פי"ז ס"ה), ומלכות סוד תורה שבעל פה המגלית ומפרשת את התורה שבכתב. ועל זה נאמר (דברים ד, לו) 'מן השמים השמיעך את קול ועל הארץ הראך את אשו הגדולה'. השמים הוא התפארת, והוא סוד הקול, כי הוא הקול היוצא מהשופר כנודע, וקול שופר חזק מאד, והארץ היא הארץ העליונה ארץ חפץ, ושם האש היא תורה שבעל פה סוד הפלפול אורייתא הוא דרתח (עי' תענית ד א), ואלו כוללים שבע ספירות הבנין, וכל ספירה כלולה מכל העשר ספירות, הרי שבעים פנים. ואלו שבעים פנים הם כמו ענפים לחמישים פנים הנזכרים לעיל.

קיא. 'הנסתרות לה' אלהינו והנגלת לנו ולבנינו' (דברים כט, כח). ופירשו בזהר (ח"ג דף רמ"ה ע"א), הנסתרות הם אותיות י"ה, והנגלות הם אותיות ו"ה, ודבר זה יתבאר עוד לקמן בארוכה (אות קיז). והגם כי יש שבעים פנים בסוד הכללות שכל אחת כלולה מ"י, מכל מקום זה הכללות כלול גם כן, וכך כללי דכללות כלול גם כן עד אין סוף ותכלית, כמבואר בפרדס (שער המציאות פ"ב). על זה אמרו (עירובין כא ב) על כל קוץ וקוץ תילי תילין הלכות בלי ערך ושיעור, כי יש פנים לפנים הנראים וכו', מול זה בא הרמז 'פנים בפנים דבר ה' עמכם' (דברים ה, ד), כי שני מיני פנים, כדפירשתי*.

קיב. וכענין זה שכתבתי, מצאתי בספר עבודת הקודש פרק כ"א מחלק היחוד, שכתב וזה לשונו: התורה כולה מבי"ת ב ראשית עד למ"ד לעיני כל ישראל, כמו שהיא בידינו

היום בנויה על שמות הקדוש ברוך הוא ומדותיו סוד האצילות שהוא האלהות ולזה היא אלהית, ונקראת תורת ה', לפי שהיא שם ה' ממש, ולהורות על מקום שנאצלה משם התחילה בבי"ת וסיימה בלמ"ד שהוא ל"ב, כנגד החכמה העליונה, הכוללת ל"ב נתיבות שבם היוה כל הווה, וזו היא התורה הקדומה שקדמה לעולם.

קיג. ובמדרשו של רבי נחוניא בן הקנה (ספר הבהיר אות י'): אמר רבי [בון], מאי דכתיב (משלי ח, כג) 'מעולם נסכתי מראש מקדמי ארץ', מאי מעולם, דבר הצריך להעלים מכולי עלמא, דכתיב (קהלת ג, יא) 'גם את העולם נתן בלבם', אל תקרי העולם אלא העלם. אמרה תורה, אני קדמתי להיות ראש לעולם, שנאמר 'מעולם נסכתי מראש', ואל תאמר שמא הארץ קדמה לה, שנאמר 'מקדמי ארץ' כדאמרין (בראשית א, א) 'בראשית ברא אלהים', ומאי ברא, צרכי הכל. ואחר כך 'אלהים', ומה כתיב בתריה (שם), 'את השמים ואת הארץ', עד כאן.

והכוונה על חכמת אלהים, שהיא תורה קדומה שקדמה לעולם אלפיים שנה, וכמו שאמרו עוד שם (בספר הבהיר אות ה') 'ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום' וגו' (משלי ח, ל), אמרה תורה, אלפיים שנה הייתי שעשועים בחיקו שנאמר 'יום יום', ויומו של הקדוש ברוך הוא - אלף שנים שנאמר (תהלים צ, ד) 'כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול' וגו', עד כאן. והכוונה באלפיים שנה, בסוד חכמה ובינה קודם עולם הבנין, וממנה נאצלת מדת תפארת סוד תורה שבכתב, כי ממוח האב יצא הבן, מקום נבואות אדון כל הנביאים, ומשם קבל התורה, שהם תרי"ג מצות, שנאצלו מספירת חכמה שקבלתם מרום מעלה, בסוד תר"ך מיני מאורות.

קיד. ובמדרש של רבי נחוניא בן הקנה (ספר הבהיר אות קכ"ד) אמרו: ומאי טעמא בנשיאת כפים, ולברכינהון בברכה. אלא משום דאית בידיה עשר אצבעות, רמז לעשר ספירות, שבהם נחתמו שמים וארץ. ואותם העשרה כנגד עשרת הדברות. ובכלל אותם העשרה, נכללין כל תרי"ג מצות, ומנה אותן האותיות של עשרת הדברות, ותשכח דאינון תרי"ג אותיות, עד כאן. פירוש, תרי"ג אותיות עד 'אשר לרעך' (שמות כ, יד), וכלל הכל תר"ך אותיות, כנגד תר"ך מיני מאורות באויר הקדמון, שמשם נאצלו. ולפי שהתורה היא שם ה', בסוד תפארת ישראל, השם המיוחד, נקראת עץ החיים, שנאחזת בחיים העליונים, חיי המלך, אם הבנים. ולזה שנינו (אבות פ"ו מ"ז) גדולה תורה שהיא נותנת חיים לעושיה בעולם הזה. וידוע לחכמי האמת, שתורה שבכתב כלולה בימין ושמאל, כי כן, שם ה' סוד תפארת ישראל באמצע, כלול מימין ושמאל, והוא הטעם שכוללת מצות עשה ומצות לא תעשה. והתורה כלולה מכל שבע ספירות. ולפיכך אמרו במדרשו של רבי נחוניא בן הקנה (ספר הבהיר אות כ"ח), הא למדת, שבשבעה קולות ניתנה תורה, עד כאן. ולזה שבעים פנים לתורה. ומה שאמרו בפרק קמא דברכות (ו ב) זוכה לתורה שנתנה בחמשה קולות, הכוונה אל מקום מחצבתה, הנהר היוצא מעדן, ה"א ראשונה, ולזה כוללת חמשים שערי בינה, ויודעיה דורשים אותה במ"ט פנים טהור ובמ"ט פנים טמא, (מסכת סופרים פט"ז; ירושלמי סנהדרין פ"ד ה"ב), כי השער החמישים לא יושג אפילו לרבן של נביאים, ולזה נתנה בחמשה חומשין להורות על מקום אצילות בכלל, עכ"ל (עבודת הקודש).

קטו. על כן נתנה התורה בחג השבועות, כי בימי הספירה, שהם ימי ליבון, נטהרו ישראל ממ"ט פנים (טהור) [טמא]. גם כי השבעה שבועות מורות על שבע שמיטות ימי עולם, כמו שנתבאר לעיל (אות קט) בסוד הספירה, ויום החמישים סוד היובל הגדול, אז יתגלה אור הגנוז של התורה. ונודע מה שאמרו רבותינו ז"ל (עבודה זרה ג א) שכל הבריאה תלויה ועומדת על מתן תורה, אם יקבלו מוטב, ואם לאו יחזור הכל לתוהו ובוהו. על כן בהשתלם רמז זמן ימי עמידת הבריאה, הוצרך קבלת התורה. ואז 'תורת ה' תמימה', שם מלא עולם מלא, כי התורה כולה שם ידו"ד.

זמן מתן תורתנו

שו"ת הריב"ש סימן צו

ומה שהוקשה לך אם כבר עברו ניסן וקדשו אייר ביום ל"א מה צריך להמתין לעדים לקדש חודש סיון, שהרי צריך לקדשו ביום שלשי' כדי שישלימו חמשים לעומר בששה בסיון שבו נתנה תורה. שאם לא יבואו עדים וימתינו מלקדשו עד יום אחד ושלשים הנה ישלימו חמשי' לעומר בחמשה בסיון ואינו יום שנתנה בו התורה דלרבנן הוא הוא ששה בסיון ולרבי יוסי שבעה. י"ל שאין קפידא בזה, שלא תלה הכתוב חג שבועות ביום מתן תורה אלא ביום חמשים לעומר. אלא שבזמן הזה דידעינן בקביעא דירחא ולעולם ניסן מלא ואייר חסר כלים חמשים לעומר ביום ו' בסיון שנתנה בו תורה לדעת רבנן, כדאיתא במסכת שבת בפ' אמר רבי עקיבא (פו:). ולזה אנו מזכירין בתפלה זמן מתן תורתנו. ותדע לך שהרי מתבאר שם בפרק הנזכר דבין לרבנן בין לרבי יוסי ביום שבת נתנה תורה וט"ו בניסן שבו יצאו ישראל ממצרים היה חמישי בשבת. אלא דלרבנן עשו ניסן ואייר שניהם מלאין הוקבע ר"ח סיון בשני בשבת ולכן יום שבת שאחריו שבו נתנה תורה היה ו' בסיון. ולרבי יוסי היה אייר חסר והוקבע ר"ח סיון בא' בשבת ולכן יום שבת שבו נתנה תורה הי' ז' בסיון. וכשתמנה מי"ו בניסן שהוא זמן העומר חמשים יום תמצא שהם כלים בערב שבת שבו נתנה תורה והשבת היה יום חמשי' ואחד לזמן העומר. אלא שאז לא קרב העומר כי לא נתחייבו בו עד שנכנסו לארץ וגם עדין לא נצטוו בשביתת המועדות עד לאחר שהוקם המשכן. ומ"מ למדנו שאין הכרח להיות חמשים יום לעומר שתלה בו הכתוב חג שבועות שיהיה ביום שנתנה בו תורה לא פחות ולא יותר. אלא שעתה לפי חשבונינו שניסן מלא ואייר חסר יבא כן לעולם שהחמשים כלים ו' בסיון. ובפ"ק דר"ה (ו: גרסי' תני רב שמעיה עצרת פעמים ה' פעמים ו' פעמים ז', הא כיצד, שניהם מלאים ר"ל ניסן ואייר ה' אחד מלא ואחד חסר ו' שניהם חסרים ז', ע"כ. והרי זה מבואר שלא היו מקפידין שיבא שבועות לזמן שנתנו בו תורה. כך נ"ל לומר בשאלותיך וחתמתי שמי יצחק ב"ר ששת זלה"ה.

טורי אבן מסכת מגילה דף לא עמוד א

והאידינא דאיכא תרי יומי עבדינן כתרוייהו ואיפכא. פי' דביום א' קרינן בחודש השלישי ופרשי' דה"ט דמתן תורה בששה בסיון הי' והיינו כרבנן כדתני' בפ"ט דשבת (דף פ"ו ע"ב) ולא כר"י דאמר בו' בחודש. מ"מ ק"ל וכי פסקא דשבועות חל לעולם בו' בסיון שהוא יום מתן תורה הא בפ"ק דר"ה תנא ר"ש עצרת פעמים ה' פעמים ו' פעמים ז' הא כיצד שניהם מלאים כו' ולא אפשר לאוקמא סתמא דגמ' כאחרים דפליגי התם ואמרי אין בין עצרת לעצרת אלא ד' ימים בלבד. ועוד לפום ריהטא משמע התם אליבא דאחרים דבח' בסיון ניתנה תורה דהכי אמרי' התם לכ"ע בר"ח אתו למדבר סיני וכו' ולכ"ע בשבת ניתנה תורה וכו' כי פליגי בקביע' דירחא ר"י סבר בחד בשבת איקבע ירחא רבנן סברי בתרי בשבתא, ולבתר הכי פריך מהא ד' עטרות נטל יום

הקמת המשכן שהי' בר"ח ניסן שנת ב' ליציאת מצרים וא' מהן שהי' בא' בשבת ומדריש ירחא דניסן הי' בחד בשבתא אישתקד הי' בד' בשבת וכו' וכדאחרים ה"ל ריש ירחא דאייר במעלי דשבת' כו', ומשני לר"י ד' חסרים עביד ולרבנן ח' חסרין ולית ליה הא דאחרים, מ"מ ש"מ דלאחרים ריש ירחא דסיון של מתן תורה שבת הי' דכיון דנפקא ל' מגז"ש דבר"ח באו לסיני ובשבת שלאחריו ניתנה תורה ע"כ לא ניתנה תורה עד ח' בסיון א"כ ששה בסיון לעולם אינו יום מ"ת. ומיהו זה י"ל דאחרים לית להו הא דעשרה עטרות ור"ח ניסן דשנה ב' לא הי' בא' בשבת ואף על גב דמקשה התם מהא בין לר"י ובין לרבנן לאו למימרא דליכא מאן דפליג אהא שהי' ראש חודש דהקמת המשכן באחד בשבת, אלא ה"ק נימא דהאי מתני' לא כר"י ולא כרבנן וכמה פעמים אמ' התם בהאי שמעתא קשיא לרבנן או קשיא לר"י. ע"כ ה"ק דהאי ברייתא אי רבנן היא קשיא לר"י והכי נמי איפכא. מכל מקום קושיא א' ודאי קשה דנימא דסתמא דגמ' כאחרים ס"ל דבכמה דוכתא במס' ר"ה מוכח דלית הלכתא כאחרים. ויש לומר דאע"ג דעצרת פעמים ה' וכו' מ"מ רוב פעמים קביעא דירחא הוי כסדר א' מלא וא' חסר, וכיון דרוב פעמים חל עצרת בו' בסיון מש"ה תקנו לקרות בעצרת בחדש השלישי דאזלינן בתר רוב שנים כדאמר' לענין נדרים כה"ג בפ"ב דערכין (דף ט') דהאומר כימות הלבנה מונה שנ"ד הלך אחר רוב שנים:

מרומי שדה מסכת מגילה דף לא עמוד א

שם בגמ'. והאידינא דאיכא תרי יומי עבדינן כתרווייהו ואיפכא. ופירש"י דמתן תורה בששי בסיון. וקשה טובא, הא פלוגתא דתנאי היא. ולא מיבעי אם קיי"ל כחכמים בשבת דף פ"ו דשש עונות שלמין בעינן, הרי ודאי משום דבשבעה נתנה תורה. אלא אפילו להרמב"ם דפסק כר' אלעזר בן עזריה, ג"כ אין הטעם משום דבששה ניתנה תורה, אלא משום דמשה הוסיף יום אחד מדעתו, ומתחילה עלה ברצון ליתן בששה. וביארנו במס' שבת שם, דזהו מה שאמר רבינא למרימר ניתנה תורה לטבולי יום או שראויה קאמרת, וא"ל ראויה קאמינא. ופירושו דאם היה ניתן בששי היה ניתן לטבולי יום, אבל האמת שניתנה בשביעי. וא"כ קשה טובא טעמא דרש"י: ונראה דהנה מתחילה יש להבין הא דתניא בעצרת שבעה שבועות ומפטירין בחבוקוק, אחרים אומרים בחדש השלישי ומפטירין במרכבה. משמע דהא בהא תליא, דהפטרה מעין הקריאה היא, והיינו דשבעה שבועות הוא עיקר ענין מתן תורה, דמשו"ה נקרא יום טוב של שבועות עצרת, כמו שתרגם אונקלוס על דכתיב בשבועותיכם, בעצרתיכון. ומשמעו דענין מנין שבועות הוא ככלה הסופרת שבוע ימים לאישה. וכן ישראל לקבלת עול מלכות שמים מנו שבעה שבועות. נמצא דפי' שבועות היינו מתן תורה. ומשו"ה גם כן מפטירין בחבוקוק, שכתוב שם ענין המ"ת, עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים וגו', וכ"ז הוא במ"ת. ואם קורין בחדש השלישי, והוא כל הענין של מעשה העליה דמשה רבינו, ע"כ מפטירין במרכבה מה שראה יחזקאל. והשתא עבדינן כתרווייהו ואיפכא, דבחדש השלישי יש בו כל ענין העליות דמשה עד הסוף וזה היה

מקורות לימוד לחג השבועות | זמן מתן תורתנו | מרומי סדה מסכת מגילה דף לא
עמוד א

עוד בששי. ובשביעי קרינן שבעה שבועות, שהוא קבלת עול תורה שהיה באמת רק
בשביעי:

מקורות לימוד לחג השבועות | זמן מתן תורתנו | מרומי שדה מסכת מגילה דף לא
עמוד א